శ్రీ

మైరావణచరిత్రము.

ఇది

[illegible] కవిచే

రచింపఁబడినది.

మొదటికూర్పు 750

పిఠాపురము

విద్వజ్జనమనోరంజని ముద్రాక్షరశాలయందు [illegible]

[illegible] చే

[illegible]

1914.

వెల 0-10-0.

మైరావణచరిత్రము.

ఇది

మాడయ్యకవిచే

రచింపఁబడినది.

మొదటికూర్పు 750.

పిఠాపురము.

శ్రీవిద్వజ్జనమనోరంజనీముద్రాక్షరశాలయందుముద్రింపించి

కవితాపత్త్రికాధిపతులచేఁ

బ్రకటింపఁబడినది.

1914

వెల రు 0-10-0.

ఉపోద్ఘాతము.

ఈమైరావణచరిత్రమును రచించినకవి మాడయ్య. ఇతఁడు నియోగిబ్రాహ్మణుఁడు. శ్రీవత్సగోత్రుఁడు. రాచమాంబకును సర్వయామాత్యునకును బుత్త్రుఁడు. "గుడివాడపురాధిపుభీమలింగనిం గొలిచి" అనుదానిం బట్టి యీతనినివాసస్థలము గుడివాడయొండెం దత్సమీపగ్రామమొండె నగునని యూహింపవలసి యున్నది. ఇతఁడీకృతిని తేజర్లయబ్బయ్యమంత్రిపుత్త్రుఁ డగుగోపామాత్యున కంకితముఁ జేసెను.

కృతిపతి తనతో "ధాత్రిలోన మనకుగోత్రంబు శాఖయు నొక్కటగుట మంచియోగ్య మయ్యె" నని పలికినట్లు చెప్పుచు నితఁడు, కృతిపతియుఁ దానును సగోత్రులును సశాఖులు నగుట యంకితకార్యమున కొకవిశేషముగాఁ జెప్పి యున్నాఁడు. సగోత్రునకుఁ గృతికన్యాప్రదానము సేయుట కవులధర్మశాస్త్రమునకు విరుద్ధము కాదు కాఁబోలు !

ఇతఁ డీమైరావణచరిత్రమునే గాక దేవేంద్రవిజయ మనునొక ద్విపదకావ్యమును గూడ రచించి గోపనమంత్రివియ్య మగునెఱ్ఱనకుఁ గృతి యిచ్చినాఁడఁట. మఱియు నితఁడు కర్ణాటరాజువీరనారసింహుని మెప్పించినట్లును, కోట సింగన్నమంత్రిసభలోఁ దస్కరకవిని గెలిచినట్లును, నందాపురరాజుచే సువర్ణాభరణములును, కెమిడిరాజువలన రెండుత్తమాశ్వములును గానుకగా నొందినట్లును వ్రాసికొనినాఁడు. ఈతనికవిత్వము సరళమై హృదయంగమముగా నున్నది.

కాని యంతనిర్దుష్టముగా లేదు. అయ్యాయి జఘన్యప్రయోగములు కొన్ని యీక్రిందఁ జూపఁబడుచున్నవి.

(1) వలనుగ నప్పురంబుఘనవప్రసమున్నతి యర్కుఁ తేరికి
న్నలవున దాఁటరామి నతఁ డందులదిడ్డులు దూరి...ప్ర. ఆ. 41

ఇందు, తేరికిన్ + అలవున, తేరికి నలవున యని యుండుట యొప్పు. ఇట్టిసంశ్లేషము లింకను గలవు.

శా....చాలం గ్రొవ్విన రావణాసురునినిశ్శంక న్నణంగించి సు
శ్రీల న్నుండఁగ నీకెకాక కలదే చింతింప నెవ్వారికిన్. ప్ర.ఆ. 76

ఉ. ఇత్తునె సీత భీతి నిటు లేటికిఁ బల్కెదు పందవై వడి
న్నిత్తఱి రామలక్ష్మణుల నే వణఁగించి.........ప్ర. ఆ. 114

(2) ఉ....దంతిసమూహ మప్పురిని దారుణమూర్తులుదాల్చినట్లుమీ
ఱెంతయు నొప్పనట్టిసెలయేరులతోడినగంబులోయనన్. ప్ర.ఆ.50

ఇందు "మీఱున్ + ఎంతయున్" అనుచోట 'మీఱునెంతయున్' అని యుండవలయును. ఇట్టియపసంధు లింకను గొన్ని కలవు.

చ, అనవుఁడు వాయుసూనుఁ డసురాంగనఁ గన్గొని నీకృపారసం
బునకును మెచ్చితింక మదిఁ బొందకు దుఃఖము......

(3) చ......జని యంతయు నీ వొగిఁ గాంచి వేగమే
మర లిట కేగిరమ్మనుచు మన్నన నంపినవాఁడునంతటన్. ద్వి.ఆ.7

ఇందు 'మరలి + ఇటకు' అనుచోట 'మరలి యిటకు' అనియుండఁదగును. ఇట్టిక్త్వార్థకేత్సంధులును జూపట్టుచున్నవి.

మ.......గంధరంబు బిగియంగాఁ జుట్టి పద్మాకరం
బున ముంచెత్తి విదిర్చి.........ద్వి. ఆ. 80

సీ..........స్వేదంబు వోఁడ మబ్ధిఁజెందిన నాఁకట
నలిదాని నటఁ దిమింగిలము మ్రింగె. ద్వి.ఆ. 98

(4) ఉ....రావణుఁ డేగుదెంచి మనరాజుల నెత్తుకవోయెనోకదా.
ద్వి. ఆ. 43

ఇందు "ఎత్తుకొనివోయె" ననుట సాధువు. ఇట్లు కొనికిఁ గా దేశము గలరూపములును బెక్కులు గలవు.

(5) ఎవ్వఁడు నీకుఁ దండ్రి జన నెవ్వతె నీనిజనామ మేమి. ద్వి.ఆ.89

ఇందు 'జనని+ఎవ్వతె' అనుచోట సంధిసేయుట తగదు. ఇట్టి యశాస్త్రీయము లగునిత్యసంధు లింకను గలవు.

క....అనిశంబును కావలుండునట్లుగఁ బెట్టెన్. ద్వి. ఆ. 156

(6) ఉ....తల్లడ మందుచున్నవసుధాసుతఁ గావక వీరధర్మముల్
బొల్లుగఁజేసి రాఘవులు వోయినయప్పుడె యేను బ్రాణముల్
వల్లనునంగదుంగొనుచువారిధి మెల్ల నెదాఁటుఁడిండఱున్. ద్వి.ఆ.60

ఇందు, వలచుధాతువునకు వ్యతిరేకమునందు 'ఒల్లను' అని ప్రయోగింపవలసియుండఁగా 'వల్లను' అనుగ్రామ్యరూపము వాడఁబడినది. ఇట్టిగ్రామ్యములు మఱికొన్ని గానవచ్చుచున్నవి.

క. ......దనుజాధీశ్వరుఁడు ఘోరదైతేయులఁ బ
ద్ధెనిమిదికోటుల................ ద్వి. ఆ. 156

ఇటఁ 'బదునెనిమిది' యనుటకుఁ బద్ధెనిమిది,యనునది గ్రామ్యరూపము

క. పుడమీశ తపస్విలె మీ
రడవికిఁ జని యిపుడు పురికి................ప్ర. ఆ. 84

ఇందు 'పుడమీశ' యనునది గ్రామ్యరూపము. పుడమిశబ్దము సంస్కృత మనుభ్రాంతిచే నీశశబ్దముతో సవర్ణదీర్ఘమునఁ గలుపఁబడినది. ఇట్టిచోట్ల మేము 'పుడమిదొర' యని సవరించుచు వచ్చితిమి. విశేషముగ మార్పుచేయనక్కఱ లేకుండ దిద్దుటకు వీలున్నచోట్ల నిట్లే మఱికొన్నిసవరింపఁబడినవి. వ్యాకరణవిరుద్ధప్రయోగము

లేక రెండుచూపి మఱియొకవిషయముఁ జెప్పెదము.

మ. అనుచుం దోడ్కొనిపోవుచోఁ బవనజుం డాపట్టణంబొప్పఁ బా
ముసు విన్నంతకు నేత్రపద్మములకున్ మోదంబు పుట్టింపఁగాఁ.
తృ. ఆ. 6.

ఇందు 'పట్టణంబు + ఒప్పు' అనుచోట షష్ఠీసమాసము గావు
న 'పట్టణంబునొప్పు' అని నుగాగమవిశిష్టముగా నుండుట యుక్తము

క. ......ఈవేళఁ దెచ్చి కాళిక
కే వొప్పనచేతుఁ దలఁక కిమ్ముల దరుణీ. ప్ర. ఆ. 141

తెలుఁగుమాటకు మొదట సిద్ధమైనవొకార ముండదుగావున
వొప్పన యనునది గ్రామ్యము. 'ఏ నొప్పనసేయుదున్' అనుట
సమంజసము.

బ. సీతారామాచార్యులుగారు శబ్దరత్నాకరమును వ్రాయు
నపు డుపయోగించుకొనినప్రాఁతప్రతినిబట్టి మే మీపుస్తకము న
చ్చొత్తించితిమి. మాతృకలోఁ గృతిపతివంశవర్ణనపద్యములు లేకుం
డుటచే నాభాగ మిందును గానవడినది. ఆంధ్రప్రచారిణీగ్రంథమం
డలసంపాదకులు మాకు సరిచూచుకొనుటకై యొసంగిన తాళ
పత్త్రగ్రంథమునందును వంశవర్ణనము గలభాగము లేదు. కాని,
సీతారామాచార్యులుగారిప్రతికంటెఁ గొన్నిచోట్ల నది శుద్ధముగా
నుండుటచే మాకుఁ గొంచె ముపయోగకారి యయినది.

ఆచార్యులుగారు మైరావణచరిత్రలో దమకుఁ గావలసిన తె
లుఁగుమాటలను లేఖకులచే వ్రాయించుటకయి గుర్తులు పెట్టుట
దక్క స్పష్టముగా నగపడుదోషముల నైనను సవరించుట దమకుఁ
గాలహరణముగాఁ దలంచినట్లున్నారు. తా ముదాహరింపఁ దీసికొనిన
పద్యములను, పాదభాగములను మాత్రము సీసపుపుల్లతో దిద్ది య

మర్చినారు. పదబాహుళ్యసంగ్రహేచ్ఛచేఁ గాఁబోలుఁ గొన్నియెడలఁ గవిప్రమాదములనుసైత మవిచారితముగా స్వీకరించిరి. "గీ. చన్ను గవమీఁదఁ బయ్యెద చంగలింప" అనుచోఁ జెంగలించుధాతువును భ్రాంతిచేఁ గవి 'అ' కారాదికముగాఁ బ్రయోగింప, దానిని సాధువుగాఁ బరిగ్రహించుట యిందుల కుదాహరణము గావచ్చును. శబ్దరత్నాకరములో నీకవినామము 'మాదయ్య' యని యుండుట పొరపాటని తెలియవలయును. "ప్రౌఢ వన్నింట సర్వయమాడసుకవి" యని కవి చెప్పికొనినాఁడు. ఆశ్వాసాంతగద్యములందు నట్లేయున్నది.

విశేషధనము వెచ్చించి, ప్రాచీనాంధ్రగ్రంథముల సంపాదించి, ముద్రింపించుచు భాషకును మాకును బరమోపకార మొనరించు శ్రీ శ్రీ శ్రీ రాజా రావుసూర్యారావుబహద్దరువారి కాయురారోగ్యవిజయములు గలుగుఁ గాక !

శ్రీ రామ కృష్ణ క వు లు,
పత్త్రికాధిపతులు.

శుద్ధపత్రిక.

పుట.	బంతి.	ఒప్పు.
3	6	శాబ్దోన్మత్తు.
22	18	చిరకీర్తిఁ విలసిల్లవే
,,	19	లోలిఁబడ
35	5	న్నాశ్చర్యముంబొంది
,,	6	గడుఁదాత్పర్యంబుతోఁబల్కె
53	23	గనుఁగొనరాదయెవ్వరికి
84	19	అల్లననాణి
,,	22	సరోజనేత్ర
93	1-2	బంధువుఁ ననుభయ

మఱికొన్ని లేఖకముద్రాపకప్రమాదములను సవరించుకొనుటకయి చదువరులను గోరుచున్నాము.

శ్రీరస్తు.

మైరావణచరిత్రము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీమద్భూమిసుతాఘనస్తనతటీ ♦ శ్రీగంధపంకస్ఫుట
క్షౌమాలంకృతవక్షుఁ డాగమగుహా ♦ క్రీడామృగాధీశుఁ డు
ద్దామస్ఫారపరాక్రముండు రఘునా♦థస్వామి యత్యంతని
త్యామోదంబునఁ బ్రోచు నబ్బవిభుగో♦పామాత్యచూడామణిన్. 1

చ. ధనపతిమిత్రుఁ డర్కహిమ♦ధామధనంజయనేత్రుఁ డంబికా
స్తనగిరిదుర్గతస్ఫురణ ♦ చారుతరస్ఫుటగాత్రుఁ డంబుజా
సనదివిజాధినాథనుత ♦ సారచరిత్రుఁడు జాహ్నవీధరుం
డనిశముఁ బ్రోచుఁ గాత సుగు♦ణాఢ్యుని నబ్బయగోపధీమణిన్. 2

చ. అమరగణాధిపార్చితుఁ డ♦హర్పతికాంతిసమానతేజుఁ డా
గమపరివేష్టితుండు త్రిజ♦గద్వరనిర్మితినైపుణుండు వా
గ్రమణుఁడు పంకజాసనుఁడు ♦ రమ్యచిరాయువుఁ జేయుఁ గాత స
త్యమితగుణాభిరాముఁ డగు ♦ నబ్బయగోపనమంత్రిశేఖరున్. 3

సీ. రత్నాకరునికిఁ దో♦రపుముద్దుఁగూఁతురు,
పుష్పసాయకుఁ గన్న ♦ పువ్వుఁబోణి,
కైరవసుమమిత్రు ♦ గాదిలిసైదోడు,
తమికొలఁకులనాఁడు ♦ తరళనేత్రి,
హరియురంబున నుండు ♦ నఖిలజగన్మాత
బంగారుమాఁపుల ♦ పద్మగంధి,
కామితార్థము లిచ్చు ♦ కల్పభూజముకొమ్మ
సౌభాగ్యముల కెల్ల ♦ జన్మభూమి,

పరమకల్యాణి కాంచన ♦ పద్మపాణి
యైనశ్రీలక్ష్మి లేజర్ల ♦ యబ్బమంత్రి
గోపయామాత్యగృహమునఁ ♦ గూర్మిఁ గలిగి
యురుతరశ్రీల నేప్రొద్దు ♦ నుంచుఁ గాత. 4

ఉ. శంకరుముద్దుపట్టి, జల♦జాతదళాక్షునికూర్మిరాణి, మీ
నాంకుని గన్నతల్లి, చతు♦రాస్యునికోడలు, లోకము ల్నిరా
తంకసుఖస్థితిన్ మనుపు ♦ దైవశిఖామణి, లక్ష్మి నిచ్చలున్
బొంక మెలర్ప నబ్బయసు♦పుత్త్రుని గోపనిఁ బ్రోచు నెప్పుడున్. 5

ఉ. పన్నగధారిమేన సగ♦బాలునఁ గాపుర మున్నబోటి, హృ
ద్యన్నయయోగిహృత్సరసి♦జాకరవాస, త్రిలోకరక్ష, సం
పన్నతుషారశైలవిభు♦పట్టి, యపర్ణ, భవాని, యెప్పుడున్
మన్ననఁ జూచుఁ గాత నవ♦మన్మథు నబ్బయగోపధీమణిన్. 6

చ. సరసిజగర్భురాణి, శుక♦శౌనకచిత్తసరోజభృంగి, భా
సురనిఖిలామరప్రకర ♦ శుద్ధవినూత్నకిరీటరత్నవి
స్ఫురితపదాబ్జపాణి కడుఁ ♦ బూనినవేడ్కఁ నటించుఁ గాత స
ద్గుణమతి యబ్బధీవరుని ♦ గోపయమంత్రిముఖాంబుజంబునన్. 7

చ. మనసిజవైరిజూటమున ♦ మానితకాంతిని నొప్పుచంద్రునిన్
గనుఁగొని వాంఛతో నమృత♦ఖండ మటంచుఁ గరంబు సాఁచి య
ల్లనఁ దివియంగ గౌరి యుప♦లాలన సేయఁగ నుండునగ్గజా
ననుఁడు సుఖస్థితిన్ మనుపు ♦ నారత మబ్బయగోపధీమణిన్. 8

క. వినుతింతు సమ్మదంబున
వినుతసుపటుచాటుకార ♦ విఖ్యాతలస
ద్ఘనతరరామకథారస
ఘనసముదయమత్తకేకి ♦ కవివాల్మీకిన్. 9

క. నీరదనీలశరీరుని
నీరజదళనేత్రు నిగమ ♦ నిర్మితసూత్రున్
బారావారగభీరుని
పారాశరమౌనిఁ గొల్తుఁ ♦ బ్రమదం బెసఁగన్. 10

సీ. సన్నుతి యొనరింతు ♦ సర్వజ్ఞబిరుదాంక
భద్రవాచాస్థాణు ♦ భట్టబాణు
గురుమతి వర్ణింతు ♦ వరపదాలంకార
కవితార్థవిన్యాసుఁ ♦ గాళిదాసు
మదిలోన వర్ణింతు ♦ మహనీయమధురవి
స్ఫురితశాబ్దోన్నతు ♦ సోమదత్తు
వినయోక్తిఁ గొనియాడు ♦ దును భూరిగర్విత
కవిగోత్రిపాకారి ♦ ఘను మురారిఁ
బ్రార్థనము సేతు శివభద్రు ♦ బదరసేనుఁ
జోర భవభూతి దండి మ♦యూర బాణు
మాఘు భారవి నుద్భటు ♦ మఱియుఁ బేరు
గలకవీంద్రులఁ జింతింతుఁ ♦ గరిమతోడ. 11

చ. దక్కసిచేతఁ జిక్కి వడి ♦ రాయిడిఁ బొందిన యట్టివేదముల్
చక్కఁగఁ జేసి వ్యాసుఁడు ప్ర♦శస్తము సేసినభారతం బిలన్
దక్కఁగ నాంధ్రభాష విశ♦దంబుగఁ జెప్పినవన్నపార్యునిం
దిక్కనసోమయాజిని మ♦దిం దగఁ గొల్చెదఁ గావ్యభూతికిన్. 12

ఉ. పొంకపుఁగావ్యలక్షణము ♦ పోక తెలుంగక దిట్టకూళలై
కొంకక వంకరర్థములు ♦ గూర్చి సభాస్థలిఁ బ్రౌఢు లట్లు ని
శ్శంకఁ జరించుచున్ సుకవి ♦ సంఘముపల్కుల మెచ్చ కూరకే
యంకము సేయవచ్చు నల ♦ యయ్యల మున్నుగఁ బ్రస్తుతించెదన్. 13

వ. అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును బురాతనకవిప్రశంసయుఁ గుకవిదుష్ప్రశంసయు నాచరించి యేదేనియు నొక్క విచిత్రచరిత్రంబుఁ దెలుఁగుబాసఁ జెప్ప నుద్యోగించుసమయంబున. 14

సీ. తనకీర్తి దిక్పాల ♦ తరుణీసునస్తన
తారహారములతోఁ ♦ దరిస్తరింపఁ
దనమూర్తి యుదధీశ ♦ వనజాక్షహిమధామ
చిత్తసంభవులను ♦ సిగ్గుపఱుపఁ
దనశౌర్య మద్రీశ ♦ తనయామనోనాథుఁ
చిచ్చఱకంటితోఁ ♦ జెలిమి సేయఁ

దనదాన మర్కినం ♦ దనకల్పకంబుల
కొజ్జయై సతతంబు ♦ నోజ చూపఁ
దనమనస్ఫూర్తి సురమంత్రి ♦ ననుసరింపఁ
దనగభీరిమ వననిధి ♦ తరము డింప
వెలసి వెలయుచు నున్నాఁడు ♦ వెలయఁ గలఁడు
గురుతరోదారి లేజర్ల ♦ గోపశౌరి. 15

వ. ఆమంత్రీశ్వరుం డొక్కనాఁడు కవిబుధబాంధవాప్తపురోహితామాత్యమిత్రభృత్య వర్గంబు లుభయపార్శ్వంబులం బరివేష్టించి యుండ సుఖాసీనుండై నన్నుఁ బిలిపించి యర్హపీఠంబునం గూర్చుండ నియమించి సగౌరవంబున నిట్లనియె. 16

క. సర్వజ్ఞపాదసేవక !
సర్వాగమశబ్దశాస్త్ర ♦ చతురవివేకా !
సర్వయమంత్రితనూభవ !
సర్వేశ్వరమాడసుకవి ! ♦ సన్నుతచరితా ! 17

సీ. మెప్పించినాఁడవు ♦ మెఱవడిఁ గర్ణాట
నరనాయకుని వీర ♦ నారసింహు
దట్టించినాఁడవు ♦ తస్కరకవిరాజుఁ
గోట సింగనమంత్రి ♦ కొలువులోనఁ
గాంచినాఁడవు కన ♦ త్కాంచనాభరణంబు
లేపార నంబాపు ♦ రీశుచేత
నందినాఁడవు నుత్త ♦ మాశ్వద్వయంబును
కిమిడెభూమండల ♦ రమణుచేత
నవమతిస్ఫూర్తిఁ గ్రీడించి ♦ నాఁడ వఖిల
కావ్యలక్షణలక్ష్యసా ♦ గరము నెరయ
నిన్ను వేర్వేఱ నింక వ ♦ ర్ణింప నేల
ప్రోడ వన్నింట సర్వయ ♦ మాడసుకవి. 18

క. నీతండ్రి సర్వధీమణి
నీతల్లి దయావిశుద్ధ ♦ నియమాదరణ
ఖ్యాతిని భూదేవికి నెన
యాతతమతి యైనరాచ ♦ మాంబ ధరిత్రిన్. 19

క. నీయుగ్రఖండము దక్షిణ
రాయన్నృపపద్మవిమలాబ్ధి ♦ రమణీయుఁడు రా
మాయణపఠనవ్రతని
త్యాయతసునయశుఁడు, మల్ల ♦ నార్యుఁడు పేర్మిన్. 20

వ. నీవు మఱియును. 21

చ. రసములు తొమ్మిదిం గలుగు ♦ రమ్యనవార్థసుశబ్దమాధురీ
విసరము లుల్లసిల్ల సతి ♦ విస్ఫుటలక్షణయూథిఁ బ్రౌఢిమన్
రసికులనెమ్మనంబు లను ♦ రాగము నొందఁ దెనుంగుభాస నిం
పెసఁగఁగఁ జెప్ప నేర్తు పరి ♦ యేశ్వరు నీవను మాడధీమణీ! 22

వ. కావున. 23

క. సుతుఁడును గుడి నిధి జెఱువును
గృతియును నల్లింప్లు వనము ♦ క్షితిలోపల సం
తతు లిందులోన నెన్నఁగఁ
గృతివలనం గలుగునండ్రు ♦ కీర్తియు గతియున్. 24

వ. అదియునుంగాక. 25

క. నావియ్యా మైనకాస
త్మావినుతునిసుతున ♦ కేఱ్ఱమంత్రీంద్రునకున్
దేవేంద్రవిజయ మనుకథ
శ్రీవెలయఁగ ద్విపద మీరు ♦ సెప్పితి రెలమిన్. 26

గీ. ధాత్రిలోన మనకు ♦ గోత్రంబు శాఖయు
నొక్క టగుట మంచి ♦ యోగ్య మయ్యెఁ
గానఁ జెప్పుఁ డంత్రి ♦ కవిత మైరావణ
చరిత మొప్ప నాకు ♦ జయకరముగ. 27

చ. అని దయఁ జూచి భవ్యకన ♦ కాంబరగోహయభృత్యవేదక
ఘనసునసారకుంకుమసు ♦ గంధవిమూల్యభూషణాలితో
వినయముతోడఁ గప్పురపు ♦ వీడియ మర్థిని భక్తి నిచ్చి న
న్ననిపిన మద్గృహంబునకు ♦ హర్షముతోడుత వచ్చి యెంతయున్. 28

చ. వలనుగ నాత్మలోన గుడి ♦ వాడపురాధిపు భీమలింగనిం
దలఁచి కరంబు లెత్తి ప్రమ ♦ దంబున శ్లోకపి నుతించి భక్తి ని

శ్చలమతి నివ్వటూరిపుర ♦ శాసను మద్గురు మల్లికార్జునున్
గొలిచి తదాజ్ఞచేఁ బ్రకట ♦ కోమలకావ్యకళావివేకి నై. 29

వ. ఈలలితకథాంచత్ఫాలలోచనకంఠంబునకు నిర్మలతారహారంబునుం బోలెనొప్పుచున్న కృతినాయకుని వంశావతారం బభివర్ణించెద. 30

* * * * * * * *

* * * * * * * *

షష్ఠ్యంతములు.

క. ఇటువంటియన్వయాబ్ధికిఁ
బటుతరబహువేదశాస్త్ర ♦ పారీణునకున్
గుటిలామాత్యపయోధర
పటలస్ఫుటభీషణప్ర ♦ భంజనమతికిన్. 31

క. రామాంబాప్రియవరునకుఁ
గామితఫలదైకమనుజ ♦ కల్పకమునకున్
దామరసాక్షులసత్పద
తామరసరసానుమోది ♦ తనిజహృదళికిన్. 32

క. స్వర్గాధిపవైభవునకు
భర్గశిరోమధ్యసింధు ♦ బంధురతతగీ
ర్వర్గునకు నిఖిలమార్గని
రర్గళవిమలోరుకీర్తి ♦ రమణీమణికిన్. 33

క. బాంధవపంకజపంకజ
బాంధవునకు నమితసత్య ♦ భాషానిధికిన్
బంధురయువతీజనగుణ
బంధూకప్రసవబాణ ♦ పటుహస్తునకున్. 34

క. శ్రీవత్సగోత్రమణికిని
దేవాధిపమంత్రిసదృశ ♦ ధిషణసన్మణికిన్
భూవరసభాభినన్నుత
పావనచరితునకు ధర్మ ♦ పరిపాలునకున్. 35

క. ఆజన్మశుద్ధునకుఁ గవి
రాజాంచితహృత్సరోమ ♦ రాళంబునకున్
ధీజననుతవర్తనునకు
రాజితతేజర్గమంత్రి ♦ రత్నంబునకున్. 36

వ. అనవరతాభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నారచింపం బూనినకృతికిం గథాసూత్రం బెట్టి దనిన. 37

చ. గురుతరవైభవోన్నతులఁ ♦ గూడిన కోసలభూమియందునన్
సరయువు గల్గుఁ బుణ్యనది ♦ సన్నుతికెక్కుచు దానిచేరువన్
సురపతివీటికిన్ మిగులు ♦ సొంపు వహించుచు ముక్తికాంతతోఁ
బెరసి యయోధ్య నాఁగఁ బుట ♦ భేదన మొప్పు రమానివాసమై. 38

క. ఓపుసె యజుఁ డైన యయో
ధ్యాపురవర మిట్టి దట్టి ♦ దని వర్ణింపన్
శ్రీపతి తనపురి మెచ్చక
యాపురిలో నుండు వేడ్క ♦ ననవరతంబున్. 39

క. ఆపురమునఁ గలమణిమయ
గోపురముల సంచరించు ♦ కోమలు లెపుడున్
నూపురములందుఁ జుక్కలఁ
దాపింపం గాదె రాజు ♦ తనలోఁ గందన్. 40

చ. వలనుగ నప్పురంబు ఘన ♦ వప్రసమున్నతి యుక్కతేరికై
న్నలవున దాఁటరామి నత ♦ డందుల దిక్కులు దూరి రాకపో
కలు సతతంబుఁ జేయుటయుఁ ♦ గాదె జగంబునఁ దేటతెల్లమై
వెలుచన బాలభానుఁ డన ♦ బిన్నతనం బొగిఁ గాంచె నెంతయున్. 41

సీ. మారుతోద్ధూతవి ♦ సక్రియతరంగంబులు
మిన్నేటితోడుత ♦ మేలమాడఁ
గమలనీలోత్పల ♦ కైరవకల్హార
పుష్పవాసన లుర్వి ♦ బుగులుకొనఁగ
మహదద్భుతోగ్రగ్రాహ ♦ మత్స్యకచ్ఛపములు
సంతతవిశ్రాంతి ♦ సంచరింప

బకచక్రవాకష ♦ ట్పదమరాళంబుల
నాదంబు చెవుల కా ♦ నంద మొసఁగఁ
బంత మొప్పఁగ బడబాగ్ని ♦ బాధఁ బట్టి
యుదధియం దుండి తా ♦ వచ్చియున్న దనఁగఁ
బరపు నిడుపును లోఁతును ♦ బరఁగఁ గలిగి
పరిఖ యొప్పును సాకేత ♦ పురమునందు. 42

ఉ. వేదము లభ్యసించి సుక ♦ విత్వవిలాసము నేర్పుమించి యా
హ్లాదముతో శతక్రతువు ♦ లద్భుతలీలలఁ జేయఁ గాంచి య
త్యాదరణంబుతో నతిథి ♦ యాఁకలిఁ జేరిన నన్నమిత్తు గ
య్యాదిమునీంద్రులో యనఁగ ♦ నప్పురి విప్రజనంబు లొప్పఁగన్. 43

చ. శరణము వేఁడు చోట పితృ ♦ సంహరు డైనను గాతు రల్గినన్
దురమున నేగుదెంచినను ♦ ధూర్జటి యైనను మాఱుకొందు రే
పరుషము లేక వేఁడినను ♦ ప్రాణము లర్థుల కియ్యఁ జూతు ర
ప్పురమునఁ గల్గు రాజకుల ♦ పుంగవు లెంతయు సంతసంబునన్. 44

క. కొత్తగ నప్పురి వైశ్యుల
విత్తంబులకలిమిఁ జెప్ప ♦ విన నద్భుతముల్
తత్తరము లెపుడు దీర్తురు
ముత్తియములరంగవల్లి ♦ ముంగిళులందున్. 45

క. నడువ రధర్మము శరణుల
విడువరు చేపట్టి యెట్టి ♦ వేళల నైనన్
నొడువరు నాలుక ననృతము
నడవరు చలిచీమ నైన ♦ నప్పురిశూద్రుల్. 46

సీ. తననారి తుమ్మెద ♦ తండంబులను గూర్చి
తిన్నఁగాఁ గొప్పులు ♦ దీర్చి దీర్చి
తన మేడమీఁదికాం ♦ చనకుంభములు దెచ్చి
వలుదచన్నులమీఁద ♦ నిలిపి నిలిపి
తనచేతిచిలుకబోదల ♦ ముద్దుపలుకులు
కడు నింపు పుట్టంగఁ ♦ గఱపి కఱపి

తనభటావళి యైన ♦ వనమయూరంబుల
యలసయానంబులు ♦ తెలిపి తెలిపి
తనదువిల్లును శరములు ♦ తగ నొనర్చి
బొమలు కన్నులు నై యుండఁ ♦ బొందు పఱచి
వారకాంతల నప్పుర ♦ వరమునందు
మరుఁడు కల్పించె విరహుల ♦ మరలుగొలుప. 47

క. రస మొలికెడుకెమ్మోవులు
పసిఁడిశలాకలను సిగ్గు ♦ పఱచెడు మేనుల్
ఒసపరిచన్నులు నప్పురి
బిసరుహనయనలకుఁ గాక ♦ పెరచోఁ గలవే. 48

చ. అనిమొన శాత్రవు ల్వరపు ♦ నస్త్రసముద్ధతి కుల్కి చెమ్మయిన్
వననిధిమీఁదఁ దోలిన జ ♦ వంబున దాఁటెడుపేర్మి గల్గి య
య్యనిలసమానవేగమున ♦ నశ్వనికాయము వొల్చు నెప్పుడున్
బనివడి బ్రహ్మ యప్పురిని ♦ బాదరసంబునఁ జేసెనో యనన్. 49

ఉ. సంతతసర్వలక్ష్మి గొన ♦ సాఁగుచు నుండఁగ నున్నతత్స్వగ
తాక్కంతి దలంకఁ గ్రిమ్మి మద ♦ ధారలు చెక్కులవెంటఁ బర్వఁగా
దంతిసమూహ మప్పురిని ♦ దారుణమూర్తులు దాల్చినట్లు మీ
ఱంతయు నొప్పు నట్టిసెల ♦ యేరులతోడినగంబులో యనన్. 50

చ. తలిరులజొంపము న్మెసవి ♦ తద్దయుఁ బొల్చుపికవ్రజంబులన్
విలసితపుష్పవాసనల ♦ వీఁకను బాడెడితేఁటిగుంపులన్
ఫలములు చప్పరించి రస ♦ పానముఁ జేయుచుఁ బల్కుచిల్కలన్
గలిగి వనంబు లాపురిఁ ద్రి ♦ కాలము నొప్పుసమీపభూములన్. 51

వ. మఱియు ననేకవైభవంబుల కుతూహలంబుల నింపుసొంపారియుండునక్కాలంబున.

క. శ్రీమత్ప్రతాపుఁ డమర
స్తోమానిశసన్నుతాంఘ్రి ♦ తోయజుఁ డుద్య
ద్భీమాసురకులనగసు
త్రాముఁడు రఘురాముఁ డేలుఁ ♦ దత్పురిఁ బేర్మిన్. 53

సీ. కలలోననైన స ♦ వ్వులమాటకైనను
బొంకు నాలుకయందుఁ ♦ బొరయనీఁడు

యాచకుం డేమైన ♦ నడుగుచో నిచ్చుట
గాని లేదని చెప్పి ♦ గడుపఁ డరక
యంబుజాసనముఖ్యు ♦ లనికి వచ్చిననైన
వెన్నియ్యఁ డెప్పుడు ♦ వీఁకకలిమి
నాశ్రితుఁ డొకవేళ ♦ నపరాధుఁ డైనను
జేపట్టుటయె కాని ♦ శిక్ష సేయఁ
డతులగాంభీర్యధైర్యర ♦ త్నాకరుండు
సత్యసంధుండు నీతివి ♦ స్తారుఁ డలఘుఁ
డమరతేజుఁడు తామర ♦ సాప్తకులుఁడు
రాజపుత్రుఁడౌ దశరథ ♦ రామవిభుఁడు. 54

సీ. కన్నతల్లియు నన్య ♦ కాంతాలలామయు
నుల్లంబులోపల ♦ నొక్కరూప ;
శరణాగతుం డైన ♦ శాత్రవుండును దోడ
నుద్భవించినవాఁడు ♦ నొక్కపోలిక ;
యన్యాయమున వచ్చు ♦ నమరాచలంబును
జిడిపిరాయియు నొక్క ♦ వడువె చూడ ;
నతిథికి నిడక తా ♦ ననుభవించిన భుక్తి
కాలకూటము నొక్క ♦ కరణి యరయ

జనులమోదంబు ఖేదంబు ♦ తనది యట్ల
చండదోర్దండపటుతరా ♦ ఖండభయద
దనుజకులవార్ధిబాడబా ♦ నలుఁడు నగుచు
జగతిఁ బెంపొందుశ్రీరామ ♦ చంద్రునకును. 55

క. ఆరఘురాముఁడు భద్ర
శ్రీరమణికి హెచ్చు దైవ ♦ సీతాసతితోఁ
జేరినభోగేచ్ఛల నిం
పారఁగ వర్తించుచుండు ♦ నాతనిభూమిన్. 56

సీ. తొలకరి నేఁటేఁట ♦ దున్ని విత్తవలదు
రాలినధాన్యంబె ♦ చాలుఁ బండఁ ;

గుట్టులఁ బట్టఁగ ♦ సుట్టుఁదాళ్లు వలదు
కుండ యొడ్డినఁ బాలు ♦ నిండఁ గుఱియు ;
గ్రహయోగమున విప్ర ♦ గణము వేఁడ వలదు
వలె నన్న యప్పుడే ♦ వాన గురియు ;
ఔషధంబులు సేయ ♦ నలజ డేమివలదు
వ్యాధు లాశింప వె ♦ వ్వరికి నైన
ధర్మ మెప్పుడు నాల్గుపా♦దముల మోఁచి
నేల నెంతయుఁ బాయక ♦ నిండి యుండు
జలజబాంధవవంశాబ్ధి ♦ చంద్రుఁ డైన
రామభూపాలుఁ డేలెడి ♦ రాజ్యమందు. 57

క. గ్రహయోగము లపమృత్యువు
గృహకలహము లవధి బాల♦మృతియును లేమిం
దహతహలు రామచంద్రుని
మహిలోపల లేవు తలఁప ♦ మఱచిన నైనన్. 58

క. పామరులు మూర్ఖు లలసులు
తామసు లజ్ఞానమతులు ♦ ధైర్యవిహీనుల్
సోమరులు లేరు దశరథ
రాముఁడు పాలించు నట్టి ♦ రాజ్యమునందున్. 59

వ. ఇట్లనేకధర్మనీతిప్రకారంబుల నారఘూద్వహుండు పరిపాలించుచుండి యొకనాఁడు భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నులును జతురంభోధిమధ్యంబునం గలసకలక్ష్మాపాలనివహంబును, సుగ్రీవాంగదపనసనీలాంజనేయజాంబవదాది మహాకపిముఖ్యులును, బంధుజనామాత్యపురోహితప్రకరంబును, ఋగ్యజుస్సామాథర్వణవేదవేదాంతవైశేషికభాట్టప్రాభాకరన్యాయమీమాంసావ్యాకరణజ్ఞులును, భూతభవిష్యద్వర్తమానకాలప్రమాణవేదులును, భరతమతంగకాహళదంతిచతుర్విధనృత్యవిద్యాసమర్థులును, నానాచిత్రమధురవాక్యకవితాప్రసంగులును, సందంద డెందంబున కానందంబు సంపదింప నందం బగుమందానిలంబుచే మ్రింగుచామరంబులం బొందుపఱచు సుందరీజనసందోహంబును బరివేష్టించి యుండఁ బేరోలగంబునం గూర్చుండిన యవసరంబున. 60

చ. బకసుబలాత్రిసూనుభృగు ♦ భార్గవనారదనేత్రిసాదకా
శికఘటజాతగాలవవ ♦ సిష్ఠపరాశరవామదేవశౌ
నకకపిలాదిసన్మునిగ ♦ ణంబులు ప్రీతిగ నేగుదెంచి పా
వకనిభమూర్తి రాము జన ♦ వల్లభుఁ గాంచిరి సమ్మదంబునన్. 61

ఉ. కాంచిన నారఘూద్వహుఁడు ♦ గౌరవ మొప్పఁగ భక్తిఁ దన్ముఁ బూ
జించి నమస్కరించుటయుఁ ♦ జిత్త మెలర్పఁగఁ బ్రీతితోడ దీ
వించి యనేకభంగులను ♦ వేమరు సన్నుతిసేయ నంత న
క్తంచరవైరి వారిఁ గని ♦ కౌతుక మొప్పఁగఁ బల్కె నెంతయున్. 62

చ. అలకువ లేనినిష్ఠలను ♦ యజ్ఞసుకర్మము లాచరించి వే
ల్పులకు సుఖంబులం దగిన ♦ పూజ లొనర్చి భవాంబురాశిలోఁ
వెలువడ నీఁద నేర్చి ఘన ♦ వేదపథంబున సంచరించఁగాఁ
గలుగునె వేడ్కతోడుతఁ ద్రి ♦ కాలము మీకు నిజాశ్రమంబులన్. 63

క. బృందారకు లనవరతము
గ్రిందున మఖశాలలందుఁ ♦ గడుపారంగాఁ
గొందురె భుక్తిని మిన్నను
లెందును వైఖానక తపము ♦ లీడేరఁ గదా. 64

చ. అన విని కుంభజుండు మది ♦ హర్షపయోనిధి నోలలాడి య
య్యనఘులఁ జూచి యిట్లనియె ♦ నెద్దడ దైవము నీవు ప్రోవఁగా
మనికికి నేమి వెల్తి మిము ♦ మానసవీధిని నెట్టిజంతువై
నను నిమిషంబు నిల్పినను ♦ నానసుఖంబులు గాంచు రాఘవా. 65

ఉ. భానుకులేశ దైత్యకుల ♦ భంజన మి మ్మొకజిహ్వవానికిన్
మానవమాత్ర మంచుఁ బలు ♦ మాఱు నుతింపఁగ నెట్లు చెల్లు నా
జానకి యాదిలక్ష్మి జల ♦ జాతదళాక్షుఁడ వీవు లీలతో
నీనిఖిలంబుఁ బ్రోవ జని ♦ యించితి దేవ సురక్షణార్థమై. 66

వ. కావున మనుష్యావతారంబందు దుష్టనిగ్రహశిష్టపరిపాలనంబు సేయం గారణ పురుషుండవై. 67

ఉ. శైశవవృత్తిఁ దాటకిని ♦ జట్టలుదీర్చి ప్రతిజ్ఞ దక్కఁగాఁ
గౌశికమౌనియధ్వరముఁ ♦ గాచి సుబాహు నణంచి వైచి యా

కాశనదీప్రవాహధరు♦కార్ముక ముద్ధతిఁ ద్రుంచి సర్వభూ
మీశులు మెచ్చ సీతను గ్ర♦హించవె భార్గవు త్రుళ్లడంచవే. 68

గీ. తండ్రియానతి నెంతయుఁ ♦ దలను మోచి
తపసివేషంబు ధరియించి ♦ ధరణినాథ
దుష్టదైత్యు విరాధుని ♦ దొడరి చంపి
సంయములకీవె యభయహ♦స్తంబుఁ బేర్మి. 69

ఉ. ఆర్పులు నింగిముట్ట నొక ♦ యప్పు డదల్చి జగంబు లన్నియు
న్నేర్పడ మ్రింగఁ జాలుకడి ♦ మెంతయుఁ గల్గి చరించునట్టియా
శూర్పనఖిన్ వడి న్నొడిసి ♦ చోద్యము మీఱఁగ ముక్కు బొత్తిగా
దర్పముతోడఁ గోసి బలు♦దానవకోటికి భీతిసేయవే. 70

క. ఖరదూషణాదిరాక్షస
వరులను దండించి కపట♦వర్తన మెడలన్
శరవహ్నిని మారీచుని
దరికొల్పవె యెల్లవేల్పు ♦ తండము వొగడన్. 71

శా. శుంభద్గర్వభుజప్రతాపదనుజ ♦ స్తోమంబులన్ వేచి సం
రంభం బొప్పఁగఁ గ్రీడవోలె వడి సం♦గ్రామంబులం ద్రుంచునా
జంభారాతితనూజు వాలిఁ గపిరా♦ట్చక్రేశ్వరుం గూల్పవే
గంభీరార్ణవ రామభద్ర జగము ♦ ల్గంపింప నొక్కమ్మునన్. 72

క. కర మర్థితో విభీషణుఁ
డరలే కేతెంచి కనిన ♦ నభయం బీవే
శరణాగతరక్షామణి
బిరుదాంకుఁడ వనుచు మిమ్ముఁ ♦ జేర్కొను టొప్పన్. 73

శా. ఉద్యజ్జ్యానినదంబు సర్వసమరో♦ద్యోగంబు మీఱన్ ధను
ర్విద్యాప్రౌఢిమతోడ మించి పటుదో♦ర్వీర్యంబు రెట్టింపఁగా
ఖద్యోతప్రతిబాణ మేసి జలధిం ♦ గర్వం బడంజేసి యు
ద్ధోద్యోగంబున లంకకున్ వనచర♦వ్యూహంబుతో నేగవే. 74

గీ. కమలజాండంబు లన్నియుఁ ♦ గనలి మ్రింగఁ
గలుగుశక్తిని నుగ్రుఁడై ♦ మెలఁగునట్టి

కుంభకర్ణాదిరాక్షస ♦ కోటిఁ గినిసి
మాటమాత్రనఁ జంపనే ♦ మనుజనాథ. 75

శా. కేళీలీలవిహార మొప్పఁగను సు♦గ్రీవుండు దా మెచ్చఁగాఁ
కైలాసాచల మొబ్బ నెత్తి సురలం ♦ గారించి దుర్వారుఁడై
చాలం గ్రొవ్విన రావణాసురుని ని♦శ్శంక న్తృణంగించి సు
శ్రీల న్నుండఁగ నీకె కాక కలదే ♦ చింతింప నెవ్వారికెన్. 76

వ. అని యనేకప్రకారంబుల స్తోత్రంబు చేసిన నమ్మునిపుంగవుఁ గరుణాకటాక్షామృత
ధారాప్రవాహంబునం దేల్చి హనుమంతుం జూపి భూపాలుం డిట్లనియె. 77

క. మునినాథ వినుము చెప్పెద
హనుమంతు సహాయ మొప్ప ♦ నసురుల నెల్లన్
దునుమాడి సీతఁ గ్రమ్మఱఁ
గొనివచ్చితి నన్ను నేల ♦ కొనియాడంగన్. 78

క. పరికింప మారుతాత్మజు
చరితము లిట్టిట్టి వనుచు ♦ సన్నుతి సేయన్
గరుడోరగామరాసుర
వరులకు బ్రహ్మాదులకును ♦ వశమే తలఁపన్. 79

క. కావున మునివర నాకును
నీవాయుసుతుండు చేయు ♦ హితకృత్యంబున్
భావింపఁ గొలఁత వెట్టక
యీపొప్పఁగఁ జెప్పఁగొంత ♦ యెఱిఁగింతుఁదగన్. 80

సీ. సీతఁ గోల్పడి మేము ♦ భూతలం బెల్లను
వెదకుచుఁ గిష్కింధఁ ♦ గదిసి యుండ
మమ్ము నర్తిఁ గాంచి ♦ మధురవాక్యంబులఁ
బ్రియము వుట్టంగ సం♦ప్రీతిఁ బలికె
కమలాప్తసూనుండు ♦ కపిసమూహంబుతో
సమ్మతి గొలువంగ ♦ సంధిఁ జేసి
యతిభక్తి నాచేతి ♦ యంగుళీయక మంది
యవలీలతోడుత ♦ నబ్ధి దాఁటి

రక్కసులచేతి బాధలఁ ♦ జిక్కువడక
జనకనందన కే మున్న ♦ చంద మెల్లఁ
దెలియ వినిపించి యత్తన్వి ♦ వలనివార్తఁ
దెచ్చె నీతఁడు మాకును ♦ మెచ్చులొదవ. 81

సీ. తరులు శైలంబు లీ♦తఁడు దేకయున్నను
బాథోధి తాఁ గట్టు♦వడునె తొలుత
నెగసి కోటలమీఁది ♦ కితఁడు పాఱకక యున్న
లగ్గపట్టఁగఁ జేరు♦లాగు గలదె
దనుజసంఘ మితఁడు ♦ దర్ప మడఁప కున్న
వడి గెల్వవచ్చునే ♦ నాంద్రుఁ బోరి
యేపుమై సంజీవి ♦ నితఁడు దేకున్నను
సౌమిత్రి బ్రదుకునే ♦ సమరభూమి
నోడయును బోలెనితఁ డొండ♦కూడ కున్న
రావణాంబుధి దాఁటంగ ♦ నావశంబె
యనుచు హనుమంతు నెంతయు ♦ నభినుతింప
నయ్యగస్త్యుండు విని యపు ♦ డతనిఁ బలికె. 82

క. శ్రీరామచంద్ర సకల
క్ష్మారమణనతాంఘ్రిపద్మ ♦ సంతతధర్మా
చారుం డగు నీమారుతి
కారయ మీ రానతిచ్చి ♦ నంతయు నొప్పన్. 83

క. పుడమిదొర తపసులై మీ
రడవికిఁ జని యిపుడు పురికి ♦ నరుదెంచితి రీ
నడుమఁ గలవార్త లన్నియు
నెడపక మాయోగదృష్టి ♦ నెఱుఁగుదు మరయన్. 84

క. హనుమంతుఁ డనఘ! తాఁ జే
సినకార్యము మీకు నెఱుఁగఁ ♦ జెప్పఁడు వీరున్
గని విని యెఱుఁగర యొక్కటి
వినుపించెద దాని వినుఁడు ♦ విస్మయ మొదవన్. 85

ఉ. అంబుధిఁ గట్టి లంకఁ గడు ♦ నాగ్రహ మొప్పఁగఁ జుట్టుముట్టి ది
వ్యాంబకవహ్ని చేత నసు♦రావళి నెల్లను మంటఁ బెట్టి ఘో
రంబుగఁ గుంభకర్ణునిశి♦రంబు దురంబున జొత్తువెట్టి వై
రంబున గిట్టి సర్వసుర♦రాజి నుతింపఁగ మీర లుండఁగన్. 86

ఉ. భూవరచంద్రి యత్తఱిని ♦ బోరఁగ నోపక నెచ్చనొచ్చుచున్
రావణుఁ డొంటిజిక్కి మఱి ♦ రాత్రి రసాతలలంక యేలునై
రావణు సంస్మరించుటయు ♦ గ్రక్కున వాఁడును ధీరచిత్తుఁడై
రావణు వచ్చి కాంచె నను♦రాగ మెలర్పఁగ నప్పు డెంతయున్. 87

వ. ఇట్లు పొడఁగాంచుటయు బహుప్రకారంబుల నాదరించి దివ్యరత్నాభరణంబులు గట్టనిచ్చి యగ్ర్యాసీతంబునం గూర్చుండ నియమించిన నతం డతిసంతోషంబునం బొంగి రావణున కిట్లనియె. 88

క. ఏమిటికి రాత్రి నన్నును
నీమదిఁ దలఁచుటకు నిపుడు ♦ నినుఁ గాచుట కే
ప్రేమమున నరుగుదెంచితి
నేమివిచారంబు చెప్ప♦వే యని పలుకన్. 89

మత్తకోకిల. నీవు నాకును గల్గి యుండఁగ ♦ నిష్ఠురాస్త్రచయంబుచే
దేవతావలి నెల్ల దోలితి ♦ దీను లై చెడి పాఱరై
రావణాసుర యిప్పు డొక్కదు♦రంబు గల్గెను దాని నే
త్రోవఁ బెట్టెదొ కాక పొమ్మని ♦ త్రోచిపుచ్చెదొ చెప్పినన్. 90

మత్తకోకిల. పాపదూరము గానిమంత్రము ♦ భక్తి చాలనిమైత్రియున్
గోపవర్జము గానిదానముఁ ♦ గూర్మి గల్గనికాంతయున్
ఆప దైనను రానిచుట్టము ♦ నాజ్ఞ మీఱినపుత్త్రకున్
దాపు లేనిరణంబు నేటికి ♦ దానవోత్తమ చూడఁగాన్. 91

మత్తకోకిల. కావఁ బ్రోవఁగఁ జాలుసత్త్వము ♦ గల్గి యాత్మజనంబులన్
బ్రోవనాడినవాఁడు క్రమ్మఱఁ ♦ బుణ్యలోకవిహీనుఁ డై
పోవునంచును బ్రహ్మ చెప్పెడి ♦ పూర్వకాలమునందునన్
గావునన్ నిను వేఁడుకార్యముఁ ♦ గాదుసేయక చేయుమీ. 92

క. వినిపించెద నాకార్యము
దనుజేశ్వర చేయవలయుఁ ♦ దద్దయు ననినన్

వినయమున నతనితోడుత
ననియెను మైరావణుండు ♦ హర్షం బొదవన్. 93

ఉ. ఆలములోన వజ్రి నుఱు♦మాడి, ధనంజయు నేపుమాపి యా
కాలుని గొట్టి కోణపతి ♦ గర్వ మడంచి పయోధినాథునిం
దూలఁగఁ దోలి మారుతము ♦ ద్రుళ్లణఁగించి కుబేరు మిక్కిలిన్
నేలను గూల్చి శూలధరు ♦ నీఱుగఁ జేసితి వద్భుతంబుగన్. 94

ఉ. తోలితి వెల్లదేవతల ♦ దూరగఁ బాఱఁగ విక్రమంబుగన్
వ్రాలితి వజ్జనూనుహరి ♦ వాసుకికంకణులట్లు పేర్మితో
నేలితి వెల్లలోకములు ♦ నెవ్వరు మార్కొనకుండ ధీరతన్
జాలితి వెంతయున్ దనుజ♦సంఘముఁ బ్రోవఁగ రావణేశ్వరా. 95

చ. కటకట! యిట్టినీకు నొక♦కార్యము పుట్టఁగ రావణేశ! ధూ
ర్జటి యెదిరించెనో కమల ♦ సంభవుఁ డగ్గెనో విష్ణుదేవుఁ డు
త్కటపటుకోప మెత్తి వడిఁ ♦ గ్రాలుచు వచ్చెనో కాక యిప్పు డే
మిటికిని నన్నుఁ బోరుటకు ♦ మిన్నక యెవ్వఁడు గోర్వఁ జెప్పవే. 96

క. చెప్పిన నామాయలచేఁ
గప్పెను బ్రహ్మాండ మంధ ♦ కారము దోఁపన్
దప్పించి యెందుఁ బోయిన
నొప్పింతును బరగ నీకు ♦ నుల్లం బలరన్. 97

క. నావుడు నామాటలకును
భావంబున మెచ్చి పొంగి ♦ ప్రస్ఫుటముగ మై
రావణుతోడుత నప్పుడు
రావణుఁ డి ట్లనియె రామ! ♦ రవికులతిలకా! 98

సీ. దశరథుపంపునఁ ♦ దపసివేషంబులు
ధరియించి జనకసం ♦ దనయుఁ దాను
సౌమిత్రి గొలువఁగఁ ♦ జను దెంచి రఘురాముఁ
డడవులలో నున్న ♦ యవసరమున
మనశూర్పణఖ వోయి ♦ తనుఁ గోరుటయు దాని
నాసికావిచ్ఛేద ♦ నంబు సేయ

నందుకై ఖరదూష♦ణాదులు మడసిన
నలఁగి మాయలు పన్ని ♦ యతనిదేవి
లంక కేఁ దెచ్చి మిగుల ని♦శ్శంక నుండఁ
బలవరించుచు జగమెల్లఁ ♦ గలయ వెదకి
యంత నేఁ దెచ్చు టంతయు ♦ నతఁ డెఱింగి
యాగ్రహంబునఁ గిష్కింధ ♦ కరిగి యపుడు. 99

శా. దేవేంద్రాత్మజు వాలిఁ జంపి కపిరా♦డ్దేశంబు పాలింప సు
గ్రీవుం బట్టముఁ బ్రీతిఁ గట్టి సొరిదిం ♦ గీశౌఘముల్ గొల్వఁ బా
రావారం బవలీల దాఁటి కడు దు♦ర్వారంబునన్ లంక వా
పోవం గోటలు లగ్గపట్టి మఱియున్ ♦ భూరిప్రతాపంబునన్. 100

సీ. అహితజయోపాయు ♦ నతికాయు విస్ఫుట
సాంద్రమదోన్మత్తు ♦ నింద్రజిత్తు
సంగ్రామకేళీవి ♦ చక్షు విరూపాక్షు
ఘోరసత్వసుపర్ణుఁ ♦ గుంభకర్ణు
నఖిలజీవాంతకుం ♦ డైనదేవాంతకు
ఘనపరాక్రమధాము ♦ ఖడ్గరోము
చిరబాహుబలగర్వ ♦ జిహ్వు విద్యుజ్జిహ్వు
రమణీయవిఖ్యాతు ♦ రశ్మికేతు
మహితవిక్రమసప్తఘ్ను ♦ మకరదంష్ట్రి
నగ్నికేతు మహాపార్శ్వు ♦ నగ్నిపర్ణు
వజ్రకవచుఁ బ్రహస్తుని ♦ వజ్రదంష్ట్రి
నీఱుఁ జేసెను బాణాగ్ని ♦ నిండ నెఱపి. 101

క. మఱియును బవరములందును
గఱ కెక్కినయట్టిదైత్య ♦ గణముల నెల్లన్
బఱపుటయు నొంటిబడి యీ
తఱి నాకును నిన్నుఁ బ్రీతిఁ ♦ దలఁపఁగవలసెన్. 102

క. భీమప్రతాప నిన్నను
నామదిఁ దలఁచుటకు నిపుడు ♦ నావగ దీఱెన్

రాముని నాతనితమ్ముని
నీమాయలు వన్ని చంపు ♦ నిష్ఠురవృత్తిన్. 103

వ. అని యిట్లు చెప్పి విభీషణుండు మిమ్ముం గలసిన తెఱంగును జెప్పిన విని మనంబున నొండొకసేపు చింతించి మైరావణుండు రావణున కిట్లనియె. 104

క. మానుగను మాతృగర్భ
స్థానమునం దజుఁడు వ్రాయు ♦ చందము దక్కన్
దా నింతవాఁడ ననుకొన
గా నెటువలె వచ్చు నెట్టి ♦ ఘనులకు నైనన్. 105

క. ఇనకులుల దాశరథులను
మనుజులు గాఁ దలఁచి యల్ప ♦ మతి వై చని సీ
తను నేల దెచ్చి తక్కట!
దనుజేశ్వర! కార్యమెల్లఁ ♦ దప్పెం గదవే. 106

చ. పరులకు నవ్వుపట్టు తన ♦ బంధుజనంబుల కెల్ల నింద య
స్థిరముల కాలయంబు కడు ♦ సిగ్గులచేటున కాస్పదంబు స
త్పరమముత్రోచ గాక కడు ♦ భాసురకీర్తికి మూలహాని యె
వ్వరికిఁ బరాంగనం గలియ ♦ వర్తనయే బల మెంత గల్గినన్. 107

సీ. కరుణాకటాక్ష మే ♦ ఘనునికన్నుల నుండు
దాక్షిణ్య మేపుణ్యుఁ ♦ దగిలి యుండు
సత్య మేప్రభువాత్మ ♦ నిత్య మై యుండును
శాంత మేధన్యుని ♦ చెంత నుండు
నమృతవాక్యంబు లే ♦ యధిపుజిహ్వను నుండు
నుపకార మేధన్యు ♦ నూహ నుండు
దాన మేబలియుహ ♦ స్తమునఁ బాయక యుండు
మాన మేయనఘునె ♦ మ్మది వసించు
నతని జయలక్ష్మి చేకొను ♦ నలఘుమహిమ
సకలలోకంబు లెల్లను ♦ సన్నుతింప
నాయురారోగ్యసంప ♦ త్కరాభివృద్ధి
మీఱి యుండుట యద్భుతం ♦ బే తలంప. 108

క. ఈవిధిఁ జరించుపుణ్యుఁడు
గావున జయలక్ష్మి నతఁడు ♦ గైకొనఁగా నీ
కీవిధమున వ్యధనుండం
గావలసెం గాదె కూర్చిర ♦ కర్మముకలనన్. 109

క. సురలం బ్రోవఁగ దానవ
వరులం దనదివ్యబాణ ♦ వహ్నిని గాల్పం
బరమాత్ముఁ డైనవిష్ణుఁడు
నరుఁ డై జనియించె రామ ♦ నామం బలరన్. 110

ఉ. రాక్షసలోకనాథ! రఘు ♦ రాముని నాజి నెదిర్చి గెల్వ ఘో
లాత్ముని నమ్మరాదు విను ♦ మాగ్రహ మొప్పగు సీత ముందుగా
నక్షయదివ్యరత్నకన ♦ కాంబరరాజిని గాన్కఁ గొంచు నీ
వీక్షణమందు నేగి కను ♦ మెంతయు నాతనిపాదపద్మమున్. 111

క. శరణంబు వేఁడితేనియుఁ
గరుణారస మొప్ప నిన్నుఁ ♦ గాచును జంపం
బరికింపఁడు రఘురాముని
సరి గలరే లోకములను ♦ జర్చింపంగన్. 112

వ. అని యుపదేశించిన నతండు తొలుత మనంబునం జనఁగొని యున్నకోపంబు ముప్పిరిగొనఁ బదిముఖంబులం గలకన్నుల నెఱమంటలు లుప్పతిల్ల వీక్షించి యిట్లనియె.

ఉ. ఇత్తునె సీత భీతి నిటు ♦ లేటికిఁ బల్కెదు పంద వై వడి
న్నిత్తఱి రామలక్ష్మణుల ♦ యే పడఁగించి కృతాంతుఁ జేరఁగా
మొత్తి రణంబులోపలను ♦ మొగ్గినదైత్యులనెల్లఁ గొంచు నే
వత్తునొ కాక నామనము ♦ వాంఛితముల్ సమకూర శూరిరిన్. 114

క. ఇచ్చట నినుఁ దలఁచినపని
మెచ్చఁగఁ జేసితివి చాలు ♦ మెల్లన నిఁక నీ
వచ్చినత్రోవనె క్రమ్మఱ
విచ్చేయుము వలవ దిచట ♦ నెఱచెద ననినన్. 115

ఉ. రావణ చిత్తగింపుము దు ♦ రంబునఁ గన్గొన నాకు భీతి నే
లావుఁజలంబుపేర్మిసక ♦ లంబు నెఱుంగనె బుద్ధిఁ గాంతు నా

భావములోనఁ దోఁచుటకుఁ ♦ బల్కితి నంతియె కాక పోయి యో
ధావళి మెచ్చ నీకపుల ♦ నందఱఁ జంపెదఁ గోప మేటికిన్. 116

క. కావున నామాయలచే
భూవరులం గొంచు నాదు ♦ పురి కేగి మహా
దేవికిని భద్రకాళికి
రావణ బలియిత్తు నీకుఁ ♦ బ్రియమదం జెసఁగన్. 117

క. ననుఁ బంపు మీక్షణంబునఁ
జని కార్యముఁ జక్కఁబెట్టి ♦ చతురత మఱి నే
నినుఁ గాన వత్తు ననవుఁడు
దనుజేశ్వరుఁ డతనిఁ బంపెఁ ♦ దగఁ బ్రియ మెసఁగన్. 118

వ. అని రావణువలనియవ్వార్త యంతయు నెఱింగి వేగులవారు మీరు రణశ్రమంబున నిద్రాసక్తులై యున్నసమయంబున విభీషణుపాలికిం బోయి రావణమైరావణుల మాటలు సకలంబునుం జెప్పిన విని మనంబులోపల భీతిల్లి యతండు సుగ్రీవాంగద పనసనలనీలాంజనేయజాంబవదాదులతో ని ట్లనియె. 119

క. నృపతులు నిద్రం జెందిరి
కపటము పుట్టె నని తెలుపఁ ♦ గా రా రెంటుం
గపులార! మనకు నిప్పుడు
విపరీతపువార్త వచ్చె ♦ వింటిరె దానిన్. 120

క. సుతబంధుమిత్రకోట్లును
జతురంగబలంబు దనుజ ♦ సంఘము నట్టుల్
హతమైనను దా నొక్కఁడు
గతి చెడియును రావణుండు ♦ గర్వము పేర్మిన్. 121

క. పాతాళలంక యేలెడు
నాతని మైరావణాఖ్యు ♦ నాత్మఁ దలంపన్
బ్రీతిని జయ్యన నతఁ డను
నేతెంచి దశాస్యు గాంచె ♦ నెంతయుఁ గడఁకన్. 122

ఉ. కాంచిన రావణుండు తన ♦ కార్యముభావము గానఁ జెప్పి పా
ర్థించి దినేశవంశజులఁ ♦ గృత్రిమలీలలఁ జంపు మంచుఁ బు

త్రెంచిన పచ్చివాఁకేటు ప్ర ♦ తిష్ఠ చెలఁగను నీకు వానిచే భా
వించఁగ రాదు వాని నొక ♦ వేషము చూచ్చి నేను సేయఁగన్. 123

క. మనలోన మనకుఁ గలహము
పెనుపంగా నేర్చు మిత్రి ♦ భేదము పుట్టన్
వనమండ్రిలోనఁ బదుగుర
గనుమాయల మొఱఁగి తివియఁ ♦ గా నేర్చుఁ దగన్. 124

ఉ. చెప్పఁగరానిమాయల వి ♦ చిత్రప్రకారపులు చూచ్చి యెంతగా
జెప్పను వచ్చునో యిటకు ♦ నేమఱి యుండిరిఁ గార్య మింతయుం
దప్పకుఁ గాన రాఘవులఁ ♦ వద్దయుఁ గాచుమి ఘోరయుద్ధమున్
జొప్పడఁ జెప్పఁడా తెలియ ♦ సూర్యతనూభవ! నాపుకున్.. 125

మ. దినవాథాత్మజుఁ డాంజనేయుని లస ♦ త్ప్రీతిన్ గనుంగొని చూచి ము
న్నును సౌమిత్రికి మాకుఁ బ్రాణము లొసఁగి ♦ నన్నింకఁ గాచి న
వనఘా! నేఁడును నీవు కాక కలఁడే ♦ యంభోజమిత్రాత్మజా
వనులం బుణ్యుల రామలక్ష్మణులఁ గా♦వ నన్యుఁ డెవ్వాఁడు గాన్. 126

మ. పరమార్థంబుగ నీవిభీషణుఁడు దాఁ ♦ బల్కెన్ మహాంబోధి నీ
మరిచందంబున నుండు టొప్పగు వెస ♦ నా నాగాసురాధీశుచే
ధరణీశుల్ మృతిఁ బొందకుండఁగ జయో♦త్సాహంబునం గాంచి యా
చిరకీర్తుల్విలసిల్లవే యనుటయున్ ♦ శీఘ్రంబునన్ ధీరుఁడై. 127

శా. నక్షత్రగ్రహపఙ్క్తులో విపదవి ♦ న్యస్తంబులై యొప్పఁగా
నక్షీణస్ఫుటసత్త్వుఁడై పెరిగి బ్ర ♦ హ్మాండభాండంబు మీఱునన్
రక్షోనాయకు మిమ్ము లక్ష్మణుఁ గపీం ♦ ద్రశ్రేణులన్ లోను గాం
దక్షుండై ఘనవాలవప్రము జగ ♦ త్ప్రాణాత్మజుం డిచ్చెన్. 128

క. కరువలితనయునిఁ బొదప
చరులెల్లను బొగడి రాత్మ ♦ సంతోషమునన్
సుర లప్పుడు పుష్పవర్షముఁ
గురియించిరి దివిని నుండి ♦ గొబ్బునఁ బరవన్. 129

గీ. వరుసతోడుత నవ్వాల ♦ వప్రమునకుఁ
బ్రిహరివర్తించి రయ్యెడ ♦ భయము లేక

యుఱికిసూనుండు నారావ ♦ ణానుజుండు
సమ్మదంబున నొక్కొక్క ♦ జామునందు. 130

క. "చాలబలజాలబలయో
పాలంబులచార" యనుచుఁ ♦ బదిలముతోడన్
మేలుకొనంగాఁ బిలచుచుఁ
గాలాచక తిరుగుచుండ్రి ♦ ఘనసత్త్వమునన్. 131

వ. అక్కడ మైరావణుండు. 132

క. అంతటఁ దనపురికిని జని
యంతఃపురమందు నొక్క ♦ యనువగుచోనే
కాంతమున నుండి తనకుల
కాంతను మాతంగిఁ బిలువఁ ♦ గాఁ బంపుటయున్. 133

ఉ. అన్నువకౌనుకీఁగ యసి ♦ యాడఁగఁ బయ్యెద పిక్కటిల్లుచున్
జన్నులు తొంగలింప మరు ♦ సానను దిద్దినరూపులో యనన్
గన్నులు బిత్తరింపఁ గను ♦ గం దొకయించుక లేక తిన్ననై
పున్నపుఁజందురునొప్పిదముఁ ♦ బోలెడుమోమున నవ్వుదేరఁగన్. 134

ఉ. మారునిమోహనంబునకు ♦ మాఱిని బ్రాణము లైదు నున్నబం
గారపుబొమ్మకీతిఁ దోలు ♦ కారుమెఱుంగులప్రోక భంగి శృం
గారరసంబునం దొలచి ♦ కట్టినపువ్వులయెత్తుభాతి న
న్నీరజగంధి వచ్చి తగ ♦ నిల్చెను బ్రీతిని భర్తముందటన్. 135

తే. అతివ యిట్లు నిలిచి ♦ యల్లన మోమెత్తి
మగనిదిక్కుఁ జూచి ♦ మనములోన
వగచి మిగుల దీన ♦ వదన యైవెక్కను
వడఁకుకొనుచు నోరు ♦ వడియు లేక. 136

ఉ. కన్నుల వాడుదోఁచినది ♦ కాంతిఁ దొఱంగిన దాననంబు మే
నున్నతి చాలఁ దక్కినది ♦ యొప్పక యున్నది గర్వరేఖ పై
కొన్నది మేన లక్ష్మి మదిఁ ♦ గుందు చున్నది నీకు నేల నా
కన్నియుఁ జెప్పవే తెలియ ♦ నాత్మ గలంగెడు జీవితేశ్వరా! 137

క. అన విని మాతంగిని గనుఁ
గొని మైరావణుఁడు వలుకెఁ ♦ గోమలి సీతన్
మనమున బెగడఁగ నేటికి
విను మొకకార్యంబు తెఱఁగు ♦ వినుపింతుఁ దగన్. 138

ఉ. రాముని మోసపుచ్చి యభి ♦ రామను సీతను గొంచు వచ్చి నా
కో మదిఁగుంద మర్కటులు ♦ గొల్వ నతండును లంకఁ జొచ్చి సం
గ్రామములోన దానవని ♦ కాయము నెల్లను వీటఁ బుచ్చెనన్
దీమస మెల్లఁ దక్కి తన ♦ డెందములోపల నుమ్మలించుచున్. 139

క. నను నిపుడు రావణాసురుఁ
డనురక్తిం దలఁప నచటి ♦ కరిగితి నరుగన్
ననుఁ బెద్దఁజేసి యాతఁడు
తనకార్యము సెప్పి నాకుఁ ♦ దగులము సేసెన్. 140

క. కావునను మొఱఁగి దశరథ
భూవరతనయులను నాదు ♦ పూనిక దక్కన్
ఈవేళఁ దెచ్చి కాళిక
కే (వొ)ప్పన చేతుఁ దలఁక ♦ కిమ్ముల దరుణీ. 141

చ. అన విని కీలుబొమ్మగతి ♦ నంబుజలోచన బిట్టు గూలి మే
దిని బడి మూర్ఛ నొంది తను ♦ దెల్పఁగ మెల్లన సేద దేఱి యు
ద్దనుజవరేణ్యుఁ జూచి మది ♦ తల్లడ మందుచు గద్గదస్వరం
బునఁ గనువిచ్చి పల్కెఁ దన ♦ బుద్ధిని దోఁచిన కార్యసద్గతుల్. 142

చ. కటకట! యేటి కయ్య యప ♦ కారము వుట్టెఁ గదయ్య ప్రాణసం
కట మగుపూనికిం దగవు ♦ గాదన కిట్లు సహింతు రయ్య నీ
పటుతరబుద్ధి యేల భువి ♦ పాలుగఁ జేసితి వయ్య నేఁడు నా
కిటువలెఁ జేటువార్త విన ♦ నేటికిఁ జెప్పితి వయ్య వల్లభా! 143

చ. చదువులు గొంచు సోమకుఁడు ♦ సాగర ముద్ధతిఁ బాఱి చొచ్చినన్
వదలక మీనమై కినిసి ♦ వారిధిలోపల వాని జంపి యా
చ్చదువులు గ్రమ్మఱన్ గమల ♦ జాతుని కిచ్చినయాదిదేవునిన్
సదమలమూర్తి దైత్యకుల ♦ సంహరు రాముఁడుగా నెఱుంగుమీ. 144

చ. బలిమిని దేవదానవులు ♦ పాలసముద్రముఁ దఱచ్చుచోట న
గ్గలికను మందరాచలము ♦ గ్రక్కునఁ గ్రుంగిన కూర్మరూప మై
యలవడ నుబ్బ నెత్తినకృ♦పాంబుధి నవ్యయు నాదివిష్ణునిన్
జలజదళాక్షు నచ్యుతుని ♦ శౌరిని రాముఁడు గా నెఱుంగుమీ. 145

చ. అనుపమలీల భూమిఁ గన♦కాక్షుఁడు గొంచు రసాతలంబుఁ జొ
చ్చినను వరాహరూపమున ♦ శీఘ్రగతి వానిని ద్రుంచి దేవతల్
దనుఁ గొనియాడఁ దొంటిగతి ♦ ధారుణి నిల్పినయట్టిదేవునిన్
సనకసనందనాదిమునిసన్నుతు ♦ రాముఁడు గా నెఱుంగుమీ. 146

చ. సకలము విష్ణుదేవుఁ డని ♦ సన్నుతి సేసెద వంచు నాహిర
ణ్యకశిపుఁ డాత్మజుం గినిసి ♦ నంతటిలో నరసింహరూప మై
ప్రకటవిచిత్రఘోరనఖ ♦ పఙ్క్తిని వానిని జీల్చినట్టి పా
వకశతకోటితుల్యు బుధ♦వత్సలు రాముఁడు గా నెఱుంగుమీ. 147

చ. త్రిదశులఁ బాఱఁదోలి బలి ♦ తేజముతో దివి నేలుచుండ న
య్యదనున గుజ్జురూపమున ♦ నాతనిఁ గాంచి రసాతలంబునన్
ముదమున నుండఁ జేసి తన ♦ మూర్తి జగంబులఁ బిక్కటిల్ల స
మ్మదమున నుండుదేవు నల ♦ మాధవు రాముఁడు గా నెఱుంగుమీ. 148

చ. మునికి జనించి రాముఁ డన ♦ మూర్తి వెలుంగఁగఁ గార్తవీర్యునిం
దునిమి ధరిత్రి విప్రులకుఁ ♦ దోఃప్రభక్షని ధారవోసి య
త్యనుపమధీయుఁ డైనపను ♦ నాగమసన్నుతపాదపద్మునిన్
ఘనకరుణాకటాక్షుఁ ద్విజ♦గత్పతి రాముఁడు గా నెఱుంగుమీ. 149

వ. వెండియు నొక్కరహస్యంబు పెద్దలు చెప్పినవిధంబునఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము.

చ. పలుమఱు రావణాసురుని ♦ బాధల కోర్వక యెల్లదేవతల్
దలఁచుచు దుఃఖవార్ధి నహి ♦ తల్పము పై శయనించుదేవునిన్
జెలువుగఁ గాంచి విన్నపము ♦ చేసిన నాతఁడు వాని బ్రోవఁగా
జలజహితాన్వయంబునను ♦ సంభవమయ్యెను రాఘవుం డనన్. 151

క. సురలెల్ల నపుడు పాదప
చరు లై జనియించి రధిక ♦ సత్త్వములలరన్
దురమునను వాని గెల్వఁగఁ
దరమే బ్రహ్మాదిగులకును ♦ నలవోయఁగన్. 152

క. కారణపురుషుఁడు లోకా
ధారుఁడు కరుణాకరుండు ♦ దనుజాంతకుఁ డా
శ్రీరాముఁడు నీ కాతని
మైరావణ! చెనకితేని ♦ మనరా దెందున్. 153

క. వడి మ్రాను విఱిచి మీఁదికిఁ
బడఁదివ్వుచుకొనంగఁ దలఁచు ♦ పాలసు భంగిన్
కడుఁ బోరి రాముబారికిఁ
దొడిబడఁ జూచెద వి దేల ♦ దుర్మతి వుట్టెన్. 154

క. జననాథునకును నీకును
మనమునఁ దలపోయ హస్తి ♦ మశకాంతరముల్
విను మెఱుఁగ కేల పోయెద
వనినన్ విని యతఁడు పలికె ♦ నంగనతోడన్. 155

గీ. ఏల చెప్పెదు నీ వింత ♦ జాలిపడుచు
నేను విన్నాఁడ మదినిండ ♦ నీకుమున్న
యాదివిష్ణుండు రఘురాముఁ ♦ డౌట సురలు
మర్కటోత్తము లగుటయు ♦ మధురవాణి. 156

చ. దనుజవరేణ్యుఁ డిష్టుఁ డని ♦ తద్దయు నన్నొగి గాగవించినన్
వనరుహమిత్రవంశజుల ♦ వావిరిఁ జంపెద నంచు ఘూగతన్
బనివడి వచ్చి యింక మగ ♦ పాడి దలంకఁగ నీతిశాస్త్రముల్
వినినను నవ్వరే యకట! ♦ వీరజనంబులు నన్ను మేదినిన్. 157

క. ఈకాయము నిజ మని యొరు
దూఁకొని విడనాడి కాంచు ♦ దుర్గతి మేలో
కాకుత్థ్సుచేతఁ దెగినను
వైకుంఠపదంబు మేలొ ♦ వారిజనేత్రా! 158

క. కావున నాదుప్రతిజ్ఞయు
రావణునిచలంబుఁ దక్క ♦ రయమునఁ జని నే
నావసుధేశుని దెచ్చెద
నీ వేగుము లోని కనిన ♦ నెఱి దూలంగన్. 159

గీ. కమ్మకస్తురి చెకుర్కోలఁ ♦ గరఁగి జాఱఁ
జన్నుఁగవమీఁదిపయ్యెద ♦ చంగలింప
నడుగుదమ్ములు మిక్కిలి ♦ తడఁబడంగ
నరిగె లోనింటి కడలుచు ♦ నలరుబోఁడి. 160

వ. అని చెప్పఁ దరువాతివృత్తాంతం బెట్లని యడిగిన. 161

చ. యవనకళింగవంగమగ ♦ ధాంధ్రపుళిందదశార్ణకోసల
ద్రవిడవిదేహకుంతలవి ♦ దర్భయుగంధరభోజమేదినీ
ధవవరమంత్రివర్గనిర ♦ తస్తుతచారుకవిత్వకారస
త్ప్రవిమలవాగ్విలాసఘన ♦ బంధురకాండవవంశవర్ధనా. 162

క. రామాంబికామనోహర
రామాజనకగనూత్న ♦ గతిరాజ లస
ద్రామానుజమతసువ్రత
రామానుజకీర్తిహార ♦ రసికవదాన్యా. 163

మాలిని. సుకవిజనమహీజా ♦ శుద్ధసత్కాంతిరాజా
ప్రకటమతిఫణీంద్రా ♦ భవ్యభోగామరేంద్రా
సకలగుణసముద్రా ♦ సంతతైశ్వర్యభద్రా
వికచకమలనేత్రా ♦ విద్విషద్ధ్వాంతమిత్రా. 164

గద్యము.—ఇది శ్రీభీమేశ్వరవరప్రసాద కవితాధురీణ సకలశాస్త్ర
ప్రవీణ సుకవిజనమిత్ర సర్వయామాత్యపుత్త్ర
మాడయనామధేయప్రణీతం బైన మైరావ
ణచరిత్రంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

మైరావణచరిత్రము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీపతిసంభృతవరకరు
ణాపూరవిశేషలబ్ధ ♦ నవగుణమూర్తీ
రూపవతీజననవసుమ
చాపా లేజెర్లయప్ప ♦ సచివునిగోపా. 1

వ. అక్కలశోద్భవుండు రామభద్రున కిట్లనియె నాసమయంబున మైరావణుండు దృశ్యాంజనాకర్షణంబులును, వాదవశ్యవయస్స్తంభనంబులును, భృగుమత భేతాళమతంబులును, నింద్రజాల మహేంద్రజాలంబులును, బరకాయప్రవేశ కామరూపగమనంబులు నాదిగాఁగల వివిధవిద్యలు దనకు సాధనంబులుగా నలవఱచుకొని బహుదివ్యశస్త్రంబులు ధరియించుకొని తనప్రధానులయందుఁ గపటమాయోపాయంబులం బ్రచండు లైనసూచీముఖ ఘటకుల రావించి యవ్వివరం బెఱిఁగించి వారును దానుం గూడుకొని చనునట్టియెడ. 2

క. సురగాలి యెదురు వీఁచెను
వఱ డొకకాటఁ గూఁక వెట్టె ♦ వసుమతి వణఁకెన్
ఉరగంబులు పొడచూపెను
హరిణసమూహంబు త్రోవ ♦ కడ్డము దాఁటెన్. 3

గీ. ఎడమనుండి పాల ♦ కుడికి సేతెంచెను
బసిడికంటి వీఁచె ♦ బయలు రొప్పె
విఱిగి పడియెఁ దరువు ♦ దొరలుచు ధరమీఁద
గుండె లవియ మింటఁ ♦ గొఱడు దోఁచె. 4

క. మఱియును దుశ్శకునంబులు
తఱచుగఁ బొడచూప, వానిఁ ♦ దలఁపక యే క్ర
చ్చఱ హనుమంతుఁడు వెట్టిన
గుఱి గడచినతోఁకకోట ♦ కును డగ్గఱగన్. 5

చ. కలరవగృధ్రఘూకశుక ♦ కాకపికాదివిహంగభీమసం
కులముల నొప్పుచున్న యొక ♦ కుంజగుహాంతమునందు ధీరతన్
నిలిచి నిశాచరేంద్రుఁ డతి ♦ నిర్దయుఁ డప్పుడు కృత్రిమంబు లి
మ్ములఁ దలపోయుచున్ ఘుటకు ♦ మోముఁ గనుంగొని పల్కె నెంతయున్. 6

చ. తరుచరు లేమి చేసెదరొ ♦ తామరసాప్తకులాబ్ధిచంద్రు లే
సరవిని నున్నవారొ దను ♦ జప్రభుతమ్ముఁడు నావిభీషణుం
డరయుచు నెందు నుండెఁ జని ♦ యంతయు నీ వొగిఁ గాంచి వేగమే
మర లిట కేగి రమ్మనుచు ♦ మన్నన నంపిన వాఁడు నంతటన్. 7

క. అల్లనఁ గపివేషముతో
బల్లిదుఁ డై పోయి కోట ♦ పరికించి మదిం
దల్లడ మందుచు రాక్షస
వల్లభుతోఁ దిరిగి పోయి ♦ వాఁ డిట్లనియెన్. 8

ఉ. దేవ! నిశాచరేంద్ర! జిత ♦ దేవగణేశ్వర! చిత్తగింపు నేఁ
బోవుట కేటి కొక్క కపి ♦ పుంగవుఁ డాహనుమంతుఁ డెందు దై
త్యావళి జేగతుంప వసు ♦ ధాధిపచంద్రుల కీశసేనకున్
దా వలయంబు గాఁగ భయ ♦ దం బగువాలపుఁగోట వెట్టినన్. 9

క. అనుపమ మగుకోటను
బనివడి యొక్కొక్కజాము ♦ బలసంపదలన్
దనుజాధీశ్వరుతమ్ముఁడు
వనజాప్తసుతుండు ప్రహరి ♦ వర్తించు నెడన్. 10

క. ఉడుమండలంబు దాఁకను
వడి నేగితిఁ గోట దాఁట ♦ వచ్చునొ యంచుం
గడ తెగక యంతకంతకుఁ
బొడవయ్యెను నాకు దాఁటి ♦ పోరా దయ్యెన్. 11

చ. అనవిని నేత్రకోణముల ♦ నగ్నికణంబులు రాల నుగ్రుఁడై
దనుజవరేణ్యుఁ డాఘటకుఁ ♦ దప్పక చూచి మనంబులోపలన్
వనరుచు భీతిఁ బొంది కపి ♦ వాలపుఁగో టొకయద్భుతంబుగాఁ
జెనఁటి! దురాత్మ! యిట్లు కడుఁ ♦ జెప్పెద వేటికి నాకు నాృపున్. 12

చ. ఎలమిదలిర్ప సూచిముఖుఁ ♦ డిట్లని పల్కెను రాక్షసేంద్ర! నీ
యలఘుతరప్రతాపమున ♦ నాజిని గెల్చితి లోకపాలురన్
బలువిడి సప్తశైలములు ♦ బంతులకైవడిఁ బట్టి యాడితిన్
వల నగుమర్కటాధముని ♦ వాలపుఁగో టది నాకు సాధ్యమే. 13

క. ననుఁ బంపు మీక్షణంబున
వనచరకీటంబువాల ♦ వప్రము దునియం
గను గన్నపెట్టి యటు చని
దినానాయకకులుల నిటకుఁ ♦ దెచ్చెద ననినన్. 14

క. సూచిముఖు నపుడు కరుణా
లోచనుఁడై చూచి నాదు ♦ లోకములోనన్
నీచను విచ్చెదఁ దెమ్మిట
కేచందమునందునైన ♦ నినవంశజులన్. 15

చ. అని యిటు గారవించి తగ ♦ నంపిన వాఁడును నేగి యంజనా
తనయునివాలవప్రమటు ♦ డగ్గరి తిమ్మరి చూచి మిక్కిలిన్
మనమునఁ జోద్య మంది తన ♦ మానుష మూఁతగఁ జేసి ధాత్రి ము
కుఁగనఁ దగఁ గన్నపెట్టె నల ♦ కోమలభంగిని వేయుకోరికల్. 16

గీ. ఇట్లు కన్నపెట్టి ♦ యిక్క చక్కఁగఁ ద్రవ్వి
లోని కేగుఁ గాక ♦ నే నటంచుఁ
గడఁకతోడఁ ద్రవ్వఁ ♦ గడతేక యవ్వాల
వప్ర మచట నున్న ♦ వాఁడు బ్రమసి. 17

క. అరుదుగఁ బదియోజనములు
ధరఁ గ్రిమ్మఱ లోఁతుఁ బరపుఁ ♦ దవ్వుచు నచటన్
గరుపలితనయునివాలముఁ
బరికించి నిశాచరుండు ♦ భావములోనన్. 18

క. జగతీతలంబుఁ ద్రవ్వఁగ
మొగ మోర్వంగాక యుంచు ♦ ముట్టుదు నింకన్
నగచరునివాలమధ్యముఁ
డాగఁ ద్రవ్వకపోదు ననుచు ♦ ధీరతతోడన్. 19

గీ. మొరయుకొనుచు గూఁచి ♦ ముఖుఁ డంతలోపలఁ
దగఱ చేరి కొండఁ ♦ దాఁకుభంగి
మానితఘనవజ్ర ♦ మయ మైనకపితోఁక
మోరచాపి తాఁక ♦ ముక్కు విఱిగె. 20

ఉ. భూవర! యిట్లు నాసికము ♦ పోయిన రక్తముచేత బిఱ్ఱింగుఁడై
జీవులుఁగొండచందముగఁ ♦ జెయ్యులు దక్క నిశాచరుండు వా
పోవుచు లోన సిగ్గుఁ దల ♦ పోయుచు వచ్చినత్రోవ నేగి మై
రావణుఁ గాంచి మ్రొక్కి కడుఁ ♦ గ్రిమ్మినభీతిని బల్కె నంతయున్. 21

చ. ఘటకునిమాట నిశ్చయము ♦ గా దనవచ్చునె రాక్షసేంద్ర! మ
ర్కటపతితోఁకకోటతుద ♦ గానఁగ నోపక నేను ముక్కునన్
గిటివిధమొప్ప భూమి తల ♦ క్రిందుగఁ గన్నము చాలఁదీర్చి యం
తటఁ జనుచోటఁ గ్రమ్మఱను ♦ దారుణవాలపుఁగోటఁ గాంచితిన్. 22

గీ. కాంచి దానినడుమ ♦ ఖండింతు ననివూని
వీఁకఁ దాఁక ముక్కు ♦ విఱిగిపోయె
నెన్నఁ డిట్టిదాని ♦ నెఱుఁగ నేమనిచెప్ప
వచ్చు హనుమవాల ♦ వజ్రమహిమ. 23

చ. పనివడి యేటికిన్ మనకుఁ ♦ బాఱెడిబండ్లకుఁ గాళ్లు సాఁపఁగా
వినుము నిశాచరేంద్ర యొక ♦ విన్నప మొక్కటి పత్రికంతుఁ దే
వననిధిఁ గూలె నేమి జన ♦ కల్లభు లేవిధిఁ బోయి రేమి వ
చ్చినగతి దప్పకుండఁగను ♦ శీఘ్రము వెళ్లుట మేలు నావుడున్. 24

ఉ. ఓరి దురాత్మ! నాయెదుర ♦ నోటమితో మును మించి శూరతన్
బీరము లాడి యున్న డతి ♦ భీతిని బల్కెదు పందకైవడిన్
వారక సప్తశైలములు ♦ వసిముతైన నగద్దలందు న
వ్వారిని లేమిసైన జన ♦ వంద్యులఁ దెచ్చుట నాకసాధ్యమే. 25

క. అని కడురోషావేశం
బున వాని నదల్చి తన్నుఁ ♦ బోనివ్వక చు
ట్టినకాలపాశఘనబం
ధనములు ద్రెవ్వఁ జేరేఁ బుచ్చుచు న్నుఁ ♦ దా నొక్కరుఁడున్. 26

క. మాయావిభీషణుం డై
వాయుతనూభవునివాల ♦ పద్మముక డకున్
డాయంగఁ బోయి మాయో
పాయంబులు మనములోనఁ ♦ బరికించులతిన్. 27

క. కర మర్థి నిజవిభీషణుఁ
డరయుచు నటవచ్చి కోట ♦ యవ్వలి కరుగన్
దురితాత్ముఁ డగుచు నవ్వల
నరిగి మరుత్తనయుఁ గాంచి ♦ యతఁ డిట్లనియెన్. 28

చ. కరువలిపుత్త్రి! యేమఱకు ♦ కంజహితాన్వయుఁ డెల్ల సేనలున్
బరమసుఖంబునన్ నిదుర ♦ పండువు సేయుచు నున్నవాఁడు భా
స్కరుఁ డుదయించు నింక నొక ♦ జామున నంతటఁ బత్త్రి కాముకున్
దురమున రాఘవుండు వెసఁ ♦ ద్రుంచును నీకును గీర్త్తి దక్కఁగన్. 29

క. శరణాగతవత్సలు లతి
తరుణారుణకోటినిభులు ♦ దశరథసుతు లే
పరిణయమున నుండుదురో
కరుణాకర! యేను వారిఁ ♦ గనివత్తుఁ దగన్. 30

సీ. అని యిట్లు పలుకంగ ♦ ననఘ! మైరావణు
మాయఁ గానఁగలేక ♦ వాయుసుతుఁడు
నొక్కింత తనదేహ ♦ మోహటించిన వాఁడు
నమ్మార్గమునఁ జొచ్చి ♦ యలఘుఁ డగుచుఁ
బ్లవగవల్లభుల వా♦గ్బంధనంబులతోడ
ద్రాఁగన్నవడఁ జొక్కు ♦ మందుఁ జల్లి
సమ్మోహనముచేత ♦ సౌమిత్త్రి మిమ్మును
జేష్టలు దక్కించి ♦ చేరఁ దీసి

మంత్రియుత్రియులవలనను ♦ మాయలందు
గట్టిపడి యున్న యొకయుక్తి ♦ పెట్టె నునిచి
బాహుమూలంబునందున ♦ బదిలపఱిచి
తడయ కేతెంచి మారుతి ♦ తనయుఁ బలికె. 31

చ. పవనతనూజ! యెంతయును ♦ భవ్యభవత్ప్రభావాలవప్రసం
భవచటులప్రతాపమున ♦ భానుకులేశులు నెల్లసైన్యముల్
పరివిమలనిద్రలం దగిలి ♦ భద్రసుఖంబున నుండ రాత్రిలోఁ
దివిరెదు సంగరంబు చనఁ ♦ దిగ్మ్యతి చూచితి సమ్ముదంబునన్. 32

క. క్రూరాత్ము లైన రాక్షసు
లీరూపముతోడ నైన ♦ నేతెంతు రొగిన్
వారి తెరుఁగంగ నేరక
మారుతి సవరించె నగుచు ♦ మతిమతి మెందుక్. 33

చ. అనుటయు నోహటించి తెరు ♦ నప్పటి నిల్చిన నందు నెంటఁ జ
య్యనఁ దన నెత్తి మంత్రముల రొయ్యంబునఁ గూర్చక తొంటిరూపుఁ డై
కొని పలుకంగ లేపలికఁ ♦ గూర్చిన తాఁకును మిమ్ముఁ గొందు న
వ్యనుపము లయునేనను ♦ నప్పుడు వోయి సిగాఢవృత్తిగన్. 34

చ. విపిధముగా నెలంగుచు ♦ నేప్పటిభు లైన పిశాచ నాకినీ
నివహము లొప్పు గోపములు ♦ నిండి తొలంగెడి భద్రకాళికా
భవనములోనఁ దాఁచి యును ♦ బాహుబలోన్నత మైన క్రూరదా
నవతతిఁ గాపు పెట్టి వద ♦ నంబునఁ గోపము మిక్కుటంబుగన్. 35

వ. తత్ప్రధానులు గనుంగొని సకలపాత్రికారద్వారపాలకులకుఁ బదిలంబుగఁ గాపు
యుండుండు మని నియోగించి యంతఃపురంబునకుం జనుటయు వారలందఱు నట్లచేసి
నిమునివారసంబులందుం జనుటయుఁ బట్టణంబునం గలదూతబాలగోపాలంబును నవ్వార్త
యెఱిగిన యపుడు మగ్నులై యుండె నయ్యవసరంబున. 36

సీ. కలఁగి నా[illegible] ♦ [illegible] సర్వతట్టైను
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible]

దిగ్గజంబులు గుండె ♦ దిగులెత్తి వెఱ్ఱిగొను
శేషాహి బిట్టులికి ♦ [illegible]
నాహారవంబున ♦ నఖిలభూతావళి
భీతిచేఁ గుందుచుఁ ♦ [illegible]
వెలిచె గ్రహరాజి మిక్కిలి ♦ [illegible]
సురసమూహంబు మునిఁగెను ♦ శోకజలధి
సకలలోకంబు లెంతయు ♦ జలదరించెఁ
గమలగర్భుండు మదిలోనఁ ♦ గళవళించె. 37

వ. తదనంతరంబ విభీషణుండు తోఁకచిచ్చున [illegible] వృత్తాంతము
రామలక్ష్మణుల కేమియుం గాదుగదా యని [illegible] హనుమంతుం
జూచి యిట్లనియె. 38

క. పేరిననిద్రలఁ గూరెడు
భూరమణులకడకు నొరులు ♦ బోకుండంగా
భూరిబలంబునఁ గాచుచు
మారుతి యున్నాఁడవయ్య ♦ మఱవక యెపుడున్. 39

చ. అనవుడు వాయుసూనుఁ డను ♦ రాఘవభృత్యుని [illegible]
వనచరిత్ర! రాఘవుల ♦ కర్మిలి భృత్యుఁడ నంచు [illegible]
నిను నొకమాటికిం గడుప ♦ నేరక పంపితి [illegible]
వ్వనరుహసంభవాదు లిట ♦ వచ్చిన నవ్వలి కేగ నిత్తు నే. 40

క. జనపతుల నరయ లోనికిఁ
జనివచ్చితి విపుడు ప్రహరి ♦ చక్రము భంగిం
గనుగీటినంతమాత్రన
దనుజేశ్వర తిరిగి తెల్లు ♦ తడయక వేగ్మన్. 41

చ. అన విని వజ్రఘోషముల ♦ కద్రి తలంకెడునట్లు [illegible]
ననయము భీతిఁబొంది యతఁ ♦ డల్లనఁ దెప్పిలి [illegible]
నినకులు లున్నచోటికిని ♦ నెప్పుడు పోయితి [illegible]
నిను మది నమ్మియుండఁగను ♦ నీవును నేమఱితయ్య పావని! 42

సీ. హా రామ! ఘనతాటకా ♦ కాననీపావక!
హా దిననాథవం ♦ శాబ్ధిచంద్ర!
హా ఘోరదైత్యకు ♦ లాద్రివజ్రాయుధ!
హా జానకీహృద ♦ [illegible]!
హా సర్వలోకాశ్రి ♦ తామృతప్రదహస్త!
హా కృపారసలోచ ♦ నాబ్జయుగళ!
హా భవ్యవేదవే ♦ దాంతసన్నుతమూర్తి!
హా చారుపరమస ♦ త్యాలవాల!

మమ్ము నందఱఁ బోరిలో ♦ సమ్మపఱిచి
దుష్టరావణుఁ బ్రాణంబు ♦ తోడ ద్రుంచి
పావనుండైనతమ్ముఁడు ♦ నీవుఁ గూడ
పోయితేటవయ్యా! రాక్షస ♦ మాయఁ జిక్కి. 48

ఉ. లంకకు నాఁడు పోయి కమ ♦ లానిభ జానకిఁ గాంచి రావణుం
బొంక మడంచి నిన్నుఁ గొని ♦ పోయెదు రామ! యను తల్లి! నీవు ని
శ్శంకను నుండుమంచును ని♦జంబుగఁ బల్కినవాక్యసత్యముల్
వంకకుఁ బాఱఁదోలి యిన♦వంశజ! యేగతి నిన్నుఁ గాంచెదన్. 49

వ. అని విభీషణుదిక్కుఁ జూచి. 50

సీ. మైరావణుం డను ♦ మరకాఁడు చనుదెంచి
యొరపైనమాయల ♦ నెఱపి నెత్తి
పద్వాలవపార్ధి ♦ మాటమాత్రన దాఁటి
తరుచరద్వీపంబుఁ ♦ దనరఁ జొచ్చి
పొందుగాఁ దనచేతి ♦ మందుమంత్రంబుల
సకులు పచరించి ♦ చాలఁ జల్లి
రామలక్ష్మణరాజ ♦ రత్నంబులను గొంచుఁ
దనదీవి కేగెనే ♦ దండితోడ

నేమి సేయుదు సాధింప ♦ నేమి వెరవు
నిమిషమాత్రంబు గడచిన ♦ నీచదమజుఁ

జకట వధయింపనంచు నే ◆ యనుచు మఱియు
భూమిపై వ్రాలి పెనుమూర్ఛ ◆ నొంది యుండె. 51

గీ. అప్పు డెంతయు శోకాబ్ధి ◆ నొప్పుచోఁగ
సత్యనిధియైనయవ్విభీ ◆ షణుఁడు దాను
జేరి యువ్వార్త నప్పుడు ◆ చెప్పఁదొడఁగె
వాయుసూనుండు క్షీర ◆ వాసరుండు. 52

సీ. ఘనులార! [illegible] రా ◆ ఘవనిధానంబును
మోసపోయితి నొకర్తె ◆ మోఱఁగుచేత
బలసమున్నతులార! ◆ తెలిసి చూడుఁడి దైత్యు
పాలు చేసితి మున్నె ◆ బంధువులుల
ధర్మాత్ములార! నా ◆ ప్రభులు మూఁ జింతటఁ
నే నాడితిమి రాజ ◆ పుంగవులను
కపివీరులార! మే ◆ [illegible] జెయ్యార
నప్పగించితి మింతె ◆ యవనిపతుల
ననుచుఁ గెలుపఁగఁ గన్గొంచు ◆ లంచు నాఁడి
ఫల్గుములు నైచి పాదపెన ◆ నగరిద్యుఁ
గలఁగె [illegible] ◆ [illegible]
భ్రమసి క్షీణిల్లి మహా ◆ వగులు లేచి. 53

క. హా రామ! రామ! యనుచును
ధారుణిపైఁ [illegible] ◆ [illegible] కనఁకన్
భోరున నేడ్చె [illegible]
నీ రేఖ [illegible] ◆ [illegible]. 54

వ. మఱియు [illegible] గపిసైన్యంబులు వదనరంధ్రంబులు వాడి కరువళ్లు గట్టి హా[illegible] [illegible] బాణాకుచు ముందర వెనకయుం గానక రష్టుం దామ [illegible] శోకాక్రాంతుండై సుగ్రీవుండు విభీషణుం జూచి.

సీ. అప్పనా! [illegible] ◆ [illegible]
[illegible] ◆ [illegible]

చెల్లబో! మనరాజ ♦ సింహపోతంబుల
మట్టెఁగా దానవ ♦ మత్తగజము
కటకట! మనరాజ ♦ ఖగకులాధీశులఁ
గఱచెఁగా దైత్యోరగ ♦ గణము చెలఁగి
అక్కటా! మనరాజ ♦ హంసమండలములఁ
గప్పెఁగా దైత్యాంధ ♦ కారపాళి
ఎంత శౌర్యంబు గల్గిన ♦ నేటి కేమి!
యమరపతికైన హరికైన ♦ నజునికైనఁ
బూర్వకర్మానుభవములఁ ♦ బోదలేదు
దప్ప దనుమాట లిప్పుడు ♦ తథ్యమయ్యె. 56

క. ఆవిష్ణుఁ డైనదశరథ
భూవరతనయునకుఁ గీడు ♦ వొందునె తలఁపన్
దైవమునకన్నఁ గర్మమె
భావింపఁగ నధిక మగుట ♦ సరమం బరయన్. 57

క. వాలిని ధారిణి వ్రాలఁగ
వాలమ్ముల నేసి నన్ను ♦ వగసత్కృపతో
నేలినఫలమున కసురుల
పాలుగఁ జేసితిని యిట్టి ♦ బంటుం గలఁడే. 58

క. నమ్మెను బతి నన్నును నే
నమ్మితి హనుమంతు నతఁడు ♦ నమ్మెను నిన్నున్
నమ్మికలకార్య మెల్లను
వమ్మయ్యెను నొరుల నమ్మ ♦ వల దెచ్చోటన్. 59

ఉ. త్రుళ్లినరావణాసురుని ♦ దుంపక సంతతశోకమగ్నయై
తల్లడ మందుచున్నవసు♦ధాసుతఁ గావక వీరధర్మమున్
బొల్లుగఁ జేసి రాఘవులు♦పోయినయప్పుడె యేను బ్రాణము
ల్వెల్లను నంగదుం గొనుచు♦వారిధి మెల్లనె దాఁటుఁ డంచనున్. 60

వ. అని ప్రలాపించుచుండ నంగదజాంబవంతసుషేణాదులు హనుమంతుం జూచి యిట్లనిరి. 61

సీ. ఏతండ్రి తండ్రియై ♦ యేప్రొద్దు మనకును
గమణతో సద్కృపా ♦ రసముఁ జిలుకు
నేతండ్రి భవ్యుఁడై ♦ ప్రీతితోఁ జనువిచ్చు
నుచితంబు నెడనెడ ♦ నొప్పునిగుల
నేతండ్రి యాప్తుఁడై ♦ హృదయంబులోపలి
మర్మంబు తెల్లను ♦ మనకుఁ జెప్పు
నేతండ్రి దైవమై ♦ యుపాసనంబులు రెండు
మనము గంజిల్లఁగ ♦ మనకు నొసఁగు
నట్టితండ్రిని గనుదోయి ♦ నతినియమునఁ జూఁ
దెచ్చి నాలోని భయములఁ ♦ దీర్ప నింక
నెవ్వరున్నారు నీవిపు ♦ డిట్లు మూర్ఛ
నొంది యుండఁగఁ బవమాన ♦ పుత్త్రతిలక! 62

క. దినవాథవంశ జలధిని
దినవాథసుతుండు వగచి ♦ ధృతిఁ దూలెడు నీ
వనఘాత్మ! యాగని వలదని
ఘనసత్త్వము మీఱ నొక్కఁ ♦ కడఁ జేర్ప తగదె. 63

క. నావుడుఁ దెప్పిరి మారుతి
భావంబును గొంగ సడిల ♦ పలుచక వారిన్
గైవాగ ముకుగుఁ దని సు
గ్రీవునితోఁ బల్కెఁ జిత్త ♦ గింపు మటంచున్. 64

క. దానవశేషం బెక్కుఁడఁ
గానంబడకుండఁ జంపి ♦ కడు వేగముతో
భానుజ! భానుకులేశుల
నేనిటఁ జేరుస్తు యాంజ ♦ నేయాఖ్యుఁడనే. 65

వ. అట్లు గారుండిన. 66

ఉ. పట్టును చేత నాగగవ ♦ భాగము ధారుణి నొక్కఁముద్దగాఁ
గట్టుదు వాలరోమముల ♦ గర్వముఁ దక్కఁగ లోకపాలురం

గొట్టుదు నబ్జజాండ మిటు ♦ గుల్లలకైవడిఁ గూలి ద్రెళ్లఁగా
మట్టుదు రావణాసురుని ♦ మస్తకపఙ్క్తులు వ్రక్కలై చనన్. 67

శా. సాధింతున్ మతి దైత్య గంధవహదృ ♦ క్సామాన్యరాక్షసలక్ష
గ్రోధింతుం గ్రహతారకాగణమరు ♦ దుగ్రేంద్రాదిసంఘంబులన్
శోధింతున్ బెగడొంద వారిధిహరి ♦ క్ష్మాశీధరశ్రేణులన్
బాధింతున్ భువనత్రయంబు వణఁకన్ ♦ బ్రహ్మాదిదైవంబులన్. 68

వ. అని విజృంభించి విలయకాలాగ్నికణంబులచందంబున నత్తరల నిప్పు లుప్పతిల్ల సమరదుర్వారాభీలవాలంబుఁ దిగిచి యల్లార్చి భుజంబు లప్పళించి చతుర్దశభువనంబు లొక్కకడి చేసి మ్రింగునట్టియుద్యోగంబున నున్నసమయంబున విభీషణుం డిట్లనియె.

చ. అలఘుతరప్రతాప! పవ♦నాత్మజ! నీకు నసాధ్య మెందునుం
గలుగుట పోల దైన బలు♦గార్యము శౌర్యమునందుఁ జేయు మొ
క్కల మగుఁ గాన శాంతుఁడవు♦గమ్ము గపాతలలంక కేగు ము
త్తులువ నడంచి రాఘవులఁ♦దోడ్కొని వత్తువు నీవు సాహసున్. 70

క. హనుమంతుండు విభీషణుఁ
గనుఁగొని యుత్సాహ మొప్పఁ ♦ గా నిట్లను నో
దనుజాధినాథ! యొక్కటి
కినుకను బల్కెదను జిత్త♦గింపు మటంచున్. 71

క. పూతాత్మ! నీవు చెప్పిన
నీతి తెఱం గుత్తమంబు ♦ నేఁ జేరెద నా
పాతాళలంక కరుగఁగ
నే తెరు వటఁ గలదు దాని ♦ నెఱిఁగింపు తగన్. 72

గీ. అనిన నట్లకాక ♦ యని విభీషణుఁ డాంజ
నేయుఁ దోడుకొనుచు ♦ నెమ్మితోడ
లంక కుత్తరంబు ♦ వంకను విలసిల్లు
నబ్ధితీరమునకు ♦ నరిగి యచట. 73

వ. వీనులకుఁ జల్లనిగానంబుల నింపు సొంపారం గొసరి కొసరి కుహూకారంబులు సేయుకోదమకోకిలతండంబులకు నాలయంబులై యతిమృదుమధురామృతరసంబులు

వారిధి దాఁటుచందమున ♦ వచ్చి మహాభుజసత్వ మొప్పఁగా
వారిచరాధిపుండు వడి ♦ వానరనాథుని దాఁకి యిట్లనున్. 78

ఉ. అంబుజసంభవాదులకు ♦ నైనను దప్పక చూడరాని యీ
యంబుజనాళి మొక్కఁడవు ♦ నాత్మ నొకింతయు భీతిలేక గ
ర్వంబునఁ జొచ్చి పోయెదవు ♦ వానరకీటమ నిన్ను నింక మ
త్స్యంబులపాలు సేయ కిటు ♦ సాగిచనంగఁ దొలంగ నిత్తునే. 79

మ. అనిన న్వాయుతనూభవుండు విని యు ♦ ద్యత్క్రోధకాలాగ్నిలో
చనుఁడై యాతనిఁ జూచి మండి సమరో ♦ త్సాహప్రతాపస్ఫుట
ద్ఘనవాలంబునఁ గంధరంబు బిగియం ♦ గాఁ జుట్టి పద్మాకరం
బున ముంచెత్తి విదిర్చి వేగ దరికిం ♦ బో వైచె మూర్ఛిల్లఁగన్. 80

క. తడయక తెప్పిరి కనుగొని
యుడుపథమున దిగ్గజములు ♦ నుర్వీతలముం
గడగడ వడఁకఁగ ననిలజుఁ
బిడుగుగతిం బాఱుతెంచి ♦ పిడికిటఁ బొడిచెన్. 81

క. పొడుచుటయు నతఁడు వానిని
నడఁచెం బెడచేత దాని ♦ కలయక వాఁడున్
బెడిదముగఁ బెనఁగి పవనజుఁ
బొడువుగ వెస నెత్తి యార్చి ♦ పుడమిన్ వైచెన్. 82

ఉ. వైచిన లేచి ధీరతను ♦ వానరనాథుఁడు మత్స్యవల్లభున్
జూచి యదల్చి వక్త్రమున ♦ శోణితధారలు గ్రమ్మ నంఘ్రిలం
దాచె నురంబు దాని కటు ♦ తద్దయు గంపమునొంది లేచి వాఁ
డేచినయల్కతోఁ గపికు ♦ లేశ్వరుఁ గొట్టెఁ జలింప కెంతయున్. 83

లయవిభాతి. వడిఁ గపికులాధిపుఁడు ♦ జడియక జలంబునను
జలచరనివాలమున ♦ నడరఁగను మోదెన్
దొడిబడక వాఁడు తన ♦ కడిఁదిభుజసత్వమున
నొడిచి పవమానసుతుఁ ♦ బిడికిటను నొంచెం
దడయక మతిద్దఱును ♦ బెడిద మగుజంకెలను
నుడుగనిమహోగ్రముల ♦ కడుధృతిని బోరన్

కొండరుసురువేగమునఁ ♦ గెడసి పెనురక్తములు
వెడలి వసుధాస్థలిని ♦ బడి యలుక నుర్వెన్. 84

క॥. చెనకి కొట్టుచు రెలమిఁ జేతుచు ♦ చేయిచేయియు వీడ్వడన్
బెనచి పట్టుచు దవరఁద్రోతురు ♦ భీమహుంకృతు లొప్పఁగన్
మొనసి పాయుచు వంటి దిగుతురు ♦ ముష్టిముష్టియు మీఱఁగన్
గినిసి తాఁకుదు రొండొరున్ రణ ♦ కేళిచిత్రము దోఁపఁగన్. 85

లయగ్రాహి. వెండియును రోషమునఁ ♦ గొండలవిధంబునను
కొండొరులఁ జేరి తమ ♦ మెండు గనువేల్పుం
దండములకన్నులకుఁ ♦ బందువులుగాఁ గమల
జాండమదరం బుడమి ♦ మండలము గ్రుంగన్
ఖండనము సేయుచెడ ♦ నండజకులేశ్వరుఁడు
ఖండజయుకాలిఁ ♦ గపిదండధరుపోల్కిన్
మండుచును రక్తములు ♦ గండలును గ్రక్కుచును
గుండె లవియించి తన ♦ దండ మిగులంగన్. 86

వ. ఇవ్విధంబున నయ్యిరువురుం బ్రళయకాలానలార్చులవిధంబునం జేరి సింహనాదంబులు చెలంగించి పాదునిమచ్చరంబులం గలయుచును బాహుదంష్ట్రాముష్టిపాదాలింగ నంబులచే మిక్కుటంబుగా జగ్గంబు లుదుకెత్తి రాఁజఱచియును గుండియలు కలంగి పాఱంబోడిచియును మస్తకంబులు బీటలువార నడఁచియును గాత్రంబులు నేలం బడఁ ద్రొక్కియును గంఠంబులు బిగియఁ గదియనొక్కియును నఖదంష్ట్రలం జీరియును పరస్పరఘాతంబులకుఁ దప్పిజాతియును ననేకఘోరయుద్ధంబులు సేసి యలసి యున్నసమయంబున హనుమంతుండు తనసత్వంబునకు నతనిసత్వంబు సమంబైయున్న మనంబున నాశ్చర్యంబు నొంది. 87

క. నరఖేచరామరాసుర
వరులందును నిట్టిశౌర్య ♦ వంతునిఁ జూడన్
ధరలో వీఁడును నెవ్వఁడో
పరికించెద ననుచు మత్స్య ♦ పతితో ననియెన్. 88

ఉ. ఎవ్వఁడు తండ్రి నీకు జన ♦ నెవ్వతె నీనిజనామ మేమి నీ
వెవ్వనిఁ గొల్తు వీవరసి ♦ నేటికిఁ గాచెద విట్టివిక్రమం

చెవ్విధిఁ గల్గె నీకుఁ దగ ♦ నేర్పడఁ జెప్పుము నాకు నావుడున్
నవ్వుచు ధీరుఁడై పవన ♦ నందను కండజనాథుఁ డిట్లనున్. 89

చ. కలహముఁ గోరి బాహుబల ♦ గర్వముతోడుతెనన్ప్రహాసునన్
జలమునఁ గిట్టి పట్టి వెసఁ ♦ జంపుట సప్పుట రెండుచక్కఁగం
గలనను గోత్రనామముల ♦ కారణ మే మడుగంగ నిస్పిరో!
చెలఁగుచు విస్మయమందెదవొ ♦ చెప్పిన నిప్పుడు నీవు నావుడున్. 90

ఉ. పేరును బెంపునుం దెలిసి ♦ పేర్కొన కూరక యెట్టినారితోఁ
బోరుట గాదటంచు బుధ ♦ పుంగవు లెప్పుడు నక్రముగావునన్
వారిచరేంద్ర! చెప్పినను ♦ వాసి దొలంగదు వీరధర్మ మే
యూరికిఁ బోదు నిక్కముగ ♦ నున్న తెఱం గెఱిఁగింపు మెంతయున్. 91

వ. అనిన నొడంబడి నీ వడుగంగా నాకుం జెప్పరాదే యని యతం డిట్లనియె. 92

చ. విను మిది నాదువర్తనము ♦ వృత్తచరాధిప! పోలఁ జెప్పెదన్
జనని తిమింగిలం బనఁగ ♦ సన్నుతికెక్కిన నీరాన మంజనా
తనయుఁడు గన్నతండ్రి పతి ♦ దానవనాథుఁడు మత్స్యవల్లభుం
డనదగువాఁడ నీసరసి ♦ యన్న్యులు డగ్గరకుండ నుండఁగున్. 93

క. ఘనుఁ డైనయాంజనేయుని
తనయుఁడ నగుకతన బాహు ♦ దర్పము మెఱయన్
దునుమాడుదు ననిలోపల
దనుజామరఖచరమనుజ ♦ తరసంఘములన్. 94

సీ. అనిన మారుతి మన ♦ మున కసంగతమైన
జలచరేంద్రునితోడఁ ♦ బలికె నగుచుఁ
బవమానతనయుండు ♦ బ్రహ్మచర్యలు సల్పుఁ
గొదలేక పుట్టిన ♦ మొదలుగాఁగ
సతి నేదినంబున ♦ నతఁ డాస వరియించి
పుత్త్రినిఁ గాంచె న ♦ ద్భుతముగాను
జలచరంబుల కద్రి ♦ చరులకు నేకాల
మునఁ గల్గుసంయోగ ♦ ములు దలంపఁ

గూర్చి పారెడు నిన్ను నే ♦ గుర్తిచ్చి గ్రుచ్చి
యేమి యడిగితి నీవు నా ♦ కేమి చెప్పి
తింతమాత్రిన నోవుగూ ♦ రేమి పోయె
నకట! నిజమాడ నక్షేల ♦ యంటి వీవు. 95

క. బొంకిన నాయువు నేజము
నింకను నీశె ద్రొలఁగు కీర్తి ♦ యెల్లను మాయుం
బొంకంబుఁ మాలి కావ
పంకంబునఁ గూలు జముని ♦ బాధలచేతన్. 96

వ. కావున నెవ్వరికిం బొంకం దగ దనిన నతం డిట్లనియె. 97

సీ. కపినాథ! నీతోడఁ ♦ గల్లలాడఁగ నేల
నమ్మునేనింటుఁ గాద ♦ ణంబు వినుము
తనదేవి నరయఁగ ♦ దశరథాత్మజుఁ డంప
నరుగుదెంచుచో ♦ ననిలజునకు
స్వేదంబు హొడమ మధ్యేఁ ♦ జెలిదీర నాఁకట
నలి దాని నాఁ డుమిం ♦ గిలము గ్రుంగె
నట్లు మిర్రిగిన ఘుర్మ ♦ మది యమోఘము గాన
నగ్నిలొ మెుదవలెఁ ♦ నాఁటిణంబ
మిక్కుటంబ గుగర్భ ము ♦ వీరనుపను
నైన నను గాంచెఁ గాంచిన ♦ యప్పు డేను
వల్లి యువ్వలు నామును ♦ వదలిడే యుంటి
ననిన నెతెఁగిం చె హనుమంఁ గుఁ ♦ డనుచుఁ బ్రీతి. 98

క. అంతట నాఁడన్నము నే
నెంతయు విని యంగులప్పవ ♦ మెసఁగఁగ నిచటన్
బంతముఁ బోలి జనులు
నంతకుపురిఁ జూడ నరుగ ♦ నంపుదు నుండన్. 99

వ. మైరావణుఁ డొక్కనాఁడు రావణాసురుఁ బొడగనంబోవుచు నన్ను వీక్షించి నా భుజబలంబున కలరి నామంబున మత్స్యవల్లభాఖ్యానంబు వేరుపెట్టి ప్రియోక్తులఁ దన్నుఁ గొలువ నొడంబడంబలికి తనయాజ్ఞ లేక యీపంకజనాళంబు చొచ్చి

పోరాకుండ నియమించిపెట్టిన నుండుదు ననిసవిని హనుమంతుండు మనంబున నత్యాశ్చర్యంబు నొంది యిట్లనియె. 100

క. ఇనవంశజుపంపున మును
వననిధి దాఁటితిని నేనె ♦ వాయుసుతుంజన్
వనజజువాౕఁతఫలంబునఁ
దనయుఁడవై తీవు నాకు ♦ ధర్మవిచారా. 101

గీ. తండ్రిబిడ్డలు తమలోనఁ ♦ దగవు దప్పి
కలహమెక్కించఁగారాదు ♦ గాన నాకుఁ
బుత్త్రి నినుఁజూచి, మోహంబు ♦ పుట్టఁదొడఁగె
నలిగిపోరాడఁ జిత్తంబు ♦ గొలుపదింక. 102

చ. అనవుడు సంతసిల్లి యతఁ ♦ డద్రిచరాధిపుఁ జూచి యంజనా
తనయుఁడ నంచుఁ బల్కితివి ♦ దైవకటాక్షమువల్ల మిమ్ము నా
కును బొడగాంచఁ గల్గెఁ ♦ గపికుంజర! ధన్యుఁడ నైతి నైన నా
మనమునఁ గొంతయున్నదను ♦ మానము నీనిజమూర్తిఁ జూపవే. 103

వ. అనుటయు నయ్యవసరంబున. 104

సీ. బాలభానుప్రభా ♦ పటలంబుకై వడి
నుగ్రలోచనముల ♦ నొప్పు మిగుల
ఘనతరనీలమే ♦ ఘంబుచందంబునఁ
జటులవిస్ఫుటతను ♦ చ్ఛాయ దనరఁ
జండదిగ్వేదండ ♦ తుండంబులట్టుల
నురుభయంకరబాహు ♦ యుగ్మ మమర
నిరుపమాయత లస ♦ ద్వరుణపాశము మాడ్కి
వరుసనుద్దీపిత ♦ వాల మెసఁగ
మృత్యుదేవతకత్తుల ♦ రీతి మెఱసి
నిశితఘనదంష్ట్రపఙ్క్తులు ♦ నీటుకొనఁగ
ధైర్యభర్మాద్రి మారుత ♦ తనయుఁ డపుడు
పెరిగె నక్షత్రగణములు ♦ పేర్లు గాఁగ. 105

గీ. అంత హనుమంతుఁ గన్నుల ♦ నలరఁ జూచి
మత్స్యవల్లభుఁ డానంద ♦ మగ్నుఁ డగుచు
నంఘ్రిసరసీరుహంబుల ♦ కర్థి మ్రొక్కి
హస్తములు మోడ్చి యిట్లని ♦ పరిస్తుతించె. 106

ఉ. శ్రీరఘురామపాదసర ♦ సీరుహకోమలమత్తభృంగ సం
సారనికుంజపుంజపటు ♦ సాంద్రధనంజయ సర్వపాపదు
ష్టోరగవైనతేయ చటు ♦ లోన్నతబాహుబలప్రతాప వి
స్ఫారమహోగ్రదైత్యకుల ♦ భంజన పావనవాయునందనా! 107

చ. సురుచిరజానకీహృదయ ♦ శోకనివారణ యక్షరాక్షసా
మరవరకిన్నరప్రముఖ ♦ మానితసన్నుతపాదపద్మ భీ
కరనిజవిక్రమస్ఫురణ ♦ కారణపూరుష వీరవర్య సం
గరధరణీతలప్రియ ♦ కాలసమాన కపీంద్రశేఖరా! 108

మత్తకోకిల. మున్నెఱుంగక శేలనై కడు ♦ మూఢభావములోడుతన్
నిన్నుఁ బోరితి నాత్మలోపల ♦ నేర్చునేరము లాత్మలో
నెన్న కంతయుసత్కృపారస ♦ మేర్పడన్ ననుఁ దండ్రి నీ
కన్నుదమ్ములఁ జూడవే తను ♦ కంప మెల్లను వీడఁగన్. 109

గీ. అనుచుఁ బరిస్తుతింప ♦ ననురాగమును బొంది
పులకలంగమునను ♦ బొంగలింపఁ
గొడుకుఁ జేరఁదిగిచి ♦ గ్రుచ్చి కౌఁగిటఁ జేర్చి
పలికె నిట్లు భక్తిఁ ♦ బవనజుండు. 110

గీ. వత్స! మనలోన నజ్ఞాన ♦ వశమునందుఁ
గలహ మొక్కటి పుట్టిన ♦ కారణమున
నాత్మ కదుఁబొక్క నప్పటి ♦ నాత్మజానకు
నలుగనెగ్గునె తప్పులు ♦ గలిగె నేని. 111

క. సుతుఁ డగుటఫలము తండ్రికి
నతిముదమొదవంగఁ జేయు ♦ టది యుచితము నీ
యతివినయశౌర్యధైర్య
స్థితిఁ జూచిన యపుడె నాకుఁ ♦ జిత్తం బలరెన్. 112

క. వరచామీకరచామర
కరిఘోటకసుభటరత్న ♦ కాంచనదివ్యాం
బరభూషణములు వడసినఁ
బరలోకము లేదు సుతులఁ ♦ బడయక యున్నన్. 113

క. కావున నీ వొగి నాకును
దైవానుగ్రహముకతనఁ ♦ దనయుఁడ వగుటన్
బావనుఁడ నైతి మిక్కిలి
భావంబునఁ బ్రమద మిపుడు ♦ పర్వెఁ గుమారా! 114

వ. నే వచ్చినకార్యంబు నీ కెఱింగించెద వినుము. 115

ఉ. రావణుపంపు పూని కపి ♦ రాజుల నన్నును మోసపుచ్చి మై
రావణతస్కరుం డిపుడు ♦ రాఘవులం గొనిపోయె నేను మ
త్యావలితోడ వాని నురు ♦ మాడి పరాక్రమ మొప్పఁ గ్రమ్మఱన్
భూవరచంద్రులంగొనుచుఁ ♦ బోయెదనంచును నేను వచ్చితిన్. 116

ఉ. వచ్చి సుపుత్త్రి నిన్ను బుధ ♦ వత్సలుఁ గాంచితిఁ గ్రొత్తవాఁడు వాఁ
డచ్చట ధారిణీపతుల ♦ నల్పమతిం దెగఁజూడ నుండ నేఁ
జెచ్చెరఁ బోయి రాజులను ♦ శీఘ్రమతిఁ గొంచును వచ్చి వేడ్క నీ
కిచ్చెదఁ గోర్కె నన్ను నపు ♦ డేమఁట వేఁడుము నీవు నావుడున్. 117

క. జనపతులపోకకును దన
జనకుం డగువాయుసుతుని ♦ సాహసమునకున్
మనమున విస్మయ మందుచు
వనధిగభీరుండు మత్స్య ♦ వల్లభుఁ డనియెన్. 118

క. అరుదారఁ దొంటిరూపము
కరమొప్పఁగఁ దాల్చి నిన్ను ♦ ఘనభుజశక్తిన్
ధరియించి లంక చేరువ
సరభసమునఁ బెట్టి మగుడఁ ♦ జనుదెంతుఁ దగన్. 119

వ. అనుటయు ననిలజుండు సూక్ష్మరూపంబు ధరియించిన. 120

ఉ. ఆహవకాంక్షుఁడై కడిమి ♦ నాగ్రహ మొప్పఁగ మున్ను దానవ
వ్యూహముమీఁదఁ బోవుపుర ♦ షోత్తముఁ దాల్చిన తార్క్ష్యు నేపునన్

బాహుబలుండు మత్స్యపతి ♦ పావని నవ్వుడు వేడ్కఁ సద్భుజా
రోహణఁ జేసి కొంచుఁ జనె ♦ రూఢి రసాతలలంకయొద్దకున్. 121

వ. ఇవ్విధంబునఁ గొనిపోయి యాలంకబహిర్భాగంబునఁ బోలుచు సరోవరంబున డించి ముకుళితహస్తుండై యిట్లనియె. వినుండు ఘోరరాక్షసపాలితం బైనయప్పుర ద్వారంబున నొక్కకొలను గలదు. అది శత్రుజనంబు లెక్కిన విఱిగి పడుం గావున పదిలంబుగనై పోవలయు; మొక్కలంబునం బోవలవదు; ఇక్కడ నుండు సకల రాక్షసస్త్రీజనంబు దీని యుదకంబునకుం జను దెంతురు; వారివలన రామలక్ష్మణుల వార్త వినంబడియెడు; విని మతిసాధింతురుగాని యని చెప్పి మత్స్యవల్లభుండు వీడ్కొనుటయు హనుమంతుం డాత్మగతంబున. 122

సీ. అసువులు నున్నాఁడు ♦ వసుధేశు లనువార్త
వీనులు చల్లఁగా ♦ విందు నొక్కొ
విని నాకికోరుకు ♦ దనుజు లెవ్వరు నాదు
పాలమోలుఁగక యుండఁ ♦ బోదు నొక్కొ
పోయి సన్నుతారాక ♦ నోవంగ నంతట
నాగపాశలములఁ ♦ బాతు నొక్కొ
మాయినస్వరూపి నాఁ ♦ గోత్సవంబుగాఁ బోయి
వనచరాధిపతులకు ♦ నునుతు నొక్కొ
యనఘుఁ డనుజుఁడఁ మహిరావణు ♦ నాని వధించి
చనఁటిన్నవతుస్తుల నేఁటగాఁ ♦ జేతు నొక్కొ
కాక వైదేహి యేమిగాఁ ♦ గలుగు నొక్కొ
యనుచుఁ జింతింపుచుండెను ♦ నయ్యవసరమున. 123

గీ. రాక్షసేంద్రుని కాళికా ♦ రాఘవంబు
సేయఁ బంపిన దేవళి ♦ సీమ నుండ
జేటిగాన్నిలఁ గపలేని ♦ పాటువనుచుఁ
చేవగతి నమ్మనున్నెడఁ ♦ బిలిచి పలికె. 124

చ. దశముఖుపంపునఁ బూని ఘన ♦ దారుణవానరసేనఁ జొచ్చి నే
దశరథరాజనందనుల ♦ దర్పమెలర్పఁగఁ దెచ్చినాఁడ నీ

నిశిగొని భద్రకాళికిని ♦ నిండుభక్తిని వారిఁ బెట్టెదన్
విశదనవోదకంబు లతి ♦ వేగముతోడుతఁ దెమ్ము వావుప్రషున్. 125

ఉ. అంచితహేమకుంభము క ♦ రాబ్జమునందు ధరించి గూర్మిఁ గో
పించఁగఁ బాదయుగ్మమునఁ ♦ బెట్టిన సంకెలసోఁకు ఘల్లుఘ
ల్లంచును మ్రోయఁ గోట లోగి ♦ నల్లన వెల్వడి గూలశించి న
క్తంచరచంచలాక్షి కడు ♦ దైన్యము దూఱుచు నుమ్మగింప్రుమన్. 126

సీ. మఱుమాయదైవంబ ♦ మైరావణునిబారిఁ
జంపెదే రామల ♦ క్ష్మణుల నేఁడు
కట్టిడిదైవంబ ♦ కడతెగ మ్రింగెదే
వనజబాంధవవంశ ♦ వర్ధనులను
కష్టంపుదైవంబ ♦ కరుణ యింతయు లేక
కోరెదే దశరథు ♦ కూర్మిసుతుల
నీచదైవంబ దు ♦ ర్నీతి నాశించెదే
రాజీవనేత్రుల ♦ రాఘవులను
చెనఁటిదైవంబ ధర్మవ ♦ ర్తనము విడిచి
సత్యసంధుల లోకర ♦ క్షామణులను
గలుషచిత్తంబుతోడుతఁ ♦ దలఁచె దేల
యనుచు దైవంబు దూఱుచు ♦ నడలియడలి. 127

సీ. అనుపమజయశాలి ♦ యవ్వాలితోఁబుట్టు
సుగ్రీవుఁ డేవంక ♦ సురిగె నొక్కొ
సంతతపతిహిత ♦ సంపన్నుఁ డైనట్టి
వాయుసంభవుఁ డెందుఁ ♦ బోయె నొక్కొ
దానవమర్మజ్ఞుఁ ♦ డైనవిభీషణుఁ
డలసుఁడై తా నెందు ♦ నడఁగె నొక్కొ
గణుతింపరానట్టి ♦ కపిసమూహంబులు
తొలఁగి యేగొందిని ♦ దూరె నొక్కొ
దిక్కులేనట్టిదీనులఁ ♦ దెచ్చురీతి
రాఘవులఁ దెచ్చి చంప నై ♦ రావణుండు

కనలుచున్నాఁడు వానిని ♦ గ్రతను దాఁకి
యకట! యొక్కఁడైనఁ గాపుసే ♦ యంగ వలదె? 128

క. గతిమాలిననాకును నా
సుతునకుఁ జావైన నేఁడు ♦ చొప్పడుఁగా క
ద్భుతికపిసైన్యములుం గల
పతులకు నేఁ డిట్టివావు ♦ పాడియె తలఁపన్. 129

క. ఎవ్వరితోడుతఁ జెప్పుదు
నెవ్వరు గల రాప్తులిందు ♦ కెవ్వరు ముఖ్యుల్
ఎవ్వరు గల రీరాజుల
కివ్విధిఁ దప్పింప ననుచు ♦ నేడ్చుచునుండన్. 130

గీ. అనిలసూనుండు గనుఁగొని ♦ యాత్మలోన
దీనిచే నాదుకార్యంబుఁ ♦ దెలియవచ్చు
పగిదినున్నది మాటల ♦ భావ మరయ
ననుచుఁ జేరంగఁబోయి య ♦ వ్వనిత కనియె. 131

ఉ. ఎవ్వరిదాన వీవు కను ♦ లేటిగ నిర్దయ నిట్టిసంకెలల్
ఎవ్వఁడు నీకుఁ బెట్టె దను ♦ జేశ్వరచిహ్నలు గాననయ్యెడున్
మవ్వపునీశరీరమున ♦ మానవనాధునికార్యభారమై
నెవ్వగఁ జెందుచుంటివి ♦ నిక్కము చెప్పుము నాకు నన్నియున్. 132

క. తెలుపక చెప్పుము చెప్పిన
సతిమతి నీశత్రువులను ♦ నాహవభూమిన్
నుఱుమాడి నాప్రతాపము
నెఱయఁగ నీపట్టణంబు ♦ నిర్మూలింతున్. 133

వ. అనవుడు దుర్గంధి హనుమంతుని గనుంగొని. 134

క. చెప్పెదను వినుము పలుకులు
విస్మయంబున చల్లనయ్యె ♦ వీనులు మఱియుం
గన్నులు మునుమంచెను నీ
వన్నా! యెవ్వఁడవు చెప్పు ♦ మని పలుకుటయున్. 135

ఉ. రావణవైరిబంటఁ గపి ♦ రాజహితుండను వాయుపుత్త్రుఁడన్
రావణుపంపునన్ వెడఁగి ♦ రావణసైన్యులఁ [illegible]
రావణుఁ గిట్టి యుప్పళిప ♦ [illegible]
రావణవాహనాను లను ♦ రాగిముఁ [illegible] నంటువచ్చితిన్. 136

వ. కావున. 137

క. చింతింపవలదు నీ తెఱఁ
గంతయు వినిపింపు మనిన ♦ నంగన యనిలో
సంతోషమగ్నయై హను
మంతునితోఁ బలెకె నొగిన ♦ మస్తముఁ [illegible]. 138

వ. కృపాపారసా! నిన్నుఁ గనుంగొనినయప్పుడె నాదుకష్టము [illegible] నావృత్తాంతం బంతయుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము ; సకలలోకకంటకుండగు మైరావణుతోఁ బుట్టి కాలదండం డనురాక్షసేంద్రునకుం బత్నినై దుర్గాదేవి [illegible] పుత్రుమంది యనేకకాలంబు గొల్చుచుండఁగి దైవకృతంబున నొకకొడుకుం గని [illegible] ఘోరాకారుం గాంచి నీలమేఘుం డనుపేరు పెట్టి పెనుచుచుండఁ [illegible] వాణి మైరావణుం జూచి నీసహోదరికిం బుట్టిన నీలమేఘుండు [illegible] యిప్పాతాళలంకారాజ్యంబునకుఁ బట్టభద్రుండై రాగలవాఁ డని చెప్పె నప్పాపాత్ముం డులికి యాక్షణంబున. 139

క. పొత్తులలోపలఁ బొదలెడి
నెత్తురుకం దనక యలిగి ♦ నెఱినాబిడ్డం
గుత్తుక పిసుకఁగ వచ్చిన
నత్తఱి నాపతియు నేను ♦ నతిశోకమునన్. 140

గీ. పాదయుగ్మంబు చేతులఁ ♦ బట్టి విడువఁ
జాల కేలయ్య మమ్మును ♦ జంపవయ్య
యఖిలనిర్జరభీమ మై ♦ నట్టిహస్త
సరసిజంబున శిశువును ♦ జంపవలదు. 141

మ. అనిప్రార్థించినఁ జంపనోడి కృపతో ♦ నావేశకుం బోయె నా
తనయుం డెంతయుఁ బూటపూటకు సము ♦ ద్యత్కాంతి నీడేరఁగాఁ
గని చూపోపక చావుతోఁ సరియకా ♦ కారాగృహం బందులోఁ
నునిచెన్ శృంఖలబంధపాదములతో ♦ నుండం జలం బొప్పఁగన్. 142

ఉ. అంతటఁ బుత్త్రశోకమున ♦ నారడిఁ గుందుచునుండలేక మే
మెంతయు వేఁడినం గరుణ ♦ యింతయు లేకను నల్గి నావిభుం
డెంతలఁ జేగనీక నను ♦ దీర్ఘము చంపక క్రూరకర్ముఁడై
సంతతమున్ విచారమునఁ ♦ జావఁగఁ బెట్టెను శృంఖలంబులన్. 143

వ. వెండియు. 144

క. బంటును బానిసఁ బోలుచుఁ
గంటికిఁ గల్గిన నిదురఁ ♦ గానక పాగులన్
గంటకుఁడై నిత్యముఁ దన
యింటం గలపనుల కెల్ల ♦ నిచ్చలుఁ బిలుచన్. 145

గీ. ఇప్పుడు నన్నుఁ బిల్చి ♦ యుపవంశజులఁ బట్టి
[illegible] ♦ వచ్చినాఁడ
భద్రకాళి కేను ♦ బలియిత్తుఁ బొమ్ము నే
వేగ [illegible] ♦ [illegible] యనిన. 146

క. [illegible]
జేతులు [illegible] ♦ శ్రీరాఘవులన్
ఓ తండ్రి! తలఁచి వగచెద
నాతనయుని దుఃఖమునకు ♦ నాకున్ వగవన్. 147

చ. అనవుడు వాయుసూనుఁ డసు ♦ రాంగనఁ గన్గొని నీకృపారసం
బునకును మెచ్చితిం గమది ♦ బొందెదవు దుఃఖము వీనిఁ జంపి నీ
తనయుని రాజుఁ జేసెదను ♦ దప్పదు నావచనంబు నన్నుఁ గొం
చును జని [illegible] ♦ జూపుము రాజుల నీవు నావుడున్. 148

చ. అనిలజ! యిట్టి [illegible] ♦ [illegible] త్రిలోచనసంతతానికిం
గనఁగొనరాదు ఎవ్వరికిఁ ♦ గాముయనిర్మిత మిప్పురంబు నీ
కనఘ! తెలుపఁ జూపెదఁ [illegible] ♦ సద్భుత మీ వది యెట్లు చెప్పమం
చిన [illegible] ♦ సత్యముగా మొదలింటినుండియున్. 149

క. మేరుగిరిప్రాంతమున
వారిజభవుఁ గూర్చి పెక్కు ♦ వర్షము లమలా
చారమున [illegible] బాయక
ఘోరతపము ♦ మానుగఁ జేసెన్. 150

సీ. ఆపద్మసంభవుఁ ♦ డరుదెంచి ప్రత్యక్షుఁ
డై వచ్చి నీకిష్ట ♦ మైనవాని
నడుగుమన్నను మ్రొక్కి ♦ హస్తాబ్జములు మోడ్చి
మితిలేనియట్టిస ♦ న్నుతులు సేసి
దనుజనిర్జరయక్ష ♦ మనుజపన్నగతార్క్ష్య
సిద్ధవిద్యాధర ♦ శ్రేణివలన
మరణంబు లేకుండ ♦ మాకును వరమిచ్చి
పాతాళమున నొక్క ♦ పట్టణంబు
మెచ్చులొదవంగఁ గణఁకని ♦ ర్మింపు మనిన
నతఁడు నట్లనె కాకంచు ♦ నడిగినట్టి
వరము కృపసేసి మిక్కిలి ♦ వరదుఁ డగుచు
బురము గల్పింప మయునంపె ♦ గురుతరముగ. 151

వ. పంపిన నతండును బాతాళంబునకు నేతెంచి పంచాశద్యోజనవిస్తీర్ణంబును సప్తాశీతి యోజనాయతంబునుం గాఁ బురస్థలంబేర్పఱించి యం దనేకకోట్లసౌధాలయంబులును మూఁడులక్షవీథులును జంద్రకాంతోపలవేదులును నీలస్తంభహర్మ్యంబులును గోమేధికపురంబులును మరకతమంటపంబులును మాణిక్యకుడ్యంబులును మౌక్తికకేళీగృహంబులును వజ్రసోపానంబులును విద్రుమకవాటంబు లనేకంబులు నిర్మించి యంబుధిసన్నిభంబు లగుపరిఘాచతుష్టయంబులం గలపాషాణంబులకోటయు నైదుకోట్లదంచనంబులచేత సంచితం బగునినుపకోటయు మిక్కుటంబగు నున్నతంబగు నున్నతంబునఁ గ్రిక్కిరిసి మూఁడుకోట్లబిరుదుటెక్కెంబులచేతం బొలుపెక్కిన యుక్కుకోటయును నేఁబదికోట్లకాంచనసోపానంబులు గలయొఱపుచేత రమ్యంబగుకంచుకోటయు నెనిమిదిగోపురంబులు గలరజతంపుఁగోటయు సమితదివ్యరత్నస్థాపితం బైనపసిఁడికోటయు ననంగలయేడుకోటలు గల్పించి యక్కోటకోటల నెనిమిదేసిగవనుల నలవరించి యగ్గవనిగవనియందు నహోరాత్రములు నిద్ర లేకుండఁ బదిలంబుగఁ గాపుండునట్లుగా సెలయేఱులతోడి నడగొండలంబోలు మదద్విపదంతావళంబులు రెండుకోట్లును వాయువేగంబున కధికవేగంబునుం గల జవనాశ్వంబులు నాలుగుకోట్లును బటుభయంకరకాలకింకరుల నహంకరించి బింకంబులు గల్గువివిధశస్త్రాస్త్రపారీణు లైనవీరదానవు లెనిమిదికోట్లు నుండ సృజించిన నతండు సంతోషస్వాంతుం డై పాదపద్మంబుల కెఱఁగి ముకుళితహస్తుం డై యిట్లనియె. 152

చ. సరసిజగర్భదేవగణ ♦ సన్నుత నీకృపచేతఁ జాలన
చ్చెరువుగ నామనోరథముఁ ♦ జేకుఱె నింక మహావిభూతినిం
బరగితి నొక్కటింకనిముఁ ♦ బ్రార్థనసేసెదఁ జిత్తగించి నా
కరిజనుఁ డెవ్వఁ డాతనిన ♦ యోగతి యిం దెఱుఁగంగ నెంతయున్. 153

చ. అనుటయు భూమిఁగోట గొను ♦ టప్పుడు చాలసృజించి దానికిన్
ఘనముగ నొక్కవాకిలియుఁ ♦ గా నొసరంగ నొనర్చి యుక్కసం
దనరెనునట్టి ! తాసు పెడి ♦ దంబుగ నొక్కటి యందుఁ బెట్టి య
వ్వనరుహగర్భుఁ డిట్టులనె ♦ వానరనాయక ! దైత్యనాథునిన్. 154

క. హితజనుఁ డొక్కఁ డగును నిది
జతనంబున నుంచు శకుని ♦ జనుఁ డొక్కఁడచో
గతిదప్పి వెలుగుఁ గావునఁ
బ్రతిపక్షుని నెఱుఁగుమ ప్రభు ♦ పరమార్థముగన్. 155

క. అని చెప్పి యాతఁడు వోయిన
దనుజాధీశ్వరుఁడు ఘోర ♦ దైతేయులఁ బ
ద్దెనిమిదికోటులఁ ! దాసున
కనిశంబును గావలుండు ♦ నట్లుగఁ బెట్టెన్. 156

క. పెట్టి బలంబున ఫణిపాలకుఁ
గొట్టెను గల్గిన మారు ♦ కొనకుండంగాఁ
బట్టెను మనుజాలఁ జెఱలను
బెట్టెను గంధర్వయుతు ♦ బృందారకులన్. 157

క. కావున నిన్నును గొని యే
సేవెంటవుఁ జొత్తు నీవు ♦ నేగతి తోడన్
భూవరులకడకు వచ్చెదు
పావని యొఱిఁగింపు మనినఁ ♦ బడఁతుక కనియెన్. 158

గీ. కోట నెట్టిదైనఁ ♦ గుంజరతురగంబు
లెన్నియైన దైత్యు ♦ లెందఱైనఁ
గన్నుగిటెనంతఁ ♦ గడతేర్తు నామాట
నిక్కమముగ నమ్ము ♦ నీరజాక్షి ! 159

క. అని పల్కి నానురూపముఁ
గనుఁగొను మిది యంచు నింగి ♦ కడవఁగఁ బెఱిఁగెన్
ఘనతర మగుతద్రూపముఁ
గని యది వెఱఁగంది పలికెఁ ♦ గపివీరునితోన్. 160

సీ. అంజనాగర్భర ♦ త్నాకరహిమధామ
కుటిలదానవమేఘ ♦ పటలపవన
రామలక్ష్మణపాద ♦ రాజీవసేవక
గిరిజాధినాయక ♦ వరకుమార
సురగరుడోరగా ♦ సురనిత్యసన్నుత
పదపద్మమిత్రజ ♦ ప్రాణమిత్ర
దశకంఠపట్టణ ♦ ద్వారదావానల
రౌద్రభీషణరణ ♦ రంగధీర
వేయుగన్నులు గలయట్టి ♦ వేల్పునకును
గుఱుతువెట్టంగ వర్ణింపఁ ♦ గొలఁదిగాని
కోటిరవితుల్యమైననీ ♦ మేటిరూపుఁ
గంటి నెంతయుఁ గన్నుల ♦ కఱవు దీఱ. 161

క. తడయఁగ నేటికి నింకన్
గడునూత్నం బైనరూపుఁ ♦ గైకొను మిపు డీ
కడవంచునందు నిను నే
నిడుకొని పోయెదమ ధారు ♦ ణీశులకడకున్. 162

క. అనవుడు విని దుర్దండిని
గనుఁగొని మదిలోనఁ బొంగి ♦ కరుణాకరుఁడై
ఘనమైన శృంఖలంబులు
దునిమెన్ దుత్తమురుగాఁగ ♦ దోర్బలమొప్పన్. 163

గీ. పవనసూనుండు తింత్రిణీ ♦ పర్ణమాత్రుఁ
డయ్యె నయ్యంతి యాశ్చర్య ♦ మందుచున్న
నట్టు లౌఁగాదొ యొకవేళ ♦ నణఁగి యుండు
నెట్టిసునుఁడైనఁ గార్య మీ ♦ డేఱుదాఁక. 164

వ. అని చెప్పినఁ దరువాతివృత్తాంతం బెట్టిదని యడుగుటయును. 165

చ. కవిజనమిత్ర బంధుజన ♦ కల్పమహీరుహ సర్వధారిణీ
ధరవరసత్సభాంతరప్ర ♦ ధానసుతస్ఫుటధీవిచార కాం
డవకులకంజభాస్కర దృ ♦ ఢవ్రిత నిష్ఠురమంత్రిభీకరా
ర్ణవబడబాగ్నిరూప సుర ♦ రాజనుతప్రతిమానవిక్రమా. 166

క. శ్రీవత్సగోత్రజలనిధి
జైవాతృక విపులసకల ♦ శాస్త్రాగమవి
ద్యావాణీప్రియ విశ్రుత
దేవేంద్రసమానభోగి ♦ ధీవరచంద్రా. 167

మాలినీ. అతులసుగుణహారా! ♦ యబ్బమాంబాకుమారా
రతిపతిసమరూపా ♦ రమ్యసంపద్దిలీపా
ధృతిసుమనసగోత్రా ♦ ధీజనస్తోత్రపాత్రా
వితతవసుమతీశా ♦ విష్ణుభక్త్యంబరీషా. 168

గద్యము.—ఇది శ్రీభీమేశ్వరవరప్రసాద కవితాధురీణ సకలశాస్త్రప్రవీణ
సుకవిజనమిత్ర సర్వయామాత్యపుత్త్ర మాడయనామధేయ
ప్రణీతం బైన మైరావణచరిత్రంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

మైరావణచరిత్రము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీపతిపదాబ్జభృంగా
కాపాలిజటాంతరంగ ♦ గంగాసదృశా
టోపయశానుతజంబూ
ద్వీపా లేజెర్లయబ్బ ♦ ధీమణిగోపా! 1

వ. అక్కలశోద్భవుండు రామచంద్రున కిట్లనియె రఘురామా చిత్తగింపు మప్పావు దుర్దండి కాంచనకుంభంబున నిర్మలోదకంబులు ముంచుకొని యక్కలశంబు లోని యంచున నాంజనేయు నిడుకొని మహాప్రళయావసరంబున మృత్యుదేవత తనకు సహాయంబుగ జంతుసముదయంబుమీఁద నంతకుఁగొనిపోవు చందంబునఁ గోటయొద్దకుం గొనిపోయి యమ్మయమాయాకారం బైనత్రాసు మెట్టుకొని చనుదెంచ నది విచిత్రంబుగా భంగం బగుటయుఁ దద్ద్వారపాలకు లత్యంతరౌద్రాకారు లై నేత్రకోణంబుల నగ్నికణంబులు రాల నీక్షించి యొరలు వెడలంగ నడిదంబులు పెఱికి జళిపించియు సంబళంబులు ద్రిప్పియుఁ గుంతంబు లెగవైచియు గుణారావంబు సెలంగఁ జాపంబు లెక్కువెట్టియు బాణంబులు తెగనిండ సంధించియు హుంకారములతోఁ జుట్టుముట్టి యోరికులద్రోహి తొలుత సరోవరంబునకుఁ జనునప్పు డున్న సంకెల లిప్పు డూడ్చుకొని నిశ్శంకంబు జనుదెంచి దానవమయనిర్మితం బైనయిత్తులాపాత్రంబు విఱుగం ద్రొక్కితి నీవలన శత్రుభావంబు గానంబడి యున్నది యుపేక్షింపు పోషింపకుండిన నిన్ను ఖండంబులు సేసి మాంసఖండంబులు భక్షింతు మనుచు నిర్బంధించిన. 2

గీ. కడవయంచున ముణిఁగిన ♦ కపివరుండు
ధరణిమీఁదికి లంఘించి ♦ దర్పమెసఁగఁ

ప్రళయకాలంబునాఁటి భై ♦ రవునిరీతి
మిన్ను ముట్టంగ నెంతయు ♦ మేను పెంచి. 3

సీ. వీరదానవమత్త ♦ వేదండములమీఁదఁ
గంఠీరవము మాడ్కిఁ ♦ గవిసి కవిసి
చక్రవాళాచల ♦ సముదీర్ణ మగువాల
పాశంబుచేఁ జుట్టి ♦ పట్టి పట్టి
చండనిష్ఠురకాల ♦ దండంబుగతి నొప్పు
పెడచేత లోచేత ♦ నడఁచి యడఁచి
చటులవజ్రస్తంభ ♦ సన్నిభం బగునట్టి
పదయుగంబునఁ ద్రొక్కి ♦ మెదిపి మెదిపి
ఘోరకాలాభ్రభూరిని ♦ ర్ఘోషతుల్య
సింహనాదంబు చెలఁగింపఁ ♦ జిక్కి చీరు
పడఁగ నిమిషంబులోపలఁ ♦ గోడరి చంపె
నుక్కుగ్గను చీమనో ♦ కుంపఁ దరమి. 4

ఉ. అంతట దైత్యసంఘము పవ ♦ నాత్మజుఁ గన్గొని పొంగి దేవ! నీ
వెంతయు దైత్యులం గడిమి ♦ నిప్పుడు చంపినవార్త విన్న న
త్యంతబలోగ్ర దైత్యగణ ♦ కటకము వత్తురు రాకమున్న భూ
కాంగుల రామలక్ష్మణులఁ ♦ గానఁగఁ బోదము రమ్ము వేగనన్. 5

మ. అనుచుం దోడ్కొని పోవుచోఁ బవనజుం ♦ డాపట్టణంబొప్పఁ దా
మును విన్నంతకు నెగ్గొసద్మములకున్ ♦ మోదంబు పుట్టింపఁగాఁ
గనుఁగొంచు న్సన్నుగ్రదైత్యవరులం ♦ గర్జించి భంజింపుచుం
జనియున్ వేగఁ బాతాళనిజనివా ♦ సం బుగ్రతం జేరఁగన్. 6

గీ. అట్లు చేరఁబోయి ♦ యాలోనఁ గలకలం
బాలకించి దైత్య ♦ రాళిఁ జూచి
మధ్యరాత్రి నిద్ర ♦ మాని యీగుడిలోన
నెలమి మున్నవార ♦ లెవ్వ రనిన. 7

సీ. ఇది భద్రకాళికా ♦ సదనంబు దీనందు
నునిచినాఁ డధిపుల ♦ దనుజనాథుఁ

డిప్పు డాకలకలం ♦ బెసఁగంగ మేలాకి-ంచి
యున్నవారలు కావ ♦ లున్నవారు
ఇంక వారికి నీకు ♦ నిచ్చోట ఘనమైన
యుద్ధంబు గలుగక ♦ యుండ దరయ
బలసత్వ మొప్పంగఁ ♦ బదిలుండవై చను
మనవుడుఁ బవమాన ♦ తనయుఁ డప్రుడు
భీకరాకారదైతేయ ♦ లోకనికర
తీవ్రకరవాలతుల్యంబుఁ ♦ ద్రిప్పుకొనుచు
నమితభుజసత్వసంపన్నుఁ ♦ డగుచు భద్ర
కాళికాద్వార మద్ధతిఁ ♦ గదియుటయును. 8

వ. ఆద్వారపాలకు లతనిం గనుంగొని. 9

క. ముప్వురువేలుపులకుఁ జొర
నెవ్విధమున రానియట్టి ♦ యీపురికిని వీఁ
డెవ్వఁడొ నిర్భయవృత్తిని
గొబ్బున నేతెంచె ననుచుఁ ♦ గోపం బెసఁగన్. 10

సీ. ప్రవిమలబ్రహ్మాండ ♦ పఙ్క్తులు చెదరంగ
భీకరస్ఫూర్తితోఁ ♦ బేర్చి యార్చి
కరవాలముసలము ♦ ద్గరచక్రపట్టిస
ధనురస్త్రశూలకుం ♦ తములు దాల్చి
చండబాహాదండ ♦ సంరంభ మొప్పఁగ
నొక్కఁ డొక్కఁడుకన్న ♦ నుక్కుమిగిలి
భానుబింబము నభ్ర ♦ పటలంబు వొదివిన
కైవడి గర్జించి ♦ కదియఁ బోదువఁ
జెనకుటయుఁ జూచి పావక ♦ శిఖలమీఁద
నాజ్యభాండంబు వైచిన ♦ నధికముగను
మండుచందాన మారుతి ♦ మండుకొనుచు
నుగ్రదైత్యులమీఁదికి ♦ నుతికి యుతికి. 11

క. సోలుచుఁ దలువులమీఁదికిఁ
గూలఁగఁ బదయుగమునందుఁ ♦ గ్రొందఱఁ దన్నెన్

వాలమునఁ జుట్టి కొండలఁ
గాలికి బఱపి నేలఁ ♦ గదియంగొట్టెన్. 12

క. వనమునఁ గాన్గొని కీశులు
పెనుమునఁ ఫణివిదారఁ ద్రిస్తు ♦ పెంటలుగాఁగా
మనమునఁ గోపము ముప్పిరి
గొనఁ దటఁ బిడుగ్గిపేశఁ ♦ గొండలఁ బొడిచెన్. 13

ఉ. వెండియుఁ బక్ష్వవిలాసమున ♦ వృక్షశిలాదులు నేల రాల్చి యు
ద్దండపటుప్రతాపమున ♦ దానవసైన్యముఁ జొచ్చి రక్తముల్
కండలు నిగ్గినీ కొండుడుఁ బడి ♦ కట్టలు కట్టలు గట్టి పీనుఁగుల్
గొండలు పోనొర్చి నుడుఁ గపి ♦ కుంజరుఁ డందఱఁ జంపె నుగ్రుఁడై. 14

చ. తొలఁగని నాకాంతి నిన ♦ తోడనె పిల్లిని నేగుదేరఁగా
బలుపడి శోకాలయాను ♦ బంధురవృత్తిని జొచ్చి యెంతయుం
గలయఁగఁ జూచి మిన్నుఁ బొడఁ ♦ గానక మిక్కిలి యాత్మలోపలన్
గలఁగుచు నట్టిఁ గాలిఁ బొడ ♦ గాంచి కరంబులు మోడ్చి యిట్లనున్. 15

సీ. ఘనశూలఖడ్గకం ♦ కాళీహస్తాంబుజ
నాగకంకణవామ ♦ భాగపీఠ
లాలితోత్ప్రేంఖలకుండ ♦ మాలికాలంకృత
సంపూర్ణసితభాను ♦ సన్నిభాస్య
సకలబృందారక ♦ సన్నుతిపదయుగ్మ
ఝంకారనినాదకాం ♦ దవవినోద
కమనీయసంగీత ♦ కరుణారసాపాంగ
స్ఫుటసమంచితపగం ♦ జ్యోతిరూప
యఖిలలోకంబులుఁ దల్లి ♦ వైననీదు
పవనమందున నైత ♦ దయయుఁ దగుచు
ధారణీశులఁ గొనివచ్చి ♦ దాఁచినాఁడు
వారిఁ బొడసూపి నాలోని ♦ వగపు మాన్పు. 16

వ. అని ప్రాంజలియై యనేకవిధంబులం బ్రార్థించి యడిగిన నమ్మహాదేవి కైకొన కున్న చందంబున నున్న నుత్కటకోపాతురుండై హనుమంతుండు గాలికం గనుం గొని. 17

క. నినుఁ బెద్దసేసి వేఁడినఁ
గనికర మొదవంగ నన్నుఁ ♦ గనుఁగొన కాత్మన్
మనుజేశునిపై నలిగిన
ఘనకర్మికి నీకుఁ గరుణ ♦ గలదే తలఁపన్. 18

చ. పరహితమొప్ప రాఘవులఁ ♦ బ్రార్థన సేసినఁ జూడవైతి ని
ర్భరచటులోగ్రవాలమునఁ ♦ బట్టి విదల్పఁగఁ గూలి మూర్ఛవై
యరుగుచు దైన్యభావమున ♦ నప్పుడ చూపెదుగాక యుంచుఁ ద
త్పరిజనఘాతము ల్వెఱచి ♦ పాఱఁగ హుంకృతితోడఁ జీరఁగన్. 19

సీ. ఉరగలోకంబు చిరచిరఁ ♦ దిరుగఁ దొడఁగె
నదరె భూదేవి దిక్కులు ♦ బెదరె నంత
నమ్మహాశక్తి కడుఁగంపి ♦ తాత్మ యగుచుఁ
బవనపుత్త్రుని వీక్షించి ♦ బలికెఁ బ్రీతి. 20

క. ఓహో! సహింపు మేటికి
ద్రోహము నామీఁద నూని ♦ రోషింపఁగ నే
నాహా! భానుకులేశుల
నాహారముఁ గొనఁగఁ దలఁచి ♦ యణఁతునె నీకున్. 21

క. దనుజుఁడు రాజులఁ గొనిరాఁ
జనునప్పుడు తెచ్చి దాఁచి ♦ చనునప్పుడు నే
ననఘాత్మ! యెఱుఁగ నెఱిఁగిన
నోనఁగూడనిపాపమునకు ♦ నొడికట్టుదు నే. 22

వ. అని యొక్కింతతడవు ముకుళితలోచనయై తనమనోవీథి సకలంబునుం బరికించియుం గానక తనభోజనాగారంబునందు దాఁచుట యెఱింగి యాక్షణంబున భూత సంఘంబులం బనిచి తెప్పించి తొలుత వాఁడు పెట్టినయుక్కుపెట్టితోన యిచ్చిన నిరుపేద పెన్నిధిఁ గని పుచ్చుకొనుచందంబునం బుచ్చుకొని యప్పెట్టెఁ దెరచి జాత్యంధునకు దృష్టి గలిగినఁ గడలేనికాంక్షతోడుతం జూచుచందంబునం జూచుచు నంకురితపులకాంగుం డై యానందంబునుం బొంది నిద్రాభంగంబు గాకుండఁ గ్రమ్మరం బెట్టి మూసి భుజంబున నిడుకొని యద్దేవికిఁ బునఃపునఃప్రణామంబులు సేయుటయు సకలరాక్షసుల కజేయుండవు గమ్మని దీవించి యంపుటయుం దీర్ఘదండి తోడనే చనుదేరఁ బట్టణంబు వెడలి యనతిదూరంబున నొక్క నిగూఢం బగులతా

గృహముఁ బెట్టిక డించి పదిలముగా దాఁచి దుర్దండిం గనుంగొని. 23

క. అలరఁగ మునుమనిశోధించెఁ
బలికినవా ప్రతిన దక్కెఁ ♦ బవరములోనన్
గల దైత్యవరుల నెల్లను
బొలియించక కొంచెఁ బోను ♦ భూమీశ్వరులన్. 24

క. ఉపకారికి నీకును మఱి
ప్రత్యుపకారము సేయు దారిఁ ♦ నల్లములోనం
దపియించుచుండెఁ గావునఁ
గపటాత్ముని గ్రుమ్మంతు గమ్ము ♦ కనుఁగొను నన్నున్. 25

ఆ. అనుచు నిట్టు పలుకు ♦ నప్పుడు నప్పట్టి
నదాఁ బొచ్చి గొప్ప ♦ దంబు లవని
మల్లఁ బన్ని మీఁద ♦ నెల్లయుఁ బడఁద్రోచి
మేటికోట లాగొని ♦ పాటు సేసి. 26

సీ. ద్వారపాలక శ్రేణి ♦ వర్గంబులను నొంచు
మిడి కట్టుకుండఁగఁ ♦ జెనచి కొట్టి
విఘ్నులయిన గన్న ♦ వీర దానవకోట్లఁ
బాలిపోవకయుండఁ ♦ బట్టి చంపి
ప్రహరిదాళ్ళఁ జెడి ♦ గాత్రసవ్యూహంబు
గాలఁ జెడి పాఱఁగఁ ♦ దరిమి కూల్చి
పాలెంబు లున్నట్టి ♦ భయదానవావళిఁ
గిట్టి మార్కొనకుండఁ ♦ గీటడంచి
భద్రవేదండఘోటక ♦ పరికరములను
మట్టిమల్లాడి సంగరో ♦ న్మత్తుఁ డగుచుఁ
దిరుగుచుండంగఁ నయ్యేడ ♦ దీనవృత్తిఁ
దల్లడిందుచు హతశేష ♦ లెల్ల పాఱి. 27

ఉ. అంతిపురంబువాకిట ము ♦ హార్ధ్వనితోడుత మొత్తువెట్టు చో
నంతట నిర్జరారి విని ♦ యాత్మ గలంగఁగఁ జాలఁ దెంచి నే
ర్తాంతములందుఁ గెంపెసఁగ ♦ నందఱఁ జూచి యదేల మీరు వి
భ్రాంతిని మొత్తువెట్టెదరు ♦ పట్టెనొ మిమ్ముల భూతసంఘముల్. 28

క. అనవుడు భూతంబులు మా
కును మీకృపఁ జేయ వెట్లు ♦ కొట్టంబుల మ
మ్మును బట్టనోపునే యవి
యని పదముల కెఱఁగి పలికె ♦ రంతయుఁ దెలియన్. 29

సీ. విను చిత్తగింపుము ♦ దనుజాధినాయక
యురుబాహుబలుఁ డొకఁడు ♦ నిశాచరుండు
పంకనాళముఁ జొచ్చి ♦ శంకలే కేతెంచి
ద్వారనిర్మితమైన ♦ త్రాసు విఱిచి
కావ లున్నట్టిర ♦ క్కసితండములఁ జంపి
కాళికాలయము ను ♦ గ్రతను జొచ్చి
యద్దేవి నదలించి ♦ యవనీశతిలకులఁ
గొనిపోయి క్రమ్మరఁ ♦ గోప మెసఁగ
వచ్చి పురిఁ జొచ్చి గోపుర ♦ వప్రహర్మ్య
సదననికరంబు లన్నియు ♦ సదును సేసి
కడిఁది దైత్యులఁ బెక్కండ్రఁ ♦ బొడ వడంచి
మదగజాశ్వంబులను ద్రుంచి ♦ యెదురు లేక. 30

క. వేటాడుచుఁ బురవీథుల
ఘోటింపుచు వారి లెక్కఁ ♦ గొనఁ డెవ్వరినీ
యాటోప మొప్ప నాకపి
కీటంబును ద్రుంచి మమ్ముఁ ♦ గృపఁ బ్రోవఁగదే. 31

చ. అనవుడు దానవాధిపతి ♦ యాత్మగతంబున నిట్టివాని న
య్యనిమిషసిద్ధయక్షఖచ ♦ రాద్భుతపన్నగముఖ్యులందునం
గని విని యెన్నఁడు న్నెఱుఁగ ♦ గాఢపరాక్రముఁ డీతఁ డంజనా
తనయుఁడు తప్ప దంచు నతి ♦ ధైర్యము శౌర్యము మీఱ వేగనన్. 32

గీ. కలితవిమలరత్న ♦ కాంచనమయ మైన
కొలువుకూటమునకు ♦ నలర వచ్చి
యతులసింహపీఠి ♦ నాసీనుఁడై మంత్రి
పుంగవులను బిల్వఁ ♦ బంపుటయును. 33

సీ. అఖిలకంటకుఁ డష్ట • హస్తుండు బహుముఖ
ధూళీముఖుండు రక్త • లోచనుండు
ఘటనాసికుండు కూర్మ • కర్ణుండు ద్విశిరుండు
కాయుండు నగభయం • కరుఁడు బలుఁడు
నిర్జరాంతకుఁ డూర్ధ్వ • నేత్రుండు శార్దూల
దంష్ట్రుండు సింహాక్ష • తనుఁడు విజయుఁ
డుష్ట్రభోజనుఁ డాహ • వోన్మత్తుఁ డభయుఁడు
సూకరవదనుండు • శూలజిహ్వుఁ
డలికకంఠుండు మొదలుగాఁ • గలప్రధాన
ముఖ్యు లేతెంచి పాదగాంచి • మ్రొక్కి నిలిచి
గర్వదుర్వారసంరంభ • కలితు లగుచు
నసురపతితోడ నిట్లని • రెసఁగ మెసఁగ. 34

వ. దేవా! యీయర్ధరాత్రియందు మమ్ముం బిలువంబంప నవధరించితిరి యభియాతి గలిగుండుఁగాదా కానఁగనేని. 35

చ. జలధులు పుక్కిలించి కుల • శైలము లేమను నుగ్గుసేసి రు
ద్రులఁ బరిమార్చి దేవతల • దుర్గ్లడఁగించి దినేశచంద్రులం
బోలుపుఁగోలగాఁ గొట్టి ఫణి • పుంగవుచేను దలంగ మట్టి ది
క్కులు పగిలించి బ్రహ్మ నొక • కొక్కెకిఁ దెచ్చెద మీక్షణంబునన్. 36

గీ. పిలువఁ బెట్టు దేవ • చింతింప నేటికి
శత్రువర్గములమీఁదఁ • జనుట మాకు
లేమిగాదనఁ బెండ్లి • యాడంగఁ బోయెడు
నట్లు గాదె నీదు • కరుణ ననిన. 37

క. జనవాహ్నుల నేఁ దేర్పుట
హనుమంతుం డేతేఁగి వచ్చి • యసురావలులన్
దునుమాడి వారిఁ గొనిచని
కినలుదు నిటవచ్చువాఁడు • క్రమ్మఱ ననికిన్. 38

క. వాహినులతోడఁ జని మీ
రాహవమున నతనిఁ జంపుఁ • డటు గాకున్నన్

బాహుపరితాపవిజయో
త్సాహముతోఁ బట్టి తెంచు ♦ సయ్యన నిటకున్. 39

చ. అని ఘటనాసికుం ఘటకు ♦ నష్టభుజుం బలుమాఱు నేసి ప్రా
బనిచిన వాండ్రు లోకములు ♦ భస్మము సేయఁగ నేగు ఘణి స
త్యనుపమఘోరరాక్షసభ ♦ టావలి గొల్వ గజంబు నెక్కి యే
దినియును మిన్నుఁ గ్రక్కదల ♦ దిక్కులు గ్రుంగఁగ నేఁగి యార్చినన్. 40

చ. అనిలజుఁ జుట్టుముట్టుకొని ♦ యద్భుతదివ్యశరంబు లుగ్రగిన్
ధనువున నిండ నేయుచును ♦ దారుణఖడ్గము పెట్టి వైచియుఁ
గొనకొని వాఁడిశూలముల ♦ గ్రుచ్చియుఁ గుంజరఘోటకంబులన్
మొనయఁగ డగ్గరించియును ♦ ముష్టియు దృష్టియు వీఁగఁ బోయినన్. 41

ఉ. భానుకులేశ యప్పు డతి ♦ బాహుపరాక్రమఁ గాఁజ నేయుఁ డ
ద్దానవనాథుమంత్రిలను ♦ దద్భటులం గరిఘోటకంబులన్
ఊనినయలుకతోఁ బొదలు ♦ చుండఁ గనుంగొని మేను పెంచి స్రో
ద్ద్రోన మహీజము ల్వేరికి ♦ దోర్బల మొప్పఁగఁ దాల్చి ధీరుఁడై. 42

సీ. కుంభినీభృత్సమా ♦ రంభంబు నణఁగించు
దంభోళిగతిని సం ♦ రంభ మలరి
భూరివిస్ఫుటమరు ♦ ద్భుగ్బృందములఁ జెండు
ఖగకులాధిపుమాడ్కిఁ ♦ గడిమి గలిగి
చటులనిర్భరమేఘ ♦ పటలంబుఁ దూలించు
ఝంఝానిలము రీతి ♦ జవము మిగిలి
గురుతరాద్భుతగాఢ ♦ ఘోరాటవిని గాల్చు
కార్చిచ్చులీల ను ♦ గ్రత వహించి
కాల్బలంబుల నురుమాడి ♦ కరులహరుల
నేపణంగించి రథముల ♦ నెల్ల జదిపి
వాల మంకించి బలునేల ♦ వ్రాలఁ గొట్టి
ఘటకు నెంతయు రక్తంబుఁ ♦ గ్రక్కఁ జంపె. 43

గీ. ఊర్ధ్వనేత్రుని బడఁ దన్ని ♦ యుదరకుండఁ
బట్టి నేత్రంబు లుద్ధతిఁ ♦ బగులఁ బొడిచి

పాతనముఁ [illegible]చి మఱి యష్ట ♦ హస్తుఁ గినిసి
పుష[illegible] [illegible] ♦ బొడుచుటయును. 44

క. [illegible]
త[illegible]ముగ [illegible] ♦ గడువేగముతో
నటు[illegible] [illegible] నం
తల [illegible] [illegible] ♦ ధరణిం గూలన్. 45

వ. అప్పుడు [illegible] [illegible]త్యులు భీతిగదురం బాఱి మైరావణున కెఱింగించిన [illegible] [illegible] [illegible] యష్టభుజు శూర్పకర్ణు నరభయంకరు నిర్జరాంతకు [illegible] [illegible] [illegible] శార్దూలదంష్ట్రి నధికదంతు సింహకేతు [illegible] [illegible] [illegible] రక్షఃకోటాధముం జంపి రం డని పంపుటయు [illegible] [illegible] [illegible]పావకోజ్జ్వలులచందంబున నడచుచు వజ్రకవ[illegible] [illegible] [illegible]స్త్రపాణులై మహనీయకేతనాకీర్ణంబులైనదివ్యరథంబు[illegible] [illegible] [illegible]తురంగబలసహస్రంబులు గొలువ భేరీనిస్సాణాది [illegible] [illegible] [illegible] నింగిముట్ట జగంబులు తల్లడం బంద మహోద్ధతిం [illegible] [illegible] [illegible] తాఁకి పుంఖానుపుంఖంబులై పర్వ నిశితవిశిఖజాలంబుల [illegible] [illegible] [illegible]గొరవుంపు సింహనాదంబు సెలంగ భుజం బప్పళించి [illegible] [illegible] [illegible]యంకరవాలంబునఁ బదుర నూర్వుర వేవుర [illegible] [illegible] [illegible] బంధించి నభోమార్గంబునం జరజరం దిప్పి విసరి [illegible] [illegible] నవి జఠరంబులు వ్రేస్సి యొరలుచుఁ గరిఘటంబుల [illegible] [illegible] [illegible]విమదంబులుడిగిపాంకంబులు దొరంగి వజ్రపాతహతిం [illegible]భగవిూఁదం గూలం గూలినవేగంబుననవి తుత్తుమురుగా [illegible] [illegible] యప్పుడ యయ్యోధవరులు ధరాతలంబునకు లంఘించి [illegible]లముసలముద్గరగదాద్యాయుధంబులచేతం గుప్పిం[illegible] [illegible] [illegible] జలింపక మారుతాత్మజుండు త్రిపురదైతేయులం [illegible] [illegible] [illegible] రౌద్రానలస్ఫురితాత్ముండై యొకఁ[illegible] [illegible] [illegible] శూరిసమరినవిధంబున నొకొకఁ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] విజృంభించి యార్చి వెండియు రణకాతు[illegible] [illegible] [illegible] పాఱినదైత్యు లతిభయాతురులై పోయి మైరావ[illegible] [illegible]. 46

గీ. దైత్యవంశనాథ! ♦ తరుచరమాతుల్రిందు
గాఁ డతండు మంత్రి ♦ గణము నెల్ల
మితము లేనియట్టి ♦ చతురంగబలముల
తోడఁ గినిసి జమునిఁ ♦ జూడఁ బంపె. 47

క. అనవుడు దానవనాయకుఁ
డనికిని దాఁ బోవఁదలఁచు ♦ టది యెఱిఁగి మనం
బున భీతినొంది యాతని
వనితామణి వచ్చి కాంచి ♦ వగచుచు ననియెన్. 48

క. ఏలయ్యా! జీవితేశ్వర!
కాలము కాలఁ దెఱఁగ కిట్లు ♦ కదలెద వనికిన్
వాలినకడిమిని ననిలజుఁ
గైలాసనివాసుఁ డైనఁ ♦ గలఁడే గెలువన్. 49

చ. మదిమదినుండి చెప్పినను ♦ మానక రాజులఁ దెచ్చి యున్నఁడున్
ఉదరనియిప్పరంబునకు ♦ నొప్పమిఁ దెచ్చితి వింక నైన దు
ర్మదముఁ దొఱంగి నీవు హను ♦ మంతుని దివ్యపదాబ్జయుగ్మమున్
ముదమునఁ గాంచు దానవస ♦ మూహముఁ గాచును నాతెఁ డెంతయున్. 50

గీ. దనుజలోకనాథ! ♦ తరిగ్రింపఁగా నీకుఁ
జలము మేలొ కాక ♦ ఫలము మేలొ
కలఁగుచున్న నాకుఁ ♦ దెలియంగఁ జెప్పవే
యనిన నతఁడు పలికె ♦ నబలతోడ. 51

సీ. బలభేదిఁ బట్టి దు ♦ ర్బలునిగా ఝూడించి
పావకుఁ బెనుమంట ♦ పాలు సేసి
సమవర్తి బింకంబు ♦ సమయఁగా నదలించి
దనుజేంద్రు నొకకోణ ♦ మునకు నొత్తి
నీరధీశ్వరువాఁడి ♦ నీఱుగా భర్జించి
గాలిని గాలించి ♦ తూలఁగొట్టి
విత్తాధిపతిని గొ ♦ ప్పడలంగ బాధించి
చంద్రశేఖరుని ఖి ♦ తునిని జేసి

బ్రహ్మ మెప్పించి వరములు • వడసినట్టి
నాకు లక్ష్యంబె యొకగోప • నరుఁడు నేఁడు
కడక నేతెంచి యిట్లు • పలికితె బాల!
నాపరితాపంబుఁ దలఁపక • నాతి నీవు. 52

వ. అదియునుం గాక. 53

క. ఛత్త్రంబు విడిచి భీతిని
శాత్రవుఁ బొడగాంచి లజ్జఁ • జచ్చుటకంటెన్
నిశాతాసిధారచేఁ దెగి
వృత్రారిపదంబు గాంచి • వెలయుట యొప్పున్. 54

క. కావునఁ బ్రద్యుమ్నునెదుర మొగి
నీవల దగిలేని లోన • నేఁగుమటన్నన్
దైవాజ్ఞ గడువనోపను
నీవశమే యనుచు నరిగె • నెవ్వగతోడన్. 55

వ. అయ్యవసరంబున నైరావణుండు మహాప్రళయాంతకుచందంబునం గోపించి నిష్ఠుర ప్రఘనచేతోముదంబునం బొంగుచు దివ్యచందనమాల్యాంబరాలంకృతుండై బాలారుణకిరణచ్ఛవి సపహసించుకిరీటంబు ధరియించి విద్యుల్లతానికరప్రతిమాన శోభితంబు లగుమకరకుండలంబులు ధరియించి సంపూర్ణచంద్రికావిలసనోపమాన మంజుకలితంబు లగుపతకంబులు వెట్టి నవరత్నఖచితంబు లగుకేయూరంబులు కంకణంబులు దొడిగి చతుర్దశలోకభీకరంబు లగుగండపెండేరంబులు వెట్టి కరవాల శూలముసలముద్గరగదాఖడ్గచక్రక్షురికభిండివాలతోమరశరశరాసనాదివివిధశస్త్రాస్త్రపాణియై నీలాంబుదోన్నతబంధురజవనాశ్వసహస్రభీలంబును సమంచిత బహుఘంటికాకింకిణీనినదంబును సముత్తుంగ భీషణస్ఫుటాష్టాదశచక్రభాసురంబును నైనయానలాద్రిసంకాశం బగురథం బట్టహాసుండు సారథియై నడుపఁ దద్రథారూఢుండై బ్రహ్మాండభాండంబు లదరఁ బ్రస్థానభేరి వేయించి వందిజనకైవారంబును మాగధమంజులగానంబును మంగళపాఠకపఠనంబును బెరసి వీనులకుం జల్లనై పాలయఁ జటులభేరీనిస్సాణపటహశంఖకాహళాది భేరీరవంబులు మిన్నంది భోరున గలంగ నతులోద్యస్ఫారనిర్మలమణిదీపికాసహస్రంబులు వెలుంగ ధవళవిచిత్రఛత్త్ర చామరధ్వజంబులు తండోపతండంబులై మెండుమిగుల వేత్రహస్తులపందడి జడియం బెలంగుచు బరాబరులు సేయ నానావోవృత్తుండై మాచీముఖరక్తలోచనవిజయ

కాండు లద్భుతదేదీప్యమానరథంబు లెక్కి యుత్సాహోత్సవంబులఁ గ్రందుకొని నడువ మదగజాశ్వశరభగండభేరుండభల్లూకలులాయసింహశార్దూలకిటికరికేసరికుక్కుటప్లవంగమార్జాలజంబుకమకరదర్వీకరవ్యాఘ్రాదివాహనంబుల నెక్కి వీరదానవసముదయంబులు పంతంబులు వలుకుచు వీరములు వెలయఁ బ్రతాపోద్దీపితులై నేల యీనినవిధంబున బలసి నల్గడలంగ్రోల్వఁ బ్రస్ఫుటమస్ఫురితనిర్ఘాతధూళిపటలంబు సకలలోకంబుల కంధకారంబు గావించె నలయం బర్వ నురుతరస్యందననేమిస్వనంబులును దురంగహేషారవంబులును మదభద్రఘుంకారంబులును నుగ్రభటసింహనాదంబులును రావణాన్వయులకేళీరావంబులు నొండొంటిం గలిసి విభేదంబు లేక యేకధ్వనితోడ మించి నిఖిలలోక భయంబు వుట్టింపం గదలి మహోద్ధతిం బోయి యప్రతిమప్రతాపులు వానరవీరపుంగవుం డాఁకి చుట్టుముట్టిన. 56

క. మృగముల నాఁకటఁ గనుఁగొను
మృగపతిచందమునఁ జూచి ♦ మే నుద్ధతితో
గగనంబు దాఁటఁ బెంచుచు
నగసప్తక మడల నొక్క ♦ యద్భుత మొదవన్. 57

సీ. భానుబింబంబులు ♦ పండ్రెండు నొక్కటై
తరుచరరూపంబుఁ ♦ దాల్చె నొక్కొ
మొగిమీఱు నగ్నులు ♦ మూఁడును నొక్కటై
యగచరాకృతి యొప్ప ♦ నయ్యె నొక్కొ
కడుజవంబున నేడు ♦ గాడ్పులు నొక్కటై
ప్లవగపుంగవురీతిఁ ♦ బరఁగె నొక్కొ
హరునిచిచ్చుఱకన్ను ♦ గరళంబు నొక్కటై
యలవడఁ గపిచంద ♦ మయ్యె నొక్కొ
యనుచు దైతేయసైన్యంబు ♦ లదరి చెదరి
యల్లకల్లోలమై పాఱ ♦ నాంజనేయుఁ
డుగ్రదుర్వారపటునిష్ఠు ♦ రోగ్రభీమ
వాల మంకించి సంగర ♦ లోలుఁ డగుచు. 58

సీ. రథములమీఁదికిఁ ♦ బృథుశక్తి నలరించి
తురవరలై పాఱ ♦ విఱుగఁ ద్రొక్కి

కుంభికుంభస్థలములపైఁ ♦ గుప్పించి కుప్పించి
నఖపఙ్క్తిచేఁ జించి ♦ నష్టపఱచి
వేటఘోటకరాజి ♦ మీఁదికి నురువడి
నాశి యచ్చో నేల ♦ నోరల నులిపి
పటుభయాంకరోన్నత్య ♦ ఘటనవంబుమీఁది
నెగసి హస్తము లొల్క ♦ నేపుఁ జూపి
యంతము నుగ్ర యుడికించి ♦ యస్త్రశస్త్ర
తతుల నొప్పు మహాయోధులఁ ♦ దఱిమి పట్టి
కాళ్ళు వ్రేళ్ళును శిరములు ♦ గళము లురము
లొనకి వ్రయ్యలౌ నుండ ♦ నుక్కడంచి. 59

వ. మఱియును మహాబలంబునం బెనఁగొనియున్న యుత్కటరోషంబు రెట్టింప నప్పవన తనూజుండు దిక్కులద్రువఁ సింహనాదంబు సెలంగించి దక్షాధ్వరంబునాఁటివీర భద్రుండునుంబోలె [illegible] సైన్యంబులోఁ జొచ్చి నిర్భరసంగరలోలుం డగుచు వాలధివాలంబునం జుట్టి బదిపదుల వేల లక్షలం బెనఁచి పట్టి నభోమార్గంబునం జగజగ [illegible] వసుంధరాతలంబున వేగంబునం గట్టలుకట్టఁ ద్రెళ్లవైచుచున్నంతఁ ద్రస్తచిత్తులై [illegible] యొక్కఁడొక్కఁడ హనుమంతసహస్రంబు లై యుండెనని భ్రమసి తమలో నొక్కఁడొక్కఁడుం దలపడి యద్భుతదివ్య శస్త్రంబులు వేసియుం నడఁచియు వ్రచ్చియుఁ గ్రుచ్చియుఁ బీరంబు వోలివోని చెలంగి [illegible] ఖండవిఖండంబులై కాలునుం గాలునుం బెనచుకొని కూలు కాల్బలంబులును నశ్వబలంబులమీఁదం గవిసి నుగ్గునూచంబులై దొర్లరథంబులును రథాంగములమీఁదం బడి సోలి మదంబున వ్రాలుతురంగంబులును నత్తురంగంబుల మీఁదం గూలి [illegible] కళేబరంబులును నక్కళేబరంబులమీఁదం బడి చూర్ణంబు లగుసింహశరభశార్దూలగండభేరుండాదిక్రూరజంతువాహనంబులును నవ్వాహనంబుల సందడిం జెడి [illegible] దొరలెడు ఛత్రచామరాలవర్తధ్వజంబులు నై యెల్ల సైన్యంబులుం దగటారఁ నప్పుడు రక్తలోచనుం డధికరక్తలోచనుం డై కనుంగొని దశకంఠుఁ డాయుగ దోలించి యిట్లనియె. 60

ఉ. నిలు నిలు పోకు వానరమ! ♦ నీచులఁ గొందఱఁ జంపి యుబ్బునన్
మేలఁగె [illegible] ♦ మించినమచ్ఛరవృష్టిచేత నీ

తల నఱిమాడి రక్తమును ♦ ద్రావెద సత్కృప నీకు నద్దమై
జలజభవుండు వచ్చినను ♦ సైగణసేయక సంహరించెదన్. 61

క. అనవుడు మారుతి నిప్పులు
గనుగవలం దురల దైత్యుఁ ♦ గని రోషముతో
ఘనసాలవృక్ష మొకఁటి
యనువొప్పఁగఁ దాల్చి యరద ♦ మవనిం గూల్చెన్. 62

గీ. కూల్చి వాలంబు మెడఁజుట్టి ♦ కుదియఁ బట్టి
జన్మభూమికి బలిద్రిప్పి ♦ సకలభూత
కోటి వినుతింపఁ బెల్లార్చి ♦ కూఁకలిడఁగ
విసరివైచిన హతుఁడయ్యె ♦ విహ్వలించి. 63

ఉ. అంతటఁ గాండుఁ డల్గి ప్రళ ♦ యాంతకుకీలిని నేపుమీఱి య
త్యంతకఠోరభూరివిశి ♦ ఖావలిచే హనుమంతుదేహ మా
వంతయుఁ దప్పకుండఁ గడు ♦ నద్భుతలీలల జేసి ధీరుఁడై
యెంతయు మించి నన్నతఁ డ ♦ హీనపరాక్రమ మానసంబునన్. 64

క. అట తనతనువున నాటిన
చటులాస్త్రము లవని నురుల ♦ ఝాడించి మహో
త్కటకోపుఁ డగుచు దిక్కులు
పెటపెటపగులంగ నార్చి ♦ పృథుసత్వమునన్. 65

శా. చక్షుశ్శ్రోత్రను జూచునంతఁ గడును ♦ త్సాహంబుతోఁ బొంగున
పృత్షీందుప్రిందును బోలెఁ గాండుభుజద ♦ ర్పంబెల్ల వీక్షించి స
ద్వృక్షం బొక్కఁటి దాల్చి పూచిపటుదో ♦ ర్వీర్యంబునన్ ధీరుఁడై
రక్షోవర్గము తల్లడింప నొగి సం♦రంభంబునన్ వైచినన్. 66

గీ. గుఱ్ఱములు నాల్గు తేరు ను♦గ్గులుగఁ జెదర
ధనువు పెడెత్తి సారథి ♦ ధరణిఁ బడినఁ
గడిమిఁ గాండుండు పలుకయు ♦ నడిద మొప్పఁ
దాల్చి హనుమంతు నుద్ధతిఁ ♦ దాఁకుటయును. 67

క. పిడుగుఁ దడబఱుపఁ జాలెడు
పిడికిట నడినెత్తిఁ బొడువఁ ♦ బెదవులవెంటన్

వడి నెక్కి మెఱుఁగు ఘనస్థైఁ
బడి శార్ఙ్గిణాయుధములఁ బాసెఁ ♦ బ్రాద్ధిశక్తులకా! 68

క. ఘనగానసిడి సాఁగక సూలిన
వినుచుండు నని ఘోరబాణ ♦ వితతుల నేయన్
భుజశస్త్ర ముష్టుఁ బాటుల
కుజ మొనక్కటి దాల్చెఁ దక్కగ ♦ కుంబరుఁ డంతన్. 69

ఉ. కసుఁ [illegible] మేచ నొక్కటి విశిఖంబును మూడకమున్న రథ్యముల్
బొట్టిగొట్టి ధూళిణింబడఁగఁ ♦ దుర్నించి మహాద్భుతవాల మెత్తికి
ల్మ్రంగఁగఁ జుట్టిపట్టి ♦ రథమండనముల్ చెదరంగఁ ద్రిప్పి బ
ల్విడి నేలవెత్తి వైచెఁ బలవించుచు రక్తము వెల్లి ద్రెళ్ళఁగన్. 70

సీ. అప్పుడు దుష్టుతోడ ♦ నాహవోన్మత్తుండు
సూచీముఖుం డంతఁ ♦ జూచి మండి
గుణారోపమున మింద ♦ గుదచాపమున దివ్య
శరములు సంధించి ♦ చక్కఁ గదిసి
పొరిపొరి పుంఖానుపుంఖమై సర్వాంగ
సేయుచుఁ గోపించి ♦ వాయుజుండు
వాలముఖంబున ♦ వడి వాని బంధించి
బలుచాపములు దున్ని ♦ పాఱవైచి
యనేక [illegible] మతి ♦ నంటఁ దన్ని
[illegible] నొక్కట ♦ నిరియఁ బట్టి
పక్క టెముకలు విఱుగంగ ♦ నొక్క చంపి
సింహనాదంబు సెలఁగించె ♦ సృష్టి గలఁగ. 71

వ. అయ్యవసరంబున మైరావణుండు నిశ్శేషంబుగా సైన్యంబు దెగటారిన నధికరోషా
వేశంబుతో నెఱ్ఱమంటలు గన్నుల గ్రొవ్వఁదల నాంజనేయు నీక్షించి రథంబుఁ
గదియందోలించి భూభాగనభోభాగంబు లాకంపింప నురుతరశరాసనంబు గుణా
రావంబుసెలంగ నెక్కుపెట్టి సింహముఖ శార్దూలముఖ భల్లూకముఖవరాహముఖాది
మార్గణపరంపరలు కులనగేంద్రంబుమీఁదం గాలాభ్రంబు వర్షించుచందంబున నిగు
డింప నక్కపివీరకంఠీరవంబు గనుంగొని యిప్పుడు మతోఁపబడ బానలంబునకు
భవద్దేహసాగరంబు గ్రోలంగలుగుట యని భయద్విరోగదుఃఖావేశంబునం బొరలు

శాఖామృగసైన్యకోటికోకనదీకూలంబగుమహోద్ధిలవాలసుల్లాప్తి గొల్పియప్రాణంబులు ఖండించి తత్సమీపశైలవృక్షంబులు రెండుచేతులం బూని పరుసనంపంబులై పాఱఁ బ్రచండకోపమున వ్రేసిన నద్దానవేంద్రుండు చలింపక నిష్ఠురాలాపంబులచే నవి నడుమనే తుంచి విజృంభించి యిట్లనియె. 72

ఉ. పంకజగర్భుఁ డొండె బలి♦బంధనుఁ డొండె పురారి యొండె ని
శ్శంకను మీఱినట్టినృప♦చంద్రుఁడు రాఘవుఁ డొండె కాక నా
పొంకపుబాణవహ్ని నినుఁ♦బోటికిఁ జేరఁగ నెట్లువచ్చె నో
మ్మింకను లావుసేసితివి ♦ యింతయె చాలును నీకుఁ బావనీ! 73

క. చలమునఁ బోక యెదిర్చినఁ
గలశాంబుధి దాఁటినట్టి♦గతియును ద్రోణా
చల మెల్ల పెఱికి తెచ్చిన
బలిమియు వెడలింతు ననినఁ ♦ బవనజుఁ డనియెన్. 74

చ. దనుజదురాత్మ! నీకు నిఁకఁ ♦ దస్కరవృత్తిని జొచ్చి మాయ నీ
దినకరవంశ్యులం దొడరి ♦ తెచ్చినపద్ధతిఁ బోవరాదు నా
ఘనతరవాలరోమమునఁ ♦ గట్టి జగంబులు మెచ్చ నిన్ను న
య్యనిమిషు లెల్ల భీతి నిట ♦ నడ్డము వచ్చినఁ గావఁ జంపెదన్. 75

మ. అని శైలంబులు వీఁకఁ దాల్చి యతులో♦ద్యద్వేగసంరంభ మొ
ప్పన మీఁదం బడవైచి తన్ను భుజద♦ర్పం బాఱఁగా నిల్చినన్
దనుజేంద్రుండు దలంక కార్చి యలుకం ♦ దట్టించి దుర్వారుఁ డై
హనుమంతున్ సకలాంగము ల్బడిపె ఘో♦రాస్త్రౌఘవర్షంబులన్. 76

క. నిండినచలమున నతఁ డొక
కొండ వడి న్వైచె వైవ ♦ గొబ్బున నడుమన్
ఖండించె నసుర నాలుగు
ఖండంబులు గాఁగ దానిఁ ♦ గడుచిత్రముగన్. 77

గీ. అంతఁ బవనసూనుఁ ♦ డత్యంతరోషంబు
మనములోనఁ బొడమి ♦ పెనఁగొనంగ
దనుజుమీఁద వైచె ♦ ఘనవృక్షపఙ్క్తులు
తోడ నేయఁ జేతు ♦ లాడకుండ. 78

వ. ఇట్లువైచిన.

ఉ. క్రూరనిశాటుఁ డస్త్రము మరిం ♦ గొంకక తిన్నఁ బోసి నారి వి
స్తారముగాఁగ నిగ్గిచి ♦ దిశల్ తల్లడమంద నార్చి వి
స్తారమహోగ్రకోపశిఖ ♦ చక్షులఁ బర్వఁగఁ జూచి యేసినన్
మారుతిబాహుమధ్యమున ♦ మానగతిన్ వడి గాడిపాఱఁగన్. 79

ఉ. దానఁ గలంక మొంది బెడి♦దంబుగ మూర్ఛఁ జెనంగి తేరి య
ద్దానవనాథుపృష్ఠిని ♦ దారుణభూరుహశైలసంఘముల్
పూని యుదగ్రవృత్తి నవి ♦ భూరిశరంబుల నేసి వాఁడు తో
డ్తోడనె త్రుంచిన న్వెఱఁ గడుం ♦ దోర్బల మొప్పఁగ సాహసంబునన్. 80

వ. అంత. 81

క. పుటు మెగసి తాళవృక్షము
చటులోద్ధతిఁ బూని; పెఱికి ♦ సారథి నవనిన్
విటతాటముగఁ బడవైచెను
బటుభుజసత్వంబు మెఱయఁ ♦ బవనజుఁ డలుకన్. 82

చ. బలమున దానవుం డపుడు ♦ సారథియున్ రథికుండు దాన యై
జలధులు నబ్జజాండములు ♦ ఝల్లనఁగా నొకబొబ్బ వెట్టి భూ
తల మదరంగ నేసి కడుఁ ♦ దారుకొన బీరము వాఱఁ దోలి చే
తులు కసి వోవ నేసఁ బలు ♦ తూపుల మారుతపుత్త్రు గాడఁగన్. 83

వ. ఇట్లేసినం గడిమిఁ దొరంగక తండు నంతకంతకు భుజాటోపంబునం బొంగుచు హుంకారంబుతో రథోపరిభాగంబున కుప్పరం బెగసి పదఘట్టనంబులచే ఘోటకంబులఁ గీటడంచి చక్రంబులు వక్రంబులుగా విఱిచి నిష్ఠురప్రధనభీకరం బగు వాలం బరికించి యొడసి చాపంబులు దున్సిపో వైచి లలాటకర్ణమధ్యంబులఁ బిడికిటం బొడిచెఁ బొడుచుటయు సమస్తభూషణంబులు చెదరి కొండొకసేపు జిగజిగం దిరిగి రక్తంబులు గ్రక్కుకొనుచు వసుంధరాతలంబునం బడి మూర్ఛం బొంది యాక్షణంబునం దెలసి విరథుం డయ్యు మహాప్రతాపంబునం బదాతి యై నిలిచి యిట్లనియె. 84

చ. వెలసిన నాదువర్తనము ♦ వీనులసోఁకినయంత మాత్రలో
వలవలబోదు రక్కఱఁగి ♦ వాసవుఁ డాదిగ దేవసంఘముల్
గలఁగక భూరిబాహుబల ♦ గర్వము చూపితి వీవు మేలు కొం
దలపడకుండు మింక బెడిదం బగు మద్ఘనశస్త్రరాజికిన్.

మ. అని మార్తాండ మరుత్సురాభ మగుచు [illegible]
దనుజాధీశుఁడు కేలఁ బూని పటుసాంద్ర [illegible]
హనుమంతున్ వడి వైచె వైచిన [illegible]
దనిమెం చానిని గండ్రిత పడ [illegible] సుర్వాదుఁ [illegible] మున్. 86

ఉ. అంతట నిర్జరారి విలయాంతకకీలిని బోల్చి విశ్వభ్ర
ద్రక్తగదాయుధంబు భయదంబుగఁ జేత ధరించి ప్రాభితో
నెత్తి యదల్చి వైవ నది యేపున మండుచు నేగ గోస్తనం
గోత్రముఫాలదేశము మహోద్ధతి మీటఁగఁ దాఁక నెంగెయున్. 87

క. అగ్గదతాఁకున కలయుచు
నగ్గిరిచరుఁ డవని వ్రాలి యతివేగముతో
నగ్గలిక లేచి యురువడి
నగ్గిరిరిపురిపుని వైచె నచ్చటిగిరులన్. 88

చ. దనుజవిభుండు పెండియును దట్టపుఁ గోపముతోడ సూలంబుం
గని యొకశక్తి వైవ నది కాలగళస్ఫుటఫాలనేత్రసం
జనితమహాదవాగ్నిసదృశంబుగ మండుచు శీఘ్రఘంటికా
నినదము లుప్పతిల్ల నతినిష్ఠురవృత్తిని రాఁగ నెంచెయున్. 89

క. తూలక తచ్ఛక్తిం గని
వాలం బంకించి యపుడు వసుధం బడ మై
రాలఁగ బిట్టడఁచెను వడి
వాలిసహోదరునిమంత్రి వాలినకడిమిన్. 90

క. దనుజాధీశ్వరుఁ డప్పుడు
హనుమంతుపరాక్రమమున కచ్చెరువడుచున్
మును భద్రకాళి యిచ్చిన
సునిశితఖడ్గంబు వైవఁ జూచిన నంతన్. 91

మ. దిగిభేంద్రంబులు మ్రొగ్గె మిన్నగిలె నద్రిశ్రేణు లల్లాడెఁ బ
న్నగనాథుండు దలంకె వార్ధు లినికెన్ నక్షత్రముల్ రాలె లోఁ
బగిలెం ధారిణి పంకజాప్తశశిబింబంబుల్ గడు న్మ్రొగ్గె ము
జ్జగము ల్తల్లడమందె బ్రహ్మ దలఁకెన్ బ్రాంతంబు పేఁడెత్తఁగన్. 93

చ. అనిలతనూభవుండు వెస ♦ నంతకుమున్న నిశాటు వైవఁ బ
ట్టిననిశితోగ్రకాండముఁ గని ♦ డెందములో భయ మింతలేక య
య్యనిలుఁడు దైవరాఘవుల ♦ కే నిజభృత్యుఁడ నైతి నేనియుం
జని యది వానిఖడ్గమును ♦ జయ్యనఁ ద్రుంచెడుఁగాక యుగ్రతన్. 93

క. అనుచున్ నైచె నతం డె
త్తినచో యొగ్గఁ గదల్పకుండ ♦ దిక్కులు వడఁకన్
జని ఖడ్గము బరిమార్చెను
జనవర! నీనామమంత్ర ♦ సామర్థ్యమునన్. 94

చ. త్వరితముతోడ దానవుఁడు ♦ వాలు కరంబునఁ బట్టి దీన నే
సురగరుడోరగామరుల ♦ శూరుల శత్రులఁ జంపినాఁడ వా
నరవర! నిన్ను గెల్చుటకు ♦ నాకు భరంబె యటంచు నవ్వి ని
ర్భరపటులాగ్రహం బెసఁగఁ ♦ బలికెను నాతఁడు ధీరచిత్తుఁడై. 95

ఉ. అల్పనిశాచరేంద్ర! వెస ♦ నాలములోపల నీకు నిర్వృథా
జల్పము లాడ నేల బల ♦ సంపదఁ జూపెదుఁగాక నాదుసం
కల్పము సెప్పెద న్వినుము ♦ కంజభవాదిసురేశవాయుభు
క్తల్పులు తోడువచ్చినను ♦ దాఁగినఁ బోరిన నిన్నుఁ జంపుదున్. 96

వ. అని మరుత్తనయుండు సమస్తలోకంబులుం బగుల సింహనాదంబులు సేసి మైరా
వణుం గిడిసి వాలు వాలంబునం దిగిచికొని విఱిచి పాఱవైచిన నతం డాననంబునఁ
బావకజ్వాలలు భుగులు భుగులున వెడల్ప నీక్షించి యట్టహాసంబుతో డుతం బిడికిళ్లు
సాఁపుచుఁ గిడియుటయు విజృంభించి పావని గని కరకమలంబు లవనీతలంబున
జమరియు భుజం బప్పళించుకొని యుల్లంబు మల్లడిగొనుకోపంబు వెల్లివిరియు
మల్లయుద్ధంబునకు బల్లిదుం డై తొడంగె నప్పు డయ్యిరువురు ప్రచండమార్తాండ
బింబంబులచందంబున మంసుచు మహాప్రళయకాలమేఘద్వయంబును గులమహీధర
యుగ్మంబును గంఠీరవయుగళంబును దంభోళియుగళంబును దలపడువిధమ్మునం
దలపడి వృత్రామరేంద్రాదులభాతిని కుమారతారకులమాడ్కి నిశంకరగజాసురేంద్రు
లక్రియ సంతకంతకుం బొంగుచు నొండొరులం జేరుచుఁ జాయుచు రాయుచు
డాయుచుఁ బట్టుచుఁ గొట్టుచుఁ గఱచుచుఁ బొడుచుచు నడుచుచుఁ ద్రొక్కుచుం
బోరుచో రక్తసిక్తాంగు లై వసంతసమయంబునం బూచినశాల్మలీకింశుకావనీ
రుహంబులచాడ్పున నుండి రాసమయంబున. 97

క. కడు నలిగి గాలికూరిమి
కొడుకు వడిం దాఁకి యార్చి ♦ గురుసత్త్వమునన్
బిడికిటను దనుజవక్షముఁ
బొడిచిన నపు డేపుదొఱఁగి ♦ పుడమిన్ వ్రాలెన్. 98

క. వ్రాలిన నంతట వానిం
గాలునిపురి కంప నాకుఁ ♦ గల్గె నటంచున్
ఆలోకింపఁగ దానవుఁ
డాలోనన తెలిసి మీఱి ♦ యతికోపమునన్. 99

చ. పటుగతి కాలదండనిభ ♦ బాహువు లెత్తియుఁ బాఁపుగొంగుది
క్కటములు చెంగలింప వెడి ♦ దంబుగ నాప్పుడు వచ్చి తాఁకి వి
కటముగఁ జుట్టువట్టుకొని ♦ కుమ్మరిసారెవిధంబునఁ గోఁప మ
ర్కటవరుఁ ద్రిప్పి వైచెఁ దను ♦ కంపముతోడ ధరిత్రిఁ ద్రెళ్లఁగన్. 100

ఉ. ఆకపిసింహుఁ డంతట ర ♦ యంబునఁ గంపము మాని లేచి యు
గ్రాకృతితోడ నింకఁ దెగ ♦ టార్చెదఁ గాకని మోఁది దైత్యునిన్
భీకరవాల మెత్తి వడిఁ ♦ వ్రేచ్చి గళం బవలీలఁ ద్రుంచె నా
ర్వీకరమస్తకంబుఁ గడు ♦ వీఁక సుపర్వులు ద్రుంచ నటన్. 101

క. చటుల మగువీనికడి మిం
తటఁ దీఱె నటంచు నలరి ♦ తరుచరుఁ డగుగన్
కుటిలనిశాటుఁడు క్రమ్మఱ
నట యొక్కఁడు బోయె దంచు ♦ నష్టము దాఁకెన్. 102

ఉ. మచ్చర మొప్ప నంత హను ♦ మంతుఁడు రాక్షసుఁ జూచి గొబ్బునం
నచ్చెరు వంది వీనిఁ దెగ ♦ టార్చిన నెప్పటియట్ల వీఁడు గా
ర్చిచ్చువిధంబునం గవిసెఁ ♦ జెచ్చెర వాలము పెంపుఁ దప్పెనో
జచ్చుట కల్లయో యిది ని ♦ శాచరమాయయొ యంచు నీరుఁడై. 103

చ. చఱచెను వాల మెత్తి ఘన ♦ సత్త్వము మీఱఁగ దైత్యు నుగ్రతన్
గఱచెను వాఁడు వాయుజుని ♦ కంఠ మతం డమరారిదంతమున్
విఱచెను రక్తము ల్దొఱఁగ ♦ వీకను దద్దనుజుండు పావనిం
బఱచెను ముష్టిఘట్టనలఁ ♦ బావని వ్రచ్చెను గోళ్ల నాతనిన్. 104

కెంపేఁగు [illegible] పతి ♦ విక్రమశాలి మదంబుతోడ నా
ఖండలుఁ [illegible] ♦ ఖండలుఁ జక్కన నదిరిపతుముల్
[illegible] ♦ [illegible]తులు గాల్లను సంగరావనీ
[illegible] ♦ మాటికి మెచ్చఁగఁ ద్రుంచె నెంతయున్. 105

[illegible]
[illegible] ♦ [illegible]సురాధముఁ జే
[illegible]
[illegible] ♦ మఱి చిత్రముగన్. 106

[illegible] ♦ [illegible] జెన్ను దొలంగ కెంతయుం
[illegible] ♦ కంపము నొందఁగ నార్చి పేర్చి య
[illegible] ♦ యట నద్రిచరాధమ! పోకు నిల్వుమీ
[illegible] ♦ నేనిటఁ బోవఁగనిత్తు నావుమన్. 107

[illegible]
[illegible] ♦ మఱియుం గలఁడో
[illegible]
[illegible] ♦ వచ్చెనో పోరన్. 108

అనుచు [illegible] గంధసింధురఘీంకారంబులు వీనుల సోఁకిన [illegible] సంగరోత్సాహంబునం ఉిరిగి యవలోకించి [illegible] మఱియును. 109

[illegible] ♦ కాల్లుచేతులు గూడఁ
[illegible] ♦ తిరిగి [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] దొంటి
[illegible] ♦ వచ్చియుండుఁ
[illegible] ♦ [illegible] జేసి
[illegible] ♦ వచ్చి యుండు
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ దప్ప కుండు

నున్న వీక్షించి మారుతి ♦ యగ్ని శాటుఁ
జలముఁ దక్కంగ వెండియు ♦ సంహరించి
చెలఁగి ఘనపక్షి చట్టలు ♦ చీఱి పుత్తై
పొలుపు చెడఁ ద్రొక్కి యంతటఁ ♦ బొమ్మటించు. 110

క. త్రొక్కినయాక్షణమునఁ గఱ
కెక్కినచోద్యంబుతోడ ♦ నెలమి దలిర్పన్
రక్కసుఁడు కొలను జొచ్చిన
దిక్కరిచందమున వెడలె ♦ దిక్కులు వణఁకన్. 111

క. అనిలజుఁ డంతట వానిం
గనుఁగొని నీమాయ లెల్లఁ ♦ గడచనె నింకన్
దునిమెద నిట రమ్మనుచును
ఘనవృత్తుం బెనఁగ దైత్యుఁ ♦ గడిమిం దాఁకన్. 112

చ. జగదధినాథ! యక్కపిని ♦ శాచరనాయకు లప్పు డాజిలోఁ
దెగువయుఁ బెంపు సొంపు పటు ♦ దృష్టియు ముష్టియు నొక్కటుల్యమై
తగఁ గడుఁబోరి రెంతయును ♦ దారుణమూర్తుల నట్టిరీతి నీ
యుగమున నెవ్వరుం దొడరి ♦ యుద్ధము సేయఁగఁ జూడ మెంతయున్. 113

క. అనవుడు విని రఘురాముఁడు
మనమున నాశ్చర్య మంది ♦ మైరావణునిన్
మునివర మఱి యేవిధమున
హనుమంతుఁడు గెల్చె ననిన ♦ నతఁ డిట్లనియెన్. 114

చ. అనిలతనూజుఁ డయ్యసుర ♦ నాగ్రహ మొప్పఁగఁ జంపుఁ జంపినన్
దనుజుఁడు వెండియున్ బ్రదికి ♦ తత్కపినాథుని నొంచు నొంచినన్
గనుఁగొని వాని నప్పటికిఁ ♦ గాలునిప్రోలికి నంపు నంపినన్
ఘనతరసత్త్వుఁడై యతఁడు ♦ గ్రమ్మఱి వాసరుఁ బోరుఁ బోరినన్. 115

క. పవనతనూజుఁడు వెస న
ద్దివిజారిని జంపువిధము ♦ దెలియక మిగులన్
వివశుం డయి వీక్షింపుచు
బవరముఁ జాలించి తనదు ♦ భావములోనన్. 116

ఉ. హెచ్చినయల్కతోడ రిపు♦లిద్దఱిలో నొక రెవ్వరేనియుం
జచ్చినదాఁకఁ బోరు టది ♦ సాంగముగాక మహాద్భుతంబుగాఁ
జచ్చుచుఁ బుట్టుచుం బొడరి ♦ సారెకు వచ్చినవాని గెల్వఁగా
వచ్చుట సాధ్య మేగతిని ♦ వధ్యుఁడు వీఁ డని చింతఁ గుందఁగన్. 117

క. మైరావణునిసమృత్యువు
దారుణశాపంబుతోడఁ ♦ దా నై యలుకన్
జీవవిధము ననిలజు
నారయ దుర్గంధి సేరి ♦ యపుడి ట్లనియెన్. 118

చ. తననిజమైనప్రాణములు ♦ ధాతవరంబునఁ జేసి మేనిలో
నునుపఁడు దన్నిమిత్తమున ♦ నుద్ధతితోడుత నెన్నిమార్లు దుం
చినఁ దెగి క్రమ్మఱం బ్రదికి ♦ చెచ్చెరఁ బోరఁగ వచ్చుఁ గావునన్
వనచరనాథ! వీని గెలు♦వంగను దుర్లభ మెన్నిభంగులన్. 119

గీ. అనిన వీక్షించి ప్రాణంబు♦లసురమేన
నుండ కోరిన తెంగుల ♦ నుంచుఁ జెప్పుమ
వాని మున్ముగను వానాల♦వహ్నిచక్ర
వాళగిరి దాఁటిపోయిన ♦ వాలుగంటి. 120

చ. అనవుడు నిప్పుకోత్తమము♦నందు మహాబిల మొప్పుచుండు దా
నను గుహయొక్కటి యొప్పుచును ♦ నవ్యముగాఁ గనుపట్టు నందులో
ననుపమ మైనగుండు గల ♦ దందును నేనుబిలంబు లుండు న
గ్గనులఁ జరింపఁ దుమ్మెదల♦కైవడి నెప్పుడు వానిప్రాణముల్. 121

క. ఒకగనిలోపలితుమ్మెద
లొకగనికిం బోవు; వాని♦నొకమఱిగాఁ జం
పక యొక్కట నొకటఁ జంపినఁ
బ్రకటితముగ బ్రదికి తొంటి♦భంగిన యుండున్. 122

ఉ. కావున నేనుతుమ్మెదల♦గ్రుక్కిన నొక్కటఁ గూడఁబట్టి నీ
లావునఁ జంపితేని వికల♦త్వముఁ బొందుచు నాఁడె భూమి పై
రావణుఁ డీల్గి యంతకపు♦రంబున కేగుటగాక తక్కినన్
దేవనిశాచరాసులకుఁ ♦ దీరదు గెల్వఁగ వీని నావుడున్. 123

ఉ. దండధరాకృతిం గినిసి ♦ దానవనాయకుఁ డంతలోన దు
ర్దండిని జూచి యి ట్లనియె ♦ దానవవంశమునందుఁ బుట్టి నీ
వండిఁ దొఱంగి పేదగతి ♦ దైన్యము నొంది మదీయభూరిదో
ర్దండపరాక్రమంబునను ♦ దాయకు మర్మము లంది యిచ్చితే. 124

మ. అని క్రూరోక్తుల దూరఁ బల్కి ప్రకటో♦ద్యద్వీరహుంకారముల్
దనరన్ మారుతి గిట్ట నొంచె నతఁ డం♦తన్ వాని నీక్షించి చ
య్యన వాలంబునఁ జుట్టి పట్టి చనఁ దా♦నందంద కారించి మే
దినిమీఁదం బడవైచె వజ్రి వెస న♦ద్రిన్ వైచుచందంబునన్. 125

వ. ఇట్లు వైచి. 126

చ. తడయక ధీరుఁ డై యొకప♦దంబునఁ గంఠముఁ ద్రొక్కి పట్టి పి
డ్వడ నొకపాద మద్రికిని ♦ బారఁగఁ జాఁచి యమేంద్రవర్గమున్
బొడుముగఁ గుంటితోఁ చిసికి ♦ భూతలమందున వైచె వైచినన్
వెడలె సురారిప్రాణములు ♦ విస్ఫుటమేఘరవంబుతోడుతన్. 127

వ. ఆసమయంబున. 128

సీ. కులగోత్రములతోడఁ ♦ గులగోత్రసంఘంబు
నిరుపమోన్నతులచే ♦ నివ్వటిల్లె
భోగీంద్రుఁ డాత్మేచ్ఛ ♦ భోగించె నొకవేయు
శిరముల రత్నంపు♦సిరులు మెఱయఁ
గూర్మి దైవారఁగఁ ♦ గూర్మంబు తల యెత్తె
తల యెత్తరా దను♦తలఁకు మాని
కిటి భూమిదేవికిఁ♦గిటిలోన భోగించె
దనుజభరక్రాంతి♦చనఁ జెలంగి
భువనముల కెల్ల మోదంబు ♦ వొడమె దిక్కు
లెలమిఁ దళుకొత్తె మిక్కిలి ♦ యిచ్చఁ బొంగఁ
ననిలజుని కర్థి వలగొని ♦ యలంత మొక్కి
సన్నుతులు సేసె దుర్దండి ♦ సమ్మదమున. 129

క. హనుమంతుఁ డంతఁ గృపతో
దనుజాంగనఁ జూచి నీదు♦తనయునిఁ గొంచుం

జనుదెమ్ము దైత్యలోక
మ్మనకుం బట్టంబుఁ గట్టి ♦ పోయెద ననినన్. 130

వ. అతికుతూహలంబునం బోయి కారాగృహంబున ననేకదుఃఖంబులం బొందుచున్న కుమారుం గాంచి హనుమంతుప్రసాదంబున భవత్కర్మపాశంబులు విఱుగ డయ్యె నమ్మని తద్వృత్తాంతం బంతయుఁ దెలియం జెప్పి శృంఖలాబంధంబు లూడ్చి పోవైచి శుద్ధోదకంబుల స్నానంబు సేయించి దివ్యగంధమాల్యాంబరభూషణాలంకృతుం జేసి కొనివచ్చిన నతండు పావనిం గాంచి పాదపద్మంబులకు సాష్టాంగం బెఱఁగి లేచి ముకుళితహస్తుం డై సవినయంబున నిట్లని నుతించె. 131

దండకము.

శ్రీరామచంద్రాంఘ్రిపంకేరుహస్ఫారభృంగా జగత్ప్రాణపుత్రా మహాదేవవర్యా ధరాపుత్రికాశోకగాఢాంధకారాబ్జమిత్రా సురారాతివంశాటవీభీమదావాగ్నిరూపా దినేశాస్యశిష్యాగ్రముఖ్యా దశగ్రీవసైన్యాద్రిసందోహదంభోళిహస్తా సుపర్వాణగంధర్వసిద్ధోరగాధీశవిద్యాధరస్తోత్రపాత్రా చతుర్వేదవేదాంగశాస్త్రప్రవీణా భవాంభోధిఝంఝాసమీరా సుహృజ్జంతుహృన్నిర్మలాబ్జాకరా దాససచ్చారహంసా అహంకారమైరావణక్రూరసర్పేంద్రదామోదరస్యందనా సత్కృపాలోచనాంభోజయుగ్మా పటుస్థూలనూత్నప్రవతారస్ఫుటద్బాహుశుంభత్ప్రతాపా మహాదివ్యయోగీంద్రనిష్కల్మషధ్యానముద్రప్రకాశోరుతత్వస్వరూపా సుధాసాధసత్కాంచనాభీష్టధర్మార్థకామభోగాపవర్గప్రతిష్ఠప్రభావా జితారాతిషడ్వర్గపంచేంద్రియా సర్వభూతాత్మకా సర్వలోకాశ్రయా శ్రీహనూమంతదేవా నమస్తే నమస్తే నమస్తే నమః. 132

ఉ. అని బహుభంగులన్ వినతుఁ ♦ డై వినుతించినఁ గన్నదమ్ములన్
ఘనకరుణామృతంబు దొలుకం ♦ గగ దగఁ గన్గొని పాణిపల్లవం
బునఁ దను నంటఁ గాఁ దిగిచి ♦ పార్శ్వసలారఁగ గారవించి నీ
జననికిఁ దోఁత్రి కిచ్చుఁ గడు ♦ సంతస మందితి నిన్నుఁ బ్రోచితిన్. 133

వ. అని ప్రియపురస్సరంబుగా సుభాషితంబుల సంభావితుం జేయ నత్తతిఁ గారాగృహపాలకు లతిభయాతురు లై యంతఃపురంబునకుం జని. 134

సీ. ఇరుగెలంకుల దైత్య ♦ తరుణీకదంబంబు
కొలువ గద్దియమీఁద ♦ నలరు దాని

సలలితసత్కళా♦సౌభాగ్యరేఖలఁ
బౌలోమి యొప్పులఁ ♦ బఱగుదాని
నవరత్నమయభూష♦ణములకుఁ దనమూర్తి
భూషణంబై యుండఁ ♦ బొలుచుదాని
మృదుపాణిపద్మంబు♦మెఱుఁగుఁజెక్కిటఁ జేర్చి
తనభర్తసేమంబుఁ ♦ దలఁచుదాని
వృద్ధపుణ్యాంగనలు సెప్ప ♦ వీను లలరఁ
గథలు వినుచున్నధర్మమా♦ర్గంబుదానిఁ
గలితతన్వంగి మాతంగిఁ ♦ గాంచి మ్రొక్కి
హస్తములు మోడ్చి కడుగంపి♦తాత్మ లగుచు. 135

క. అనిలోపలమైరావణు
ననిలజుఁ డణఁగించి యతని♦యల్లునిఁ గరుణన్
దనుజేశ్వరుఁగాఁ గావిం
చినకథ సకలంబుఁ దెలియఁ♦జెప్పిరి వరుసన్. 136

క. చెప్పిన విని కడుభయమున
నప్పద్మదళాక్షి యులికి ♦ యతిశోకముతోఁ
గప్పుకొని మూర్ఛచేఁ బడి
తెప్పిరి భువిఁ బుణికి పుణికి ♦ ధృతి చెదరంగన్. 137

ఉ. అల్లన యాణిముత్తియము ♦ లాఁకలిదీఱ మెసంగి వ్రాలుదా
మొల్లక పాయగాఁ బమియ♦నుర్విని రాలెడురీతిఁ గప్పునై
ఝల్లనఁ గంటినీరు కుచ♦శైలములం దురలంగ నేడ్చె ను
త్ఫుల్లసరోజనేత్రి తన♦పూరుషు సారెకుఁ బేరువాడుచున్. 138

వ. ఇట్లు శోకించి శోకాంధకారంబు మిక్కుటం బగుటయు నచ్చటిదైత్యకాంతలు తోడుతం జనుదేర. 139

చ. సురుచిరమైననెన్నడుము ♦ స్రుక్క వణంక ముఖేందుచంద్రికా
స్ఫురణ గరంబు వాడి నును♦పొంకపుఁజన్గవ రాయఁ బెన్నెరిం
దురిమినపుష్పదామములు ♦ దూలఁ బిఱుందు కరంబుభారమై
విరసము దోఁప లేచి పల♦వింపుచు నల్లన వేగ నేడ్చుచున్. 140

సీ. వేఁడి విరంచిపద ♦ వేయుమాఱులు దాఁక
నాఁడఁ బోఁదరిమిన ♦ యనఘుఁడుండు?
వేఁడి కృతాంతు ము♦వ్వెట్టికింకరులతోఁ
బనిఁ గొన్న యసమాన♦భవ్యయశుఁడు?
వేఁడి పయోధిపు♦వినుతభూషణములు
గానుకఁ గొన్న శృం♦గారమూర్తి?
వేఁడి కుబేరుని♦విక్రమం బెడలించి
పురిఁ జూరకొట్టిన♦భూరియశుఁడు?
వేఁడి గంధర్వభుజగేంద్ర♦విబుధయక్ష
సిద్ధవిద్యాధరాసుర♦స్త్రీకదంబ
సురవినిస్ఫారమంగళ♦సూత్రగాత్రి?
వేఁడి జయశాలి? నాప్రాణ♦విభుఁడు వేఁడి? 141

వ. అనుచు నరుగునంత. 142

సీ. తవిలి పేర్వులు జన్నె♦దంబులు గావించి
రమణఁ బాడెడుబ్రహ్మ♦రాక్షసులును
బురియలు మస్తకం♦బులు పేరులుగఁ జేసి
నృత్యమాడెడుభూత♦నివహములును
గుత్తుకబంటిగా ♦ నెత్తురం దోయుఁ ద్రావి
జోక తై గిరిగెడి♦డాకినులును
బురియలు మాంసపుం♦బరుగ కరముఁ గొని
మోకరించెడునట్టి♦శాకినులును
గుండెలు మ్రింగి దిగకున్న ♦ గ్రుక్కుమిడిచి
ధరణిఁ బొరలాడు పినుముది♦దయ్యములును
మెదడునంజుళ్ల మద్యంబు♦మునుఁగ మెసఁగి
తోకిళ్లు సుకీయుం దుబలితంపు♦రక్కసులును. 143

క. కాఁపిన్వసం జూటి మెక్కెడు
దప్పులఁ గని పాఱు పడవి♦దయ్యాలపురుగములన్
మవ్వపు మెదడున మట్టెలి
నవ్వెడు బేతాళములును ♦ నక్కలు మొదలన్. 144

సీ. హరునిచే మడసిన♦యంధకాసురునాఁడు
మెసఁగమే కడుపార ♦ మేదిరములు
పర్జన్యుచే నాజిఁ♦బడినవృత్రునినాఁడు
ద్రావమే రక్తంబుఁ♦దనివి దీర
హరిచేతఁ ద్రెళ్లిన♦మురదానవునినాఁడు
మ్రింగమే శవముల♦మెచ్చు లావవ
సేనానిచేతఁ జ♦చ్చినతారకునినాఁడు
భక్షింపమే మాంస♦పర్వతములు
మనసుపుట్టిననిటువంటి♦మధుర మైన
లెస్సనంజుళ్లు చవిగొన ♦ లేము గాక
యనుచు నానందమునఁ బొంగి♦యనిలపుత్త్రి
పన్నుతులు సేయుం ఘనపి♦శాచములు గలిగి. 145

వ. మఱియు గరుడకేతనుహస్తాంబుజంబునుంబోలె శంఖచక్రగదాఖడ్గశార్ఙ్గాదిదివ్యాయుధప్రకరంబై రత్నాకరంబునుంబోలె వీరదైతేయకిరీటకోటినిర్మలమణిప్రభాభాసురంబై కాళరాత్రిసదనుంబోలె భూతబేతాళశాకినీడాకినీకదంబనివాసంబై మహారణ్యంబునుంబోలె సింహశరభశార్దూలగండభేరుండభల్లూకవరాహాదిసంకీర్ణంబై చంద్రశేఖరాలంకారంబునుంబోలె భయంకరచర్మాస్థిమస్తకానేకసంకలితంబై నిర్జరసుందరీనర్తనశాలయుంబోలెఁబటవపణవమృదంగకాహళఘంటికానంతవిచిత్రబహురూపసమంచితంబై కందర్పకింశుకోద్యానంబునుంబోలె నసగ్గళరక్తధారాప్రవాహస్ఫుటదారుణద్యుతిపటలమయంబై కనకమహీధరంబునుంబోలె మహితసుపర్ణభూషితసంజనితరజోరంజితంబై గనుఁగొన నద్భుతంబై మరుత్త్రసయుప్రశాపానలజ్వాలాభీలంబై యున్నయక్కాలనిమధ్యంబునం బడి యున్నమైరావణుం గాంచి చేర నరిగి. 146

ఉ. హా దనుజేశ! హా జితము♦రారితనూభవరూప! హా ధను
ర్వేదసమగ్ర! హా సమద♦విక్రమ! హా కులశైలగర్వభే
ద్యాదినిలింపగాఢతిమి♦రాంబుజబాంధవ! హా ప్రియేశ! నీ
కీదురవస్థఁ జావ లిఖి♦యించెనె బ్రహ్మ లలాటపత్రికన్. 147

చ. అనుచుఁ గరంబుల న్నురము ♦ నాననముం గడు మోదుకొందు వ
ద్దనుజవరేణ్యుమీఁదఁ బడి ♦ తద్దయు మూర్ఛిలి యెట్టకేల క

ల్లన [illegible] ♦ [illegible]లంగుచు దేహము పట్టి చూచుచున్
గనుగవ బాష్ప[illegible]ములు ♦ కాలువ లై పడఁ బాఱ నేడ్చుచున్. 148

[illegible] ♦ [illegible] బొలుపొందు
[illegible] యింతి [illegible] ♦ పడిన వికట
దశకంఠ [illegible] ♦ [illegible] యాజమునట్టి
[illegible] యీ [illegible] ♦ యున్న వికట
సకల దానవ [illegible] ♦ [illegible] లిచ్చిన
[illegible] యీ [illegible] ♦ గతివి దల్ప
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] యీ పాటి ♦ దశకట యనుచు

[illegible] ♦ గుదములందుఁ
గాఁగిటను [illegible] ♦ గలఁగి డించి
యనయము [illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] సోలు. 149

[illegible] ♦ నాఁడేఁ బొందుచు నెల్లభంగులన్
[illegible] ♦ దీముప మెప్పఁగఁ జూడ వేల నేఁ
[illegible] ♦ యేమిటి కల్గెను వింత నాథ నే
[illegible] ♦ యేగతి గల్గు నెఱుంగఁ జెప్పవే. 150

[illegible] ♦ కూరుఁడు విష్ణుఁడు రాఘవుండు నీ
కతనని గల్గ నేమిటికి ♦ నప్పుడ చెప్పను కాక వెండియుం
[illegible] ♦ [illegible] నెదుర్పఁబోక యు
న్నతమతిఁ బోయి [illegible] ♦ [illegible] వేఁడు మటంచుఁ జెప్పనే. 151

ఎంతచెప్పిన గణింపవి ♦ యుపేక్షింప
నైతి తమ్ముని గొంటి వే ♦ మనఁగ నేర్తు
నను నప్పటి మాటల్లు ♦ నంతలోనఁ
దలఁచి [illegible] ♦ గలఁగుఁ గలఁగి. 152

[illegible] రావణ బాంధవ
[illegible] నీకు ♦ హృదయేశ్వర నీ

ఎక్కడికేఁగితి వర్మిలి
నక్కడ కే వత్తుఁ గొంచు నరుగవె కరుణన్. 153

వ. అనుచు నెలుంగెత్తి రాళ్లుగఱంగ నేడ్చుచున్న దానవపురాలిం గనుంగొని యాంజనేయుండు దయారసభాషణంబులతో నీలమేఘునితో నిట్లనియె మహాశోకార్ణవంబున మునుంగుచున్న యత్తలోదరి నూరడంబలికి మదాజ్ఞఁ జేసి వైరం బుడిగి దనుజేశ్వరునకుఁ బరలోకక్రియ లొనర్పు మనవుడు నతం డట్లకాక యని పోయి మాతంగిశోకంబు వారించి వైదికానుష్ఠానంబున మంత్రపూర్వకంబుగా నతనికి నగ్నిసంస్కారాది కృత్యంబు లాచరించి క్రమ్మఱ నేగుదెంచి హనుమంతునకు మ్రొక్కి ముకుళిత హస్తుండై నిలుచుటయు నప్పురంబునం గలదానవానీకంబులం బిలువంబంచి తన కుమారు మత్స్యవల్లభుం బిలిపించిన నతండు వచ్చి పొడగాంచి సాష్టాంగం బెఱఁగి నిలిచి ముకుళితకరకమలుం డై. 154

ఉ. దేవ సమీరనందన మదీయమనఃకమలార్కబింబ య
ద్దేవనిశాచరాదులకుఁ దేరి కనుంగొనరానియట్టి మై
రావణుఁ జంపి దిక్కులను రాగమునొంద సమస్తలోకముల్
ప్రోవఁగ నీకె కాక తలపోయఁగ నెవ్వరికైనఁ జెల్లునే. 155

క. అనుచు ననేకవిధంబుల
వినుతించిన సంతసిల్లి విమలోదకముల్
గనకకలశంబులందునఁ
దనరఁగఁ దెప్పించి దైత్యపతి జయవెట్టన్. 156

క. మంచిముహూర్తమునందు స
మంచితమతి నీలమేఘు నభిషేకము సే
యించి జగంబులు దన్ను ను
తించఁగఁ బవమానసుతుఁడు దేజం బెసఁగన్. 157

ఉ. భువియును మిన్ను వారధులు భూధరపఙ్క్తులు తారకంబులున్
రవిహిమధామబింబములు రాఘవుకీర్తి గలంతకాల ము
త్సవమున నొప్పి యిప్పురి నిశాచరకోట్లకు నెల్ల రాజ వై
యవిరళనీతి నుండు మని యర్మిలిఁ బట్టముఁ గట్టె నెంతయున్. 158

వ. తదనంతరంబ. 159

చ. జనవర మత్స్యవల్లభుని ♦ సత్కృపతో యువరాజ్యవైభవం
బున కభిషిక్తుఁ జేసి యొగి ♦ పూర్వసురావళి నెల్ల నీతిమైఁ
బనిగొని నీలమేఘునకు ♦ బంధురకీర్తిధనంబుఁ గూర్చి నీ
వనఘ! సుఖస్థితిం బ్రతుకు♦మం దను బల్కెను గారవంబునన్. 160

క. చాలింపు మింక మదిపగ
లాలింపుము పుణ్యచరిత ♦ లనిశము జిహ్వన్
గీలింపు సత్యవాక్యము
పాలింపుము దైత్యవరులఁ ♦ బ్రమదం బెసఁగన్. 161

క. చేరకు పాతివ్రత్యులఁ
గోరకు పరధనము లెంత ♦ కోపం బైనం
బోరకు విప్రులతోడను
నేరకు గలలోన నైన ♦ నిష్ఠురభాషల్. 162

క. మనుపుము దీనజనావళి
మనుపుము బాంధవులఁ బ్రీతి ♦ మఱి దాసవులన్
దనుపుము పితృదైవంబుల
ననుపుము సత్కీర్తి దిశల ♦ కరుగం నెమ్మిన్. 163

వ. మఱియును. 164

చ. దురితఫణీంద్రగారుడము ♦ దుర్భవనీరదమారుతంబు ని
ర్భరభయదోరురోగకుల ♦ పర్వతవజ్రము గాఢశోకసా
గరబడబానలంబు రిపు ♦ గంధగజాధిపసింహ ముగ్రత
స్కరతిమిరార్కబింబము జ ♦ గన్నుత రాఘవనామ మారయన్. 165

ఉ. మంగళవైభవాలయము ♦ మానితముక్తికురంగలోచనో
త్తుంగపయోధరప్రకట ♦ మర్దనిరర్గళ నేత్రభాసురా
లింగనసౌఖ్యకారణము ♦ లేఖమహీజము భక్తకోటిహృ
ద్రంగసుపర్వభూధరము ♦ సంగతి రాఘవనామ మ్మారయన్. 166

క. కావున రాఘవనామము
భావంబునఁ బదిలపఱిచి ♦ బాంధవగురుదీ
నావళి దుర్దండిని నై
రావణపతి మనిచి మనుము ♦ రాక్షసనాథా! 167

వ. అని జ్ఞానోపదేశంబుగాఁ బలికి సుగ్రీవాదు లెంతశోకంబునం గుందుచుండుదురో తడ వయ్యెం బోవలయు ననవుడు నీలమేఘమత్స్యవల్లభు లాదిగాఁగలయెల్లవారలు పునఃపునఃప్రణామంబులు సేసి జయవెట్టినం గరుణాకటాక్షుం డై యందఱు సుఖం బుండుండని వేఱువేఱ వీడుకొలిపి తదనంతరంబ వాయువేగంబునం గదలి తొలుత మిమ్ముం దాఁచినలతాగృహంబుఁ దరిసి దానికిఁ బ్రదక్షిణంబుగాఁ జొచ్చి యప్పేటికఁ దెఱచి మీయున్నచందంబుఁ జూచి యతికుతూహలంబునం బొంగి యప్పెట్టియ క్రిమ్మఱ మూసి యెత్తుకొని యాగృహంబు వెడలి కదిలి. 168

క. శిరమున మూపునఁ బెట్టియ
ధరియించుచు నుబ్బి కణఁగి ♦ దాఁటుచుఁ బదముల్
గరిమెం బాడుచు నాడుచు
సరభసగతిఁ దెచ్చెఁ బ్లవగ♦సైన్యముకడకున్. 169

ఉ. అంతటఁ బంకజాప్తకులుఁ ♦ డాదిగ నెల్లకపీంద్రవర్గముల్
చింతఁ దొఱంగి చిత్తసర♦సీరుహము ల్వికసింప రాక్షస
ధ్వాంతదివాకరుం బతిహి♦తప్రసవర్తను వాయుసూను న
త్యంతముదంబునం బొదలు♦నట్ల యెదుర్కొని సందడించుచున్. 170

క. కొందఱు కౌఁగిటఁ జేర్చిరి
కొందఱు నుతియించి రాత్మఁ ♦ గూరిమి భక్తిం
గొందఱు వలగొని తిరిగిరి
కొందఱు ప్రణమిల్లి రమిత♦కుతుకం బలరన్. 171

క. అటమీఁదఁ బుష్పవర్షము
పటుతరముగఁ గురిసె ధరణిఁ ♦ బ్రబ్బుకొనంగాఁ
జటులత సురదుందుభులు
తఱటనినదం బలర దివిని ♦ దద్దయు మ్రోసెన్. 172

క. పాడిరి తుంబురనారదు
లాడిరి యచ్చరలు విబుధు♦లంబరవీథిం
గూడిరి గనుఁగొన దానవు
లోడిరి యింకనుచు మాను ♦ లుబ్బిరి యంతన్. 173

చ. అనిలసుతుండు పేటిక ర♦యంబునఁ దొల్లిటిచోటఁ బ్రీతితో
నునిచి కవాట మూడ్చి కడు♦నొప్పుగ మీసుఖనిద్రగందకుం

జను వెడలించి యల్లన చె♦డంగగుసెజ్జలఁ బెట్టి పాదముల్
గొనకొని యొత్తుచున్ నిదురఁ♦గూరక మేల్కొని యుండె నంతటన్. 174

చ. కలువలు గుందఁ దామరలు ♦ కౌతుకమందఁ జకోరవర్గముల్
చలమును బొంద జారజన♦సంసువిహారము పెంపు గుంద ది
క్కులు వెలుగొందఁ దస్కరులు ♦ గుందఁ దమఃపటలంబు చింద వే
ల్పులు వొగడొంద భాస్కరుఁడు ♦ పూర్వమహీధర మెక్కె నంతయున్. 175

ఉ. అంతకుమున్న మేల్కొని ర♦యమ్మున మీ రొగిసాంధ్యకృత్యముల్
సంతసమొప్పఁ దీర్చి కపి♦సైన్యము గొల్వ దశాస్యుఁ ద్రుంచి ని
శ్చింతను సీతఁ గొంచు వెసఁ ♦ జెచ్చెర వచ్చితి రీచరిత్ర మా
వంతయుఁ బావనిం దెలుపఁ ♦ దక్కుసుతాదులు సెప్ప రేమియున్. 176

వ. అని యగస్త్యుండు సెప్పుట విని యుదంచితపులకాంకురుం డై యానందబాష్పపూరంబులు తెప్పల నప్పళించుచు హనుమంతుం గనుంగొని చేరం బిలిచి గ్రుచ్చి కౌఁగిటం జేర్చి తొడలపైఁ గూర్చుండ నిడుకొని కరకమలంబులం గపోలంబులు పుడుకుచు నత్యాదరంబున సకలసభాసదులు విన నిట్లనియె. 177

ఉ. తామరసాసనాదులకుఁ ♦ దప్పక కన్గొనరానిభీమసం
గ్రామములోన నక్కడిది♦రాక్షసవర్గము నీఱుసేసి మ
న్నామము ప్రాణముం దగఁ బు♦నర్భవమొందగ నుద్ధరించి తిం
కేమిటఁ దీరు నీఋణ మ♦హీనపరాక్రమ వాయునందనా! 178

క. విను ప్రాణంబులకీతని
దనరుచు వర్తిల్లునట్టి♦తమ్ములు నాకున్
మును మువ్వు రింతనుండియు
ననఘా! నీతోడ నల్వు♦రైరి ధరిత్రిన్. 179

క. అని యప్పుడు ధరియించిన
యనుపమనవరత్నభూష♦ణాదుల నెల్లం
బెనుపొందఁ దొడిగి తద్దయుఁ
గొనియాడి యగస్త్యుఁ జూచి ♦ గురుమతిఁ బల్కెన్. 180

చ. పరహితశీలుఁ డైవెలయు♦పావని చేసినప్రాణదాన మి
ట్లరుదుగ మీరు నాకుఁ దగ♦నానతియీక యుపేక్షచేసినం

బరమమునీంద్ర లోకములు ప్రస్తుతిసేయఁగ నుండు ప్రోల్లస
త్తరణికులుండ నయ్యును గృతఘ్నుఁడు నా ధరనుండ వల్వదే. 181

వ. కావున మునివరా నీకతంబున హనుమంతుసచ్చరిత్రంబు సకలంబును వీనులపండువు
గా వింటి నని యనేక భంగుల నుతియించి దీనికిఁ బ్రత్యుపకారంబు సేయ నేమి
గల్గునో యని చింతించుచుండునయ్యవసరంబున మౌహూర్తికు లేగుదెంచి దేవా
మజ్జనభోజనంబు లవధరించుసమయం బయ్యె నని విన్నవించుటయు నయ్యింగితం
బెఱింగి యయ్యగస్త్యుండు మొదలైనమహామునులందఱు లేచి రాఘవసందర్శనంబునకుఁ
బునరాగమనంబు మాకుఁ గలుగవలయుఁ బోయివచ్చెద మని వేదమంత్రంబుల
నాశీర్వదించిన వారలదివ్యరత్నపుష్పంబులఁ బూజించి నమస్కరించి యనుపుటయుఁ
దమతమనిజాశ్రమంబులకుం జనిరి. అనంతరంబ సకలభూపాలసంఘంబుల బంధు
మిత్రామాత్యభృత్యవర్గంబుల ననిపి కొలువుచాలించి యనుజవర్గంబులు గొల్వ
హనుమంతుమూపునఁ గరకమలంబు లూదుకొని యంతఃపురంబున కరిగె నంత. 182

క. అనుజన్ముల వేర్వేఱను
ననిపి సుగంధోదకముల నభిషేకుం డై
ఘనవస్త్రభూషణావలు
లను వొప్పఁగఁ దాల్చి చందనాలంకృతుఁ డై. 183

గీ. కమ్మబూలు ముడిచి కం జాక్షునకు నర్ఘ్య
మిచ్చి తల్లులెడకు నేగి మ్రొక్కి
యాంజనేయుచరిత మంతయు వినుపించె
నతులభక్తి భూమిసుతయు వినఁగ. 184

క. వినుపించిన వా రనిలజుఁ
గనుఁగొని యతిభక్తి మ్రొక్కి కడలేనికృపా
వననిధి దేల్చుచు నిట ర
మ్మని చేరఁగఁ బిల్చి పలికి రభిమత మెసఁగన్. 185

ఉ. పావని దీనికిం దగినప్రత్యుపకారము నీకు సేయ మా
కీవును నర్కవంశమిపు డెల్లనునిల్పితివంచు దివ్యర
త్నావళు లర్థి నిచ్చి ముదమారఁగ దీవన లిచ్చి రంతటన్
రావణవైరి పత్కె ననురాగ మెలర్పఁగఁ దల్లితోడుతన్. 186

చ. అనుజుఁడు మంత్రియున్ సుతుఁడు ♦ నాప్తుఁడు భృత్యుఁడు ప్రాణబంధువుం
డును భయదాసురార్ణవమునందు ♦ మునుంగకయుండఁ బ్రోచె నీ
యనిలసుతుండు నేను నితఁ ♦ డాప్తులు మిక్కిలి హత్తియుండఁ బో
త్తున భుజియింపఁగావలయుఁ ♦ దోరపుభక్తిని నీవు పెట్టఁగన్. 187

వ. అనవుడు నక్కౌసల్యయు నగుంగాకయని భోజనాగారంబులలోపల నుచితాస
నంబులఁ గూర్చుండఁబెట్టి యయ్యిరువురమధ్యంబున. 188

చ. ఒసపరి యైనరాజనపు ♦ టోగిరమున్ మిరియంపుఁగూరలుం
గసగసలానవాలుఁ గడు ♦ గమ్మని నెయ్యిని బిండివంటలున్
రసములు పాయసంబు మధు ♦ రంపుఫలంబులు నూరుగాయలుం
బసగలభక్తితోఁ బసిడి ♦ పళ్లెరమందునఁ బెట్టె నంతయున్. 189

వ. అప్పుడు రాఘవుం డాపోశనపూర్వకంబుగఁ బ్రాణాహుతులు గైకొని భుజియింపం
దొడంగుచు నాంజనేయునకుఁ బ్రహర్షంబుతో భుజియింప సెలవు పెట్టిన నతం
డత్యానందంబునుం బొంది యద్దివ్యప్రసాదపూరితం బగునప్పళ్లెరం బెత్తుకొని లేచి
తన్నుం గనుంగొన్నవారినేత్రంబుల కుత్సవంబు పుట్టించుచు వెల్వడి కపిసైన్య
మధ్యంబునకుం బోయి శరణాగతరక్షామణిబిరుదాంకుండును దురితపరిహారవరదా
భయహస్తుండును దుష్టనిగ్రహశిష్టప్రతిపాలకుండును సర్వజీవదయాపరుండును సర్వ
కాలాశ్రయుండును బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతాస్తోత్రపాత్రుండును వేదవేదాంతవేద్యుం
డును బురాణపురుషోత్తముండును నాదిమూలవిగ్రహుండును గారణజన్మావతా
రుండును గైవల్యదాయకుండును నైనశ్రీరామచంద్రుని దివ్యప్రసాదంబునకు రారో
యని పిల్చుటయు సుగ్రీవాంగద సురేజ్య పనస నల నీల జాంబవంత సుషేణ
గుహ్యక గంధమాదన కేసరి జ్యోతిర్ముఖ గజ గవయ గవాక్ష పావకాక్ష ఘోరాక్ష
వాలపాశ వేగదర్శి గ్రధన మహానాద సూర్యప్రభ ధూమ్రాక్ష జంభారి గిరిభేది
ద్వివిద మైంద శరభ సన్నాహాదిబాహ్యాంతరితేతరుచరసేనాసహస్రంబులు గుతూహ
లంబులం బొదలి కదలి యమృతంబునకుం బొదివినబృందారకసందోహంబుచందం
బున నొండొరుల గడువం బాఱుచు మూపు మూపునంద్రోయఁ బరివేష్టించి
యొక్కఁ డొక్కనిం ద్రొక్కుచు నిక్కుచుఁ గరకమలంబు లొగ్గినఁ గరువలిసుతుం
డంతయుఁ బ్రసాదంబుఁ బంచిపెట్టుచో నధికసమ్మర్దం బగుటయు నతిదూరంబు
నం బొలుచునగస్త్యవృక్షుం బెక్కి వెండియుం బంచిపెట్టి కొండఱకుం జాలకున్నఁ
బత్రంబులు దత్పాత్రంబునఁ దివిచి పంచి పెట్టునెడ. 190

చ. ఘనతరసత్కృపారసము ♦ గన్నులఁ బిక్కటిలంగ నెంతయుం
దనరుచు లేఁతనవ్వు వద ♦ నంబున వెన్నెలగాయఁ జారునూ
తనమణిభూషణావలుల ♦ దట్టపుఁగాంతులు సందడింప స
య్యనఁ జనుదెంచె రాఘవధ ♦ రాధిపుఁ డక్కపిసేనలోనికిన్. 191

చ. పవనతనూజ నీవలన ♦ భక్తికి మెచ్చితి నిష్టమేది యు
త్సవమున వేఁడు రమ్మనుచుఁ ♦ జండభయంకరపఙ్క్తికంధరా
ర్ణవబడబానలం బగుక ♦ రం బొగి నెత్తి కదల్చి పిల్చినన్
సవినయమొప్ప వచ్చి ధరఁ ♦ జాగిలి మ్రొక్కి నుతించి యిట్లనున్. 192

ఉ. అచ్చరలేమ లెంతయు న ♦ హర్నిశముం జనుదెంచి పాడఁగా
నచ్చపునీకథామృతర ♦ సాంబుధిలోపల నోలలాడుచుం
బొచ్చెము లేక మిమ్ముఁ దల ♦ పోయుచు నుండఁగనిమ్ము నాకు మీ
సచ్చరితంబు ధాత్రిఁ గొన ♦ సాఁగినదాఁక వరంబు రాఘవా! 193

క. అనవుడు నిది యిచ్చితి నీ
కని గౌరవభాషణముల ♦ ననయంబును నె
మ్మన మలరఁజేసి ప్రీతిని
ననుపమ మగుహార మిచ్చె ♦ నతిముద మొదవన్. 194

వ. తదనంతరంబ కొలువుకూటంబున కేతెంచి రత్నసింహాసనాసీనుం డై తమ్ములం బిలిపించి యాంజనేయునకు ననేకప్రియపూర్వకంబుగా సంభావనంబులు సేసి యి ట్లనియె. 195

చ. ఘనతరభీషణాబ్ధి నొక ♦ కాలువకైవడిఁ గట్టి రావణుం
డనిమొనఁ బుత్త్రబంధుసచి ♦ వాప్తయుతంబుగఁ జంపి జానకిం
గొని చనుదేర మీకతనఁ ♦ గూర్చినశూరతగల్గె నాకు నే
మని నుతియింతు మిమ్ము నన ♦ ఘాత్ముల సత్పరమోపకారులన్. 196

ఉ. కావున లావుసేసితిరి ♦ కార్యము గల్గినవేళఁ గ్రమ్మఱన్
వావిరి మమ్ముఁ జూడఁజని ♦ వత్తురుగాని కడింది మీరు మీ
తావుల కేగి యుండుఁడు వె ♦ డంగగు సౌఖ్యత లొప్పఁగాంచుచు
న్నావుడు వార లేగిరి ప్ర ♦ ణామము లెంతయుఁ జేసి వేడుకన్. 197

సీ. అంత దివ్యభూష ♦ ణావలు లర్థితోఁ
గసువిభీషణునకుఁ ♦ గట్ట నిచ్చి

పిలువఁ బంపినపుడు ♦ ప్రీతి వత్తువు గాని
యనుమ సనుప నొప్పికొ ♦ యరిగె నతఁడు. 198

వ. అంత. 199

సీ. చతురంగబలనిధిమధ్య ♦ జఁ పాలు రేతెంచి
చెప్పినయుడిగంబు ♦ సేయుచుండఁ
దలఁచినప్పుడె దేవ♦తలు గగనంబున వచ్చి
యీప్సితార్థము♦లర్థి నిచ్చుచుండఁ
నైనేసి యప్సరో♦గణములు సనుదెంచి
భూరివిద్యలఁ బ్రొద్దు♦పుచ్చుచుండఁ
దుంబుర నారదా♦దులు సారెకును వచ్చి
గీతప్రబంధముల్ ♦ గెరిపాడ
సర్వమేధాదికృత్యంబు♦లలరఁ జేసి
కాలమరణంబు చోరశ♦త్రుంబులైన
బాధ లొగిఁ బొందకుండఁగ♦భవ్యకీర్తి
రాజ్య మొగిఁ జేయుచుండెను ♦ రాఘవుండు. 200

ఉ. ఈకథ నెవ్వరైన లిఖి♦యించిన విన్నఁ బఠించిరేనియుం
బ్రాకటరాజ్యవైభవము ♦ బంధుసమృద్ధియుఁ బుత్రలాభమున్
భీకరచోరశత్రుఘన♦బృందనివారణ మీప్సితార్థముం
జేకుఱు నెల్లసౌఖ్యములు ♦ శ్రీహనుమంతుకృపారసంబునన్. 201

చ. సరసిజలోచనా కుసుమ♦సాయకసన్నిభ గోపకన్యకా
వరచరణాబ్జషట్పద సు♦వర్ణమహీధరధీర వైరికుం
జరమృగనాథ బంధుజన♦సంఘదివాకర భూరిచంద్రపు
ష్కరహిమధామహారఘన♦సారసుధామలకీర్తిభూషణా. 202

క. నారాయణపుణ్యకథా
పారాయణ నీతిశాస్త్ర♦పారీణ లస
త్కారుణ్యనేత్ర సుజనా
ధారా లోకాభిరామ ♦ ధర్మనిధానా! 203

మాలినీ. అలఘుతరచరిత్రా ♦ యబ్బయామాత్యపుత్రా
కలుషజనవిదూరా ♦ కామినీచిత్తచోరా
విలసితగుణశీలా ♦ వేదశాస్త్రానుపాలా
జలజహితసమానా ♦ సర్వవిద్యానిధానా. 204

గద్య—ఇది శ్రీభీమేశ్వరసత్కృపారసప్రసాదకవితాధురీణ
సకలశాస్త్రప్రవీణ సుకవిజనమిత్ర సర్వయామాత్యపుత్త్రి
మాడయనామధేయప్రణీతం బైనమైరావణ
చరిత్రంబునందు సర్వమును
దృతీయాశ్వాసము.
సంపూర్ణము.

